



DE MOORD OP TANTE JEANNETTE

Auteur: Marc Spandel. (Bijgewerkt in 2019)



Graf van tante Jeanette

**Waargebeurde onopgeloste cold case.
17 april 1944 te Sint-Niklaas.**

(verzamelde informatie door Marc Spandel)



Verantwoording door Marc Spandel.

Naar aanleiding van de verhalen die ik reeds vernomen heb aangaande dit misdrijf dat in mijn familie is gebeurd, tijdens de tweede wereldoorlog, en het feit dat ik vernomen heb dat hierover een boek of boeken werden geschreven, heb ik mezelf als opdracht gegeven om mij eens toe te leggen op het verzamelen van informatie aangaande deze zaak.

Omdat de geschriften aangaande deze zaak reeds van die aard zijn dat ze ofwel moeilijk te vinden zijn, ofwel vergeeld van de ouderdom, en omdat ik deze informatie in zekere zin wil bewaren voor de toekomst en voor geïnteresseerde familieleden, heb ik gebruik gemaakt van moderne middelen om de authenticiteit van de informatie niet kwijt te spelen.

Ik heb de geschriften ingescand met de computer en via een OCR- programma geïntegreerd in een tekstverwerker.

Hierdoor was het mogelijk geworden om de teksten eenvoudig te bewerken.

Zo heb ik, waar het niet zo van belang is, enkele woorden aangepast aan ons 'modern' Nederlands. Den derden word de derde.

Menschenbeenderen word mensenbeenderen.

Zijt gij zeker dat... word Bent u zeker dat....

Enz.

Ik hoop dat de informatie die dit boek levert, de lezers doet inzien hoe groot het gevaar is dat een onschuldige gestraft kan worden om verschillende redenen:

- ijdelheid van magistraten,
- woorden uit de mond van jaloerse mensen,
- vriendjespolitiek,
- laksheid van onderzoekers,
- geldzucht,
- valse uitlatingen door de echte misdadigers,
- fantasie van kinderen,
- enz.

Ik hoop ook dat mensen die onschuldig 'een slechte naam' hebben gekregen, het justitieapparaat aan hun kant zullen krijgen om vlug en uitgebreid eerherstel en schadevergoeding te krijgen.

Ik hoop dat de bevolking gesensibiliseerd wordt voor de problematiek van het eerherstel van onschuldigen en de levenslange miserie en ongeluk die onschuldigen kunnen ervaren door de publieke druk van roddel en Co.

Deze verzameling bestaat uit verschillende delen en elk deel is gebaseerd op informatie vanuit een specifieke bron of schrijver. De reden voor deze indeling is dat ik zo veel mogelijk de objectiviteit wil waarborgen.

Bronnen : Boeken van JOS CELS (journalist). Kranten: Het Vrije Waasland, Weekspiegel, Onbekende kranten.



DEEL 1.

DE ZAAK DE LAERE.

“ZIJN SCHULD WERD NOOIT BEWEZEN”

Door : JOS CELS, journalist.

" Hoe het ook gegaan mag zijn - zoals de rechtbank aannam, dat het gegaan was, kan het niet gegaan zijn!"
Hermann Mostar

Alléén het feit al dat een journalist een boek schrijft over deze om wraak roepende situatie wijst er op dat in die tijd al duidelijk was dat er véél fout zit in ons Belgisch justitie- apparaat. Als men dit boek aandachtig leest kan men er eigenlijk niet meer aan twijfelen of in deze zaak werd iemand tot levenslange dwangarbeid veroordeeld door doodgewone ‘roddel’.

Deze ‘onschuldig ?’ veroordeelde heeft tot aan zijn dood de gevangenis niet verlaten en is zijn onschuld koppig blijven verdedigen.

Iedere ‘gewone’ burger kan uit dit verhaal de ‘onschuld’ van de gestrafte afleiden en tegelijkertijd anderen aanwijzen als ‘meest mogelijke dader(s)’. De ‘ervaren’ magistraten en co. echter, die zich de macht hebben toegeëigend om te oordelen over leven en dood, en die zich in zekere zin God wanen, hebben gewoon uit hoogmoed het leven van een gans gezin levenslang vernietigd .

Ze konden gewoon niet toegeven dat ze een ‘fout’ hadden gemaakt !



HOOFDPERSONEN IN DE ZAAK DE LAERE

JEANNETTE STANDAERT: slachtoffer.

- juwelierster.
- was woonachtig te St. Niklaas, Statiestraat, 7.

FRANS DE LAERE : veroordeeld tot levenslange dwangarbeid.

ARTHUR TIMMERMANS : aangetrouwde neef van het slachtoffer.

- werd door Jeannette Standaert als bevoorrechte erfgenaam volledig onterfd.

ELISABETH VAN DRIESSCHE: gewezen dienstmeid van het slachtoffer.

- werd door Jeannette Standaert ontslagen en nam nadien dienst bij Arthur Timmermans.

JEAN STANDAERT: neef van het slachtoffer.

- herbergier van beroep.
- baat sedert de moord de juwelierszaak van Jeannette Standaert uit.

ALFONSINE BURM : echtgenote van Jean Standaert.

MARIE BAUMANS : huishoudster van buur van Jeannette Standaert.

- vriendin van Elisabeth Van Driessche.

Dr. LOUIS GISLEN : neef van het slachtoffer.

..... : niet geïdentificeerde politieagent die op het uur van de misdaad voor het huis van de misdaad op wacht stond.

RICHARD VAN DUYSSE: een jonge klant die de misdaad ontdekt en de hierboven bedoelde politieagent waarschuwt.

VERDER : een onderzoeksrechter, de politiecommissaris van St. Niklaas, twee leden van de B.O.B. en een commissaris van de Gerechtelijke Politie.



CHRONOLOGISCH VERLOOP VAN DE ZAAK DE LAERE.

- 17 april 1944:** Jeannette Standaert wordt omstreeks 16,20 u. in haar woonkamer vermoord.
- 8 maart 1948:** Een aangetrouwde neef van het slachtoffer, Frans De Laere uit Temse, wordt gearresteerd nadat de ontferde hoofderfgenaam van Jeannette Standaert en haar gewezen dienstmeid een beschuldigend getuigenis hebben afgelegd.
- 19 oktober 1948:** Huiszoeking in de woning van Frans De Laere te Temse. Een bijtje dat door de dochter uit de kolenkelder wordt gehaald, wordt in beslag genomen.
- 4 december 1948:** Door de onderzoeksrechter wordt een college van drie deskundigen samengesteld om in samenwerking na te gaan of het wetenschappelijk kan bewezen worden dat bedoelde bijl degelijk het wapen van de misdaad is.
- 27 juli 1949:** De onderzoeksrechter ontvangt eindelijk het deskundig verslag. Het is slechts ondertekend door twee van de drie aangestelde deskundigen.
- 29 juli 1949:** De onderzoeksrechter meldt aan de deskundigen dat het ingestuurd verslag niet kan dienen als een wettig verslag daar de opgelegde zending niet is uitgevoerd. Er diende in "samenwerking" gehandeld.
- 22 augustus 1949:** De onderzoeksrechter geeft lezing aan beklaagde De Laere van het onwettig verslag.
- 1 september 1949:** Het deskundig verslag wordt voor de tweede maal neergelegd, ditmaal ondertekend door de drie aangestelde deskundigen. De Laere wordt diezelfde voormiddag naar de Kamer van Inbeschuldigingstelling verwezen.
- 20 september 1949:** De Kamer van Inbeschuldigingstelling verwijst De Laere op haar beurt naar het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen.
- 6 november 1950:** Frans De Laere wordt voor het Hof van Assisen ter verantwoording geroepen en op 8 november - na talrijke verwickelingen - op grond van vermoedens tot levenslange dwangarbeid veroordeeld.
- 2 september 1955:** Het Hof van Cassatie verklaart de vraag tot herziening van het Proces- De Laere, ingeleid door Mr. Edmond Van Dieren en Mr. Paul Naudts, ontvankelijk.
- 27 mei 1956:** Frans De Laere voor het Hof van Beroep. Verzoek tot herziening van het proces wordt afgewezen.



1. EEN "HUISZOEKING" VIER JAAR NA DE MOORD.

Op 19 oktober 1948 begaven twee speurders van de Bijzondere Opsporingsbrigade te St. Niklaas zich naar Temse om bij Frans De Laere tot een tweede "huiszoeking" over te gaan. Het waren opperwachtmeester Frans Janssens en wachtmeester Firmin Gullinck.

De dochter van De Laere, de 28 jarige Jeanne, was alleen thuis. Met een zenuwachtige trek rond de mond las ze de opdracht "tot opsporing en inbeslagneming" afgeleverd door een onderzoeksrechter bij de Rechtbank van Dendermonde, en vergezelde dan de twee rijkswachters naar een stalletje achter de woning, waar het gereedschap van haar vader geborgen was.

Firmin Gullinck nam een hamer en twee houtbeitels in beslag en vroeg dan aan Mej. De Laere of er nog soortgelijke voorwerpen in huis aanwezig waren, waarop ze antwoordde, "ja, in de kelder een bijltje waarmede ik alle dagen wat hout kap om de stoof aan te maken. Ik zal het gaan halen." En meteen rende ze de trappen af, onbewust van het feit dat ze alzo het "onomstootbare" bewijs zou leveren dat haar vader schuldig was aan een oude zeer geheimzinnige misdaad te St. Niklaas. Want op dat bijltje - zoals er duizenden in ons land in gebruik zijn - hadden de onderzoekende magistraten meer dan vier jaar gewacht om de gruwelijke moord op de 77 jarige tante van Frans De Laere, de rijke juwelierster Jeannette Standaert, ...op te helderen.

In de "Akte van Beschuldiging" ten laste van De Laere luidt het inderdaad : "Op 19 oktober 1948 komt er een nieuwe en beslissende wending in het onderzoek. Ten huize van beschuldigde De Laere, in de kolenkelder, wordt een bijl aangetroffen welke als wapen van de misdaad dient beschouwd te worden."

Deze formele beschuldiging was gebaseerd op de nochtans veel minder formele besluiten van een deskundig verslag dat, zoals we verder zullen vaststellen , onregelmatig werd ingediend door de Professoren Albert Bessemans en Frederik Thomas en waarvan de geldigheid door de onderzoeksrechter werd betwist.

Welke zijn nu de besluiten van dit deskundig onderzoek ?

Ze zijn drievoudig:

- 1) Op de ons toevertrouwde bijl kon nergens aanwezigheid van bloed worden vastgesteld.
- 2) Het was ons niet mogelijk het volkomen zeker bewijs te leveren dat de schedelbreuk van het slachtoffer door gezegde bijl werd veroorzaakt.
- 3) Dat dit laatste nochtans als zeer waarschijnlijk mag worden aanschouwd.



2. EEN WEERZINWEKKENDE MISDAAD.

Jeannette Standaert werd in de namiddag van 17 april 1944 om het leven gebracht. Uit het deskundig verslag van de wetsdokters Dr. Jaak Piret uit St. Niklaas en Dr. Albert Duerinckx uit St. Gillis, kan afgeleid worden dat haar aanrander(s) op een uiterst heftig verweer hebben gestuit.

De sporen van een wilde worsteling en de afweerkneuzingen aan haar linker voorarm zijn hiervan de duidelijke getuigen.

De dader(s) hebben eerst getracht haar te wurgen.

Dan hebben ze haar met de scherpe kant van een bijl zeven slagen in het volle aangezicht toegebracht om tenslotte haar met de achterkant van de bijl de schedel in te slaan.

Jeannette Standaert zou deze onbeschrijfelijke marteling nog drie uur overleven.

Een verklaring heeft ze evenwel niet meer kunnen afleggen aangezien haar onderkaaksbeen zo aan stukken was geslagen, dat het haar volkomen onmogelijk was zich verstaanbaar te maken.

Het Verslag van de wetsdokters vermeldt verder nog dat "het slachtoffer op het hoofd een soort pruik droeg (een echt kussentje) welke de slagen heeft getemperd" en dat "de afmetingen van het wapen van de misdaad beantwoorden aan alle in gebruik zijnde huishoudelijke hamers en ook aan de achterzijde der gewone bijltjes."

Tenslotte, "dat de breuk op het schedeldak door de dodelijke slag veroorzaakt, bijna vierkantig is, nl. 22 op 20 mm."



3. EEN POLITIEAGENT DIE VOOR HET HUIS VAN DE MISDAAD VERTOEFDE, WERD NOOIT VERHOORD.

Het was de 17 jarige Richard Van Duyse, zoon van de gemeentesecretaris van Meerdonk, die omstreeks half vijf de misdaad ontdekte.

Hij was de juwelierszaak van de alleenwonende Jeannette Standaert binnengegaan om zijn armbandhorloge, welke hij in herstelling had gegeven, af te halen.

Tijdens het onderzoek verklaarde hij ; "Er kwam niemand voor. Ik deed dan de deur nog tweemaal toe en open, toen de juwelierster gans bebloed uit de tweede plaats kwam. Zij kon niet spreken en dit ziende ben ik buiten gelopen en heb de agent van politie van dienst voor de Werbestelle verwittigd."

De kantoren van de Werbestelle waren tijdens de bezetting ondergebracht in een huis gelegen, op één na, naast de juwelierszaak van Jeannette Standaert. De gewaarschuwde politieagent bevond zich na een sprong in de winkel waar hij de vreselijk toegetakelde juwelierster ten gronde aantrof. Van uit de Werbestelle bracht hij dan de Politiecommissaris op de hoogte van de misdaad.

Deze politieagent werd niet geïdentificeerd, nooit verhoord noch met de verdachten geconfronteerd. En nochtans vertoefde hij op het uur van de misdaad om zo te zeggen voor het huis van de misdaad. Hij heeft dus ongetwijfeld de dader(s) gezien, wat trouwens bevestigd wordt door een verklaring van Marie Baumans, de huishoudster van de buur van Jeannette Standaert, die in haar eerste getuigenis zegt; "Rond 16u20 hoorde ik bij Mej. Standaert gekerm en daarna de stem van een man. Weinig nadien hoorde ik de bel van de winkel deur rinkelen en toen zag ik een man, gevolgd door een vrouw, in de richting van de markt gaan".

Deze personen zijn dus alleszins de politieagent voorbij gestapt.

Marie Baumans die later voor het Hof van Assisen tweemaal als getuige zou opgeroepen worden - eens onder de naam Baumans en eens onder de naam Bauwens -, is in deze moordzaak veruit de meest geheimzinnige getuige. Ze wijzigde niet alleen driemaal haar verklaringen, maar werd bovendien nauwkeuriger naargelang de jaren vorderden.

Haar houding de dag der feiten lijkt zeer zonderling.

Waarom heeft ze Jeannette Standaert geen hulp geboden ? Zij wist toch dat de juwelierster steeds alleen in huis verbleef !. Het "gekerm", dat zij hoorde, maakte haar wel nieuwsgierig. Ze hoorde de bel van de winkel deur rinkelen en zag dan een man, gevolgd door een vrouw, in de richting van de markt gaan.

Maar daar zou plots haar nieuwsgierigheid eindigen, want ze heeft die personen "niet in het gezicht gezien !"

Tenslotte dient ook nog gemeld dat Marie Baumans evenmin met de verdachten werd geconfronteerd, dus ook niet met De Laere, en dat zij in haar tweede verklaring nader bepaalt dat zij op het ogenblik van de moord "in het spreken goed een vrouw- en een mannenstem hoorde, doch de stem van Jeannette Standaert herkende ik niet."



4. WAT JEAN STANDAERT WIST!.

Een neef van het slachtoffer, de 56 jarige herbergier Jean Standaert, aan wie nooit een alibi werd gevraagd, verklaarde tijdens zijn verhoor twee uren na de feiten o.m. het volgende: "Tante heeft nog het bezoek ontvangen - rond half vijf - van een vrouw uit Vrasene."

Die vrouw, het betreft hier Paula Dupon, echtgenote De Roeck, werd nog dezelfde avond gehoord. Zij bevestigde in de juwelierszaak met Jeannette Standaert gesproken te hebben.

De stoutmoedige misdaad moet dus onmiddellijk nadien gebeurd zijn en het is derhalve opvallend dat aan Jean Standaert nooit de vraag werd gesteld hoe hij op de hoogte was van het feit dat Paula Dupon omstreeks half vijf in de winkel was geweest.



5. SLEUTEL VAN DE WINKELDEUR VERDWENEN.

Hoe de misdaad precies werd voltrokken, zijn de onderzoekende magistraten nooit te weten gekomen. Enkel kan men gissen dat de dader(s) bij het binnenkomen eerst de winkeldeur achter zich hebben gesloten en, bij het buitengaan., de sleutel op zak hebben gestoken. Alleszins is het zeker dat de sleutel van de winkeldeur na de moord verdwenen was.



6. EEN VERDACHTE GEARRESTEERD.

Zoals het telkens gebeurt na een misdaad, werden al de rijkswachtbrigades uit de streek gealarmeerd met het oog op het opsporen van de dader(s).

Een scherp toezicht werd uitgeoefend, talrijke verdachten verhoord en zelfs een jonge man voorgeleid.

De politie van St. Niklaas was nl. op de hoogte gebracht van het gedrag van een zonderling die aan enkele vrouwen het verbod had opgelegd over de moordzaak te spreken. De verdachte, zekere Jan de Niel, werd gearresteerd en slechts twee maanden later bij ontstentenis aan voldoende bewijzen weer in vrijheid gesteld.



7. NAAM VAN NIEUWE VERDACHTE WORDT GEFLUISTERD.

Enkele dagen na de invrijheidstelling van Jan de Niel werd in de familiekring Standaert te St.Niklaas de naam gefluisterd van een nieuwe verdachte.

De gewezen dienstmeid van Jeannette Standaert had enkele weken voordien de verdwenen sleutel van de winkel deur in de slaapkamer van het slachtoffer aangetroffen en dit nadat Frans De Laere, bij de verkoop van de inboedel, op die kamer zou vertoefd hebben.

Om de betekenis van het weervinden van deze sleutel - waarvan de omstandigheden uiterst eigenaardig voorkomen - beter te kunnen situeren, is het noodzakelijk even tot het verleden terug te keren.



8. WIE WAS HET SLACHTOFFER ?

Jeannette Standaert werd geboren te IJzendijk (Ned.) in 1867 als zevende kind van de echtelingen Serafin Standaert- Staanders. Ze was slechts enkele maanden oud toen haar vader zich als juwelier vestigde te St.Niklaas in het huis waar, 77 jaar later, de geheimzinnige misdaad zou gepleegd worden.

Na het huwelijk van haar zusters en broers bleef Jeannette bij haar ouders inwonen en werd na hun dood eigenares van het huis en meteen uitbaatster van de bloeiende juwelierszaak.

In nr. 9 van de Statiestraat, haar rechterbuur, woonde in die tijd de schoenmaker Timmermans. Voor één van zijn zonen, nl. voor Arthur, had Jeannette een grote genegenheid. Als zij met de 16- jaar jongere Timmermans niet is getrouwd, dan kan zulks enkel worden toegeschreven aan haar ijdelheid.

Maar Arthur Timmermans zou toch in de "familie" komen. In 1918 huwde hij inderdaad Leontine De Mey, een nichtje van Jeannette Standaert. Het echtpaar trouwde bij tante Jeannette in en bleef er wonen tot in 1922, waarna ze zich in de Regentiestraat te St. Niklaas vestigden.

Arthur Timmermans, de beschermeling van de juwelierster, bleef "tante" regelmatig bezoeken en deze bracht hem nog verder op de hoogte van het juweliersberoep. Zo werd Timmermans met haar hulp een voornaam "groothandelaar in juwelen", en sedert september 1939 haar bevoorrechte erfgenaam.

De genegenheid van Jeannette voor Timmermans zou evenwel niet blijven duren. Maar deze nam pas enkele weken vòòr de moord definitief een einde.

In augustus 1940 had Jeannette, vermoedelijk in het vooruitzicht van de lange winteravonden, een meid in dienst genomen. Het was Elisabeth Van Driessche, een jonge vrouw van 24 jaar uit Kemzeke, die spoedig vriendin zou worden met Marie Baumans.

Toen, begin 1943, de echtgenote van Timmermans aan een ongeneeslijke kwaal lijdend was, stuurde Jeannette haar dienstmeisje naar nicht Leontine om daar het huishouden te beredderen en tevens de zieke te verplegen.

Na de dood van Leontine De Mey, op 31 maart 1943, zou Elisabeth Van Driessche zich tot grote ergernis van de juwelierster bij Arthur Timmermans vestigen.

Ingevolge deze beslissing, waarover Jeannette steeds met misprijzen sprak, ontstond tussen haar en Timmermans een vete die met de dag verergerde en zelfs op een hoogoplopende twist zou eindigen, waarbij de juwelierster dreigde hem te onterven.

Maar laten we hier Timmermans liever zelf aan het woord. Op 24 oktober 1955 zou hij aan de h. Albert De Caestecker, commissaris bij de Gerechtelijke Politie te Gent, het volgende verklaren:

"Wijlen mijn echtgenote, De Mey Leontine, was een nicht van Standaert Jeannette en beiden waren goed bevriend met elkaar. Het is zodoende dat ik sinds mijn huwelijk bij haar veel aan huis kwam en ik zelfs gevraagd werd om haar zaken te beredderen.

Jeannette Standaert was ons héél genegen en het was algemeen bekend, of liever er werd algemeen vermoed, dat ik en mijn echtgenote bevoorrechte erfgenamen zouden zijn. Ik wist ook, evenals wijlen mijn echtgenote, dat het huis en de zaak voor ons bestemd waren, mits storting in de nalatenschap van een som van 130.000 fr. Na het overlijden van mijn echtgenote verklaarde Jeannette Standaert dat alles bleef zoals voorheen, waarop ik bevestigde dat ik van mijn kant haar zou helpen zoals voordien.



Enkele tijd nadien echter beweerde Jeannette Standaert dat zij het testament betreffende het huis zou wijzigen, want dat het huis aan haar familie moest toekomen. Ik heb haar daarop gezegd, dat zij meester was van te doen wat zij wilde, maar dat zij ongelijk had van dat huis aan mij te onttrekken in het voordeel van familieleden, waarvan zij nooit plezier gehad had. Ik gaf haar wel te verstaan dat de prijs van 130.000 fr. véél te laag was, daar het op dat ogenblik de waarde van 400.000 fr. had, en dat zij gelijk had ingeval zij het huis aan mij onttrok voor die reden.

Zij bleef bij haar besluit het huis aan haar familie toe te kennen, waarop ik haar gezegd heb dat ik daarmee niet akkoord ging en dat zij verder haar plan moest trekken. Ik bedoelde hiermede dat ik mij haar zaken niet meer zou aantrekken.

's Anderendaags heb ik voor haar de nog hangende zaken afgehandeld en sindsdien heb ik mij niets meer aangetrokken. Op dat tijdstip was er nog geenszins sprake geweest van een verhouding tussen mij en Elisabeth Van Driessche vanwege Jeannette Standaert.

Een tijd na het overlijden van mijn echtgenote, liet Jeannette zich tegenover Elisabeth ontvallen dat zij teveel wist van de familie. De meid nam zulks kwalijk en verzocht Jeannette Standaert haar in haar acht dagen te stellen. Zo is dan Elisabeth Van Driessche veertien dagen thuisgebleven. Ikzelf zocht een meid, daar ik alleen sukkelde. Ik kende Van Driessche door haar dienst bij Jeannette Standaert, temeer daar deze laatste zelf aan haar meid gevraagd had mijn echtgenote te verzorgen, wat zij dan ook gedaan heeft.

Toen heb ik Van Driessche gevraagd bij mij als meid in dienst te treden, waarin zij toegestemd heeft. Ik vond dat het voor beiden een gunstige oplossing was, eerstens zij kende mij en kon zich al een gedacht vormen over haar dienst en ik kende haar, gezien zij mijn vrouw tijdens haar ziekte verzorgd had en deze laatste zéér tevreden was over haar.

Enkele tijd na het in diensttreden van de meid, vernam ik dat mijn gedrag tegenover haar besproken werd door Jeannette Standaert. Ik heb haar hierover om uitleg gevraagd en haar zelfs een brief geschreven, waarin ik haar dreigde voor het gerecht te brengen indien zij voortging met mij te belasteren evenals mijn meid. Ik ben achteraf nog eens bij haar geweest om haar een voorwerp te brengen dat haar toebehoorde en dat in mijn bezit was, zulks eerst nadat zij mijn wastobbe, die bij haar was, terug heeft laten bezorgen, zonder dat ik er naar gevraagd had. Sindsdien ben ik er niet meer geweest.

Wel is het juist dat Jeannette Standaert mij nog voorgesteld heeft van terug bij haar te komen, onder voorwaarde dat ik mijn meid zou doorzenden.

Waarom zij zò gebeten was op mijn meid, kan ik niet zeggen. Er is volgens mij nooit iets geweest dat hiertoe aanleiding kan hebben gegeven.

Ik heb steeds de indruk gehad dat na het overlijden van mijn echtgenote Jeannette Standaert alles in het werk heeft gesteld om mij bij haar te doen inwonen.

Ik heb hiervan nooit willen weten en ik veronderstel dat zij een middel gezocht heeft in de lasterpraat die zij verspreidde, om een breuk tussen mij en de meid te bewerken. Bij deze gelegenheid durf ik ten stelligste verzekeren dat er absoluut niets bestaat tussen mij en mijn meid. Het was mij dus bekend dat Jeannette Standaert haar testament gewijzigd had te mijnen nadele. Zij zelf had het mij gezegd dat het huis aan de familie moest komen en het werd mij verder bevestigd door wisselagent Opsomer.

Ik wist echter niet of die wijziging notarieel dan wel eigenhandig geschreven werd. Ik wist ook voor het overlijden van Jeannette Standaert dat zij Jean Standaert naar notaris Back gestuurd had met een brief die volgens haar gezegde in zijn voordeel was.

Ik kan u ten stelligste verzekeren dat die testamentwijziging mij volkomen onverschillig liet.”



Na de ruzie en het wegblijven van Timmermans kwamen de herbergier Jean Standaert en zijn echtgenote Alfonsine Burm meer dan voorheen bij tante Jeannette op bezoek. Vrouw Standaert zegt dat ze er zelfs elke middag en elke namiddag kwam. Ze vertoetelde de juwelierster aangezien deze beloofd had dat Jean Standaert de zaak spoedig mocht overnemen. In de etalage zouden trouwens reeds horloges van Jean, die tante voor zijn rekening verkocht, hebben gelegen. Arthur Timmermans, die voorheen nooit op café ging, zou dan plots en dit zelfs zeer regelmatig in de herberg van Jean Standaert verschijnen. Was hij toen op jacht naar nieuws omtrent de levenswijze van tante Jeannette ?

Arthur Timmermans verklaarde hieromtrent het volgende :

"Ik had absoluut géén behoefte om inlichtingen in te winnen over de toestand ten huize van tante Jeannette, nadat ik er weggebleven was. Het is absoluut onwaar dat ik te dien einde veelvuldiger in het café, ging.

Wanneer het mocht gebeurd zijn dat ik al eens meer ten huize ging van Jean Standaert, dan is dat zonder de minste bedoeling geweest. Deze laatste kan niet verklaren dat ik hem ooit om uitleg gevraagd heb over hetgeen er bij tante Jeannette voorviel.

Het was wel te mijner kennis dat na mijn wegblijven bij tante Jeannette, deze laatste veelvuldiger het bezoek kreeg van Standaert Jean of zijn echtgenote.

Het was mij ook bekend dat Jean Standaert haar bijstond in haar zaken. Ik meen ook te weten dat één van beide echtgenoten dagelijks ten huize ging van tante Jeannette en dit tussen 16 en 17 u. Het is volgens mij begrijpelijk dat die mensen er méér kwamen, van zohaast ik er wegbleef, ik die steeds aangezien werd als de bevoorrechte erfgenaam.

Die bezoeken van Standaert en zijn vrouw waren volgens mij niet belangloos. Zulks was mij ten andere onverschillig."

Wat verklaarde Jean Standaert hieromtrent ?

"Tot enkele tijd vòòr de moord kwam Arthur Timmermans geregeld bij het slachtoffer en beheerde min of meer haar bezit. Er moet echter een ruzie ontstaan zijn tussen het slachtoffer en Timmermans Arthur. Die ruzie kan wel voor oorzaak hebben gehad het feit dat de genaamde Elisabeth Van Driessche die in dienst was als meid bij het slachtoffer, deze betrekking verliet om in dienst te treden bij Arthur Timmermans, in dezelfde hoedanigheid. Het slachtoffer was hierover zeer verbolgen en heeft Elisabeth Van Driessche uitgemaakt voor al wat lelijk is. Zij heeft haar onder meer verweten voor slet. Of er tussen Elisabeth Van Driessche en Arthur Timmermans een verhouding bestond, kan ik niet met bepaalde zekerheid zeggen, maar het werd algemeen vermoed.

Het slachtoffer was hiervan overtuigd en het is ook om die reden dat zij haar de toegang tot haar woning ontzegde.

Ook werd Arthur Timmermans de woning ontzegd. Ik meen nochtans te weten dat hij achteraf nog bij haar geweest is, maar ik weet ook dat dit aanleiding gaf tot heftige ruzie. De aanleiding tot de ruzie was steeds de meid Elisabeth Van Driessche.

Ik heb nooit dergelijke ruzie bijgewoond, maar tante Jeannette heeft hierover dikwijls gesproken met mijn vrouw.

Het was ook algemeen bekend dat Arthur Timmermans een bevoorrechte erfgenaam zou worden van tante Jeannette. Dit was ten andere vastgelegd bij testament, want na de ruzie en de wegzending van Elisabeth Van Driessche heeft tante Jeannette verklaard dat zij haar testament zou wijzigen.

Na die ruzie en door het feit dat tante toen alleen bleef, ging mijn echtgenote er veelvuldiger op bezoek. Zij ging er zelfs elke middag om haar soep te brengen en verder ging zij haar gezelschap houden gewoonlijk van 17 tot 19 u. Het feit dat mijn echtgenote aldaar dagelijks rond omzeggens



hetzelfde tijdstip op bezoek kwam, was algemeen bekend. Dit was ook, naar ik meen, bekend aan Arthur Timmermans. Na de ruzie met tante Jeannette kwam deze ook veelvuldiger op café bij ons, daar waar hij zich vroeger omzeggens nooit in ons café liet zien. Bij het bezoek van Timmermans aan ons café, werd er wel over tante Jeannette gesproken en zo was Timmermans op de hoogte van de toestand bij haar."

Tot hier de verklaring van Jean Standaert.



9. ARTHUR TIMMERMANS ONTERFD.

Na de misdaad zou blijken dat Jeannette Standaert haar vroegere vertrouwensman inderdaad als het ware volledig had onterfd.

Haar eerste testament, opgesteld door notaris Gilbert Back, dateert van 23 september 1939. Hierbij legateerde de juwelierster bij vooruitgifte en buiten paart aan Elisa Standaert, echtgenote van Fr. De Laere, al de kledingstukken alsmede het linnen. Met uitzondering van haar woning en de meubels maakte ze het overige van haar bezittingen (waardepapieren en juwelen) over aan de afstammelingen van haar broeders en zusters.

De voornaamste bevoorrechte was Arthur Timmermans. Deze kreeg inderdaad het voorkeurrecht op haar woning met winkel aan de Statiestraat mits storting van, in verhouding tot de waarde van dit eigendom, een klein bedrag in de nalatenschap. Bovendien werd hij bevoorrecht boven de andere erfgenamen daar hem het dubbel werd toegekend.

Enkele weken voor de misdaad, waarvan zij het slachtoffer werd, heeft Jeannette Standaert dit testament vernietigd en vervangen door een eigenhandig testament. Bij het opstellen van dit document heeft de juwelierster de inhoud van het eerste testament als leidraad genomen. De legaten zijn dezelfde gebleven met als voornaamste uitzondering dat het voorkeurrecht op haar woning ten voordele van Timmermans verviel en volgens de nieuwe beschikking onder de familieleden diende verdeeld te worden, met dien verstande dat elk familielid het recht had het zich aan te schaffen. Ook het dubbel paart werd geschrapt.

Met uitzondering van de intrest op het kapitaal dat aan de broeder van zijn overleden echtgenote werd gelegateerd, werd Arthur Timmermans alzo volledig onterfd. Jeannette Standaert had dus woord gehouden en zich niet bekommerd om zijn poging haar te overhalen.

En toch zou Arthur Timmermans meer ontvangen hebben dan hem door het slachtoffer werd toegekend.

Hij zou nl. op een onbegrijpelijke wijze in het bezit gekomen zijn van de persoonlijke en zakendocumenten van Jeannette Standaert.

In de "Akte van Beschuldiging" welke later voor het Hof van Assisen werd voorgelezen, wordt over de onterving van Arthur Timmermans geen enkel woord gezegd.

Waarom mochten de gezworenen omtrent dit zeer voornaam feit niet voorgelicht worden ? In de "Akte van Beschuldiging" moeten de feiten toch objectief behandeld worden !



10. GEHEIM VAN DE SLEUTEL, SLEUTEL VAN HET GEHEIM ?

We hebben reeds gemeld dat precies enkele dagen na de invrijheidstelling van verdachte Jan de Niel, in de familiekring Standaert te St. Niklaas de naam van een nieuwe verdachte gefluisterd werd. De nieuwe verdachte was Frans De Laere uit Temse, de aangetrouwde neef van het slachtoffer.

Het was Elisabeth Van Driessche, de gewezen dienstmeid van Jeannette Standaert die de eerste verdenkingen uitte en dit naar aanleiding van het weervinden van de verdwenen sleutel van de winkeldeur.

De omstandigheden waarin die sleutel weergevonden wordt, komen uiterst raadselachtig voor. Een veertiental dagen na de moord, na het verbreken van de zegels in het huis van de misdaad, werd onder de familieleden overgegaan tot de verkoop onderling van de inboedel. Frans de Laere en zijn echtgenote, Elisa Standaert, waren op deze "verkoop" aanwezig.

Mevr. Maria De Mey- De Beule uit de Hovenierstraat te Lokeren, kocht o.m. de slaapkamer van het slachtoffer. Enkele dagen later vertoefden Mevr. De Mey en Elisabeth Van Driessche samen op de slaapkamer van Jeannette Standaert toen Van Driessche van onder een tapijt een sleutel haalde, deze toonde aan Mevr. De Mey en haar dan vroeg: Is deze sleutel soms van een der kasten die U gekocht hebt ?

Wanneer men nu weet dat het hier een huisdeursleutel betreft van groot formaat dan blijkt die vraag alleszins verdacht. Bovendien, wie beter dan Van Driessche kon weten dat het de verdwenen sleutel was van de winkeldeur ? Zij toch bewoonde drie jaar lang de woning en kende dus ongetwijfeld zowel de sleuteltjes van de kasten als de grote sleutel van de winkeldeur.

Het was op aanstuwten van haar meester, Arthur Timmermans, dat Elisabeth Van Driessche van het weervinden van deze sleutel bij de politiecommissaris Adolf Crijns aangifte zou doen.

Eveneens op aandringen van Timmermans zou Jean Standaert dan verklaren : "De sleutel van de voordeur van het huis Standaert werd teruggevonden op een kamer van de eerste verdieping door Elisabeth Van Driessche", er bijvoegende: "Dit gebeurde op de dag zelf dat De Laere Frans met zijn vrouw hier de meubelen en klederen welke zij gekocht en geërfd hadden waren komen weghalen. Het heeft mij zonderling geschieden dat die sleutel, die sedert de dag van de moord vermist werd, en die gewoonlijk op de voordeur stak, dan teruggevonden werd, nadat de politie en wij allen het ganse huis door afgezocht hadden".

Nadien zei Timmermans : "Volgens mijn mening is die sleutel daar gelegd door De Laere".

Nog dezelfde dag verklaarde Jean Standaert. "Timmermans heeft mij nog gezegd dat Jeannette zeer bevreesd was van De Laere Frans en dat hij daar niet mocht binnenkomen, 't is te zeggen dat zij niet gaarne had dat hij daar kwam."

Op 20 juni 1944 schrijft commissaris Crijns onder "inlichtingen" in zijn Pro Justitia : "De onderhoorde personen, Timmermans, Standaert en Van Driessche verklaren ons nu dat ze reeds sinds ruime tijd de indruk hebben dat hun neef De Laere niet vreemd aan deze moord moet zijn". Hierbij dient evenwel de verklaring aangestipt van Jean Standaert die - wat van belang is - De Laere vòòr de moord niet kende : "Wanneer Timmermans na de moord bij mij op bezoek kwam, Was het om een verdenking te uiten, waarbij hij mij verzocht het politiecommissariaat hiervan aangifte te doen."



Maar ook omtrent deze belangwekkende verklaringen werd de jury niet ingelicht. De juiste toedracht van deze omstandigheden was voor de gezworenen nochtans van zeer groot belang om de geloofwaardigheid van de bezwarende getuigen, in de eerste plaats van Timmermans en in de tweede plaats van Van Driessche, te kunnen beoordelen.



11. EEN BEZWARENDE BETICHTING.

In de "Akte van Beschuldiging" staat omtrent deze raadselachtige sleutel- historie het volgende : "De sleutel der voordeur die zich gewoonlijk op de binnenzijde dezer deur bevond, en vermoedelijk door de dader werd meegenomen, na de deur ontsloten te hebben om de winkel te verlaten - werd boven op een kamer teruggevonden nadat Van Laere zich aldaar had begeven om de hem toekomende klederen of meubelen weg te halen. Tijdens vorige, grondig gedane huiszoekingen, bevond deze sleutel zich niet op deze plaats."

Voor Frans De Laere was deze betichting dus ten zeerste bezwarend.



12. TUSSENKOMST VAN FELDGENDARMERIE ?

In de "Akte van Beschuldiging" ten laste van Frans De Laere kan men verder nog lezen: "Doch nauwelijks waren deze eerste bezwarende elementen tijdens het vooronderzoek verenigd, toen de politiecommissaris van St. Niklaas en een lid van de Rijkswacht het bezoek kregen van een lid der Duitse Feldgendarmarie, die hun verbod oplegden zich nog verder met het onderzoek in te laten.

Later werd uitgemaakt, zo zegt de Akte van Beschuldiging "dat De Laere bij perioden tot tweemaal per week zich begaf naar de Kreiskommandatur te St. Niklaas en - volgens de uitdrukkelijke verklaring van de Belgische politieagent Leon Van Nieuwenborgh - voorkwam op de lijst, hem overhandigd door de Kreiskommandant, van personen aan wie hij niet gerechtigd was te vragen wie ze wensten te spreken of wat ze kwamen doen ter Kommandatur.

Beschuldigde loochent ooit ter Kommandatur te zijn geweest. Hij beweert zelfs, tegen alle waarschijnlijkheid in, niet te hebben geweten waar deze instelling zich bevond te St. Niklaas tijdens de laatste oorlog", tot zover de "Akte van Beschuldiging".

De Laere werd er dus van beschuldigd dat hij beroep heeft gedaan op de Duitse overheid om zich alzo aan het Belgisch gerecht te onttrekken. Als bezwarende omstandigheid werd aangevoerd dat hij zich regelmatig op de Kreiskommandatur te St. Niklaas aanmeldde.

Hoe is deze beschuldiging ontstaan ?

Op 17 april 1948, vier jaar na de moord dus - dag op dag-, legde wachtmeester Firmin Gullinck voor de onderzoeksrechter een verrassende getuigenis af.

De B.O.B.- speurder verklaarde dat twee Feldgendarmen hem enkele dagen na de misdaad verbod hadden opgelegd zich met De Laere "te bemoeien".

De politiecommissaris Adolf Crijns legde op 2 juni 1948 een soortgelijke verklaring af. Hij eveneens werd aangemaand de opzoeken naar De Laere stop te zetten.

Merkwaardig is wel dat Gullinck noch Crijns aan de onderzoeksrechter de namen konden vernoemen 'Van de tussengekomen Feldgendarmen, zoals het anderdeels eveneens eigenaardig voorkomt waarom zij deze voor De Laere alleszins bezwarende verklaring pas in 1948 aflegden en waarom zij in 1944 de Procureur des Koning of de Onderzoeksrechter hiervan niet hebben ingelicht.

Op 2 oktober 1948 bevestigde Firmin Gullinck voor de Procureur des Konings de verklaring afgelegd voor de Onderzoeksrechter als volgt:

"De ene Feldgendarm", alzo Gullinck, "was nochtans van St. Niklaas, de andere was er nog niet lang. Deze welke er het langst was zou ik stellig herkennen moest ik hem zien. Hij had een gestalte van ongeveer 1.70 m. en was rood van aangezicht."

Een uitgebreid onderzoek had dan plaats. Talrijke Feldgendarmen werden in Duitsland opgespoord en naar St. Niklaas geroepen, maar geen enkele herinnerde zich zulkdanig 'Verbod'. Er was zelfs meer, niet één 'van de Duitsers kende De Laere! Geen van allen herinnerde zich de verdachte ooit gezien te hebben.

Hans Benecke uit Hamburg 'Verklaarde: "Ik kan U met zekerheid zeggen dat er op de Feldgendarmarie nooit bevel is gekomen of gegeven de opzoeken van het Belgisch gerecht naar de dader van de moordaanslag op Mej. Standaert enigszins te dwarsbomen.



Had een der Feldgendarmen van St. Niklaas een opdracht uitgevoerd bij de politie of de Rijkswacht, zou dit feit mij bekend geweest zijn."

Kurt Marquard, eveneens uit Hamburg, verklaarde: "De persoonsbeschrijving die gij mij geeft zegt me absoluut niets."

Volgens de opgeroepen Duitsers zou er dus geen enkel bevel gegeven zijn, wat geloofwaardig klinkt, wanneer men weet dat zij De Laere niet eens kenden.

Wat moet men dan geloven van de bezwarende verklaring van politieagent Leon Van Nieuwenborgh ?

Deze politieagent (welke enkele tijd later wegens zeer erge feiten zou ontslagen en veroordeeld worden) zou om zijn betichting geloofwaardiger te maken, een getuige bijroepen in de persoon van Roger De Beule uit Zele. Deze zou, beweerde de politieagent, kunnen bevestigen dat De Laere, tweemaal per week op de Kommandantur kwam. Ondervraagd hierover hield deze evenwel staande dat hij Frans De Laere niet kende...

In dit 'Verband dient een vraag gesteld : waarom heeft de onderzoeksrechter zich beperkt tot het 'Verhoor' van slechts één politieagent ?

Te St. Niklaas waren er ongetwijfeld nog politieagenten die tijdens de bezetting voor de Kreiskommandatur de wacht hebben opgetrokken. De beschuldiging van politieagent Van Nieuwenborgh werd toch formeel tegengesproken !

Hoewel dus de verklaringen van Gullinck, van Crijs en van Van Nieuwenborgh uiterst zwak voorkwamen, werden ze in de "Akte van Beschuldiging" dus toch ten laste van De Laere uitgespeeld.



13. MOORDENAAR(S) VAN JEANNETTE STANDAERT WERDEN GOED ONTHAALD.

In de "Akte van Beschuldiging" kan men verder nog lezen : "Opgemerkt werd nog ten huize van het slachtoffer dat er op het brandend gasvuur een bijna uitgekookt potje water stond, dat door Jeannette Standaert steeds gebruikt werd om (bonen) koffie te zetten voor één of meer bezoekers, die steeds familieleden waren, daar zij geen ander volk ontving en steeds teruggetrokken leefde."

Deze verklaring werd bevestigd door Elisabeth Van Driessche die volhield : "Ik ben 3 jaar dienstmeid geweest bij Juf. Standaert en ken haar gewoonten goed."

Jeannette Standaert leefde de laatste tijd inderdaad teruggetrokken en ze was ook achterdochtig. Haar hoge leeftijd, de donkere oorlogsjaren en wellicht ook het feit dat ze zeer welstellend was waren ongetwijfeld oorzaak van deze bijzondere levenswijze. Zelfs haar neven en nichten waren niet steeds welkom.

Aan Edward Standaert uit Kapellen verklaarde ze eens naar aanleiding van een nieuwjaarsbezoek : "Het is zonde voor de reiskosten en dat enkel om "nieuwjaar" te komen wensen. Ge kunt dat ook doen met een kaartje te sturen."

Leonie Standaert uit Antwerpen kwam ook slechts eens per jaar op bezoek en dan nog liefst rond nieuwjaar.

De Laere daarentegen kwam er nooit. Van hem moest tante niet veel hebben en zulks was voldoende om er best weg te blijven. Zijn laatste bezoek dateerde zeker van de jaren 1930.

Maar op die noodlottige maandagnamiddag moet dus blijkbaar een bevriend persoon op bezoek geweest zijn wat Jeannette Standaert aangezet heeft een tasje geurige bonen- koffie te zetten.

Alfonsine Burm verklaarde hieromtrent : "Ik acht het uitgesloten dat tante koffie zou gezet hebben voor Frans De Laere. Ten andere ben ik er zelfs van overtuigd dat De Laere niet door tante in haar woonkamer zou binnengelaten zijn. De toonbank in de winkel was zodanig geschikt dat een scharnierend verlengstuk van de toonbank moest opgeheven worden om de toegangsdeur tot de tweede plaats te kunnen bereiken. Tante maakte die plank vast met een haak. Ik weet zeker dat zij die plank niet zou opgelicht hebben voor De Laere.

Niettegenstaande de ruzie met Timmermans had tante nog veel genegenheid voor hem. Indien Arthur zijn meid doorzond, achtte ik tante wel in staat om koffie te zetten voor Timmermans."

Jean Standaert heeft deze verklaring als volgt bevestigd : "In de veronderstelling dat Frans De Laere dan toch op bezoek gekomen was, is het totaal uitgesloten dat tante Jeannette voor hem koffie zou gezet hebben, gezien ze hem niet kon uitstaan. Het moet wel een bekende geweest zijn, maar niet De Laere.

Het is niet uitgesloten dat tante Jeannette niettegenstaande de ruzie Timmermans bij een bezoek toch koffie zou aangeboden hebben."



14. WERDEN GEEN BRUIKBARE VINGERAFDRUKKEN NAGELATEN ?

Eveneens opvallend is wel het feit dat tijdens het onderzoek geen "stille getuigen" werden ontdekt.

De criminologie maakt zoals men weet een onderscheid tussen "spreekende" en "stille" getuigen. Onder spreekende getuigen rangschikt ze de verklaringen van oog- en oorgetuigen, dus van personen die rechtstreeks of onrechtstreeks getuige waren van een misdaad of die althans bij machte zijn nadere gegevens omtrent de daders of de personen waarmede het slachtoffer het laatst in verbinding was, te verschaffen.

Stille getuigen daarentegen zijn al de aanduidingen die in het huis van de misdaad kunnen opgespoord worden en welke aanleiding kunnen geven tot de onmiddellijke opsporing of identificatie van de daders.

De criminologie geeft de voorkeur aan de stille getuigen omdat deze als het ware nooit missen en bovendien onweerlegbaar de schuld kunnen bewijzen.

Zo zijn o.m. de achtergelaten vingerafdrukken een bewijs van uitzonderlijke waarde.

Daarvan was de onderzoeksrechter blijkbaar overtuigd en daarom ontbood hij onverwijld de technische dienst bij het parket van Gent om in dit verband de nodige vaststellingen te doen.

Laboratoriumoverste Jan Hantson en inspecteur Gaston Mohimont stapten s' anderendaags ter plaatse af en reeds op 20 april meldde Commissaris Henri Herrmann van de gerechtelijke politie het volgende ! "De Heer Hantson, laboratoriumoverste, bijgestaan door de gerechtelijke inspecteur Mohimont, gaat over tot de opzoeken van sporen mogelijk door de daders achtergelaten, het wapen van de misdaad enz". Zijne bevindingen zullen het voorwerp uitmaken van een afzonderlijk proces-verbaal."

Dit afzonderlijk proces-verbaal is nooit toegekomen, het berust alleszins niet in het dossier, zodat men nooit de bevindingen van Hantson en Mohimont is te weten gekomen.

Eigenaardig is wel dat de onderzoeksrechter er nooit naar gevraagd heeft, al was het maar om te vernemen dat geen opneembare vingerafdrukken aangetroffen werden. Voor "de menigvuldige sporen van bloedige voetindrukken" welke de eerbiedwaardige onderzoeksrechter nochtans met eigen ogen heeft vastgesteld, had hij dus ook geen interesse meer en evenmin voor de "twee sleuteltjes die ons schijnen met bloed besmeurd te zijn en aan het welk een haar kleeft". Maar waarom nam de onderzoeksrechter de sleuteltjes dan - en terecht - in beslag ? Er werd dus nooit uitgemaakt van wie dat haar afkomstig was.

Men is gerechtigd de vraag te stellen waarom dit "afzonderlijk proces-verbaal" in de bundel niet is terechtgekomen. Niemand zal het belang van dit gewichtig document ontkennen. De verzamelde "stille getuigen" hadden inderdaad de schuld of de onschuld van Frans De Laere, niettegenstaande hij pas vier jaar na de misdaad werd gearresteerd, kunnen bewijzen.

Dit feit werd tijdens de debatten voor het Hof van Assisen ook niet bekend gemaakt en toch beraadslaagde de jury slechts met een eenvoudige meerderheid met het gevolg dat het Hof - wat uiterst zeiden gebeurt - het beslissende antwoord moest geven op de vraag of De Laere schuldig was aan doodslag op Jeannette Standaert.

Het Hof heeft gemeend zich bij de nipte meerderheid (zeven tegen vijf) te moeten aansluiten waarna De Laere tot levenslange dwangarbeid werd veroordeeld.



15. ELISABETH VAN DRIESSCHE KENDE DE LAERE NIET !

Het lijkt soms verbijsterend, maar het dient gezegd omwille van de waarheid en de rechtvaardigheid. De jury was zoals reeds gemeld niet ingelicht over de onterving van Arthur Timmermans en evenmin over de vete die bestond tussen het slachtoffer en haar gewezen dienstmeid.

Wanneer men het relaas van de zittingen voor het Assisenhof herleest, komt men nochtans tot de vaststelling dat de beschuldiging tegen Frans De Laere voor een ruim deel berust op de getuigenis van deze twee personen, personen die dus beiden in onmin leefden met het slachtoffer. Voor een buitenstaander lijkt het verder onbegrijpelijk dat de onderzoekende magistraten niet onmiddellijk aangevoeld hebben met welke verdachte nauwkeurigheid, soms tot in de details, die twee (alleszins geïnteresseerde) getuigen hun verklaringen ten laste van De Laere hebben afgelegd. Wanneer men het dossier doorleest, komt men zelfs sterk onder de indruk van hun suggesties, waaraan wellicht nooit iemand anders zou gedacht hebben.

Tevergeefs kan men echter naar een aanleiding zoeken van deze beschuldiging. Elisabeth Van Driessche kende De Laere niet eens. Ze zag hem inderdaad voor de eerste maal tijdens de begrafenis van het slachtoffer, wat zeer duidelijk bewijst dat de lichtzinnigheid van de gewezen dienstmeid van het slachtoffer in haar getuigenis aan het grenzeloze reikt. Het feit dat Elisabeth Van Driessche Frans De Laere niet kende is van algemeen belang omdat volgens de "Akte van Beschuldiging" de moord enkel kon gepleegd worden door iemand die op de hoogte was van bepaalde afspraken. De Laere kon hiervan dus onmogelijk in kennis geweest zijn. Maar aan de gezworenen werd het tegendeel voorgeschoteld.



16. GEWEZEN DIENSTMEID ONTPOPT ZICH ALS "DETECTIVE".

Op 10 augustus 1944 begaf Elisabeth Van Driessche zich andermaal naar Politiecommissaris Crijns, ditmaal om verslag uit te brengen over haar 'bevindingen', welke zij te Temse had vastgesteld.

De gewezen dienstmeid van het slachtoffer had zich dus als detective ontpopt waardoor zij andermaal blijk gaf van een grote interesse voor deze zaak.

Zij wist o.m. te verklaren dat De Laere te Temse reeds sinds lang als de moordenaar van Jeannette Standaert aanzien werd.

Frans De Laere werd al die tijd evenwel niet verontrust, zelfs niet eens onderhoord, totdat hij op 3 maart 1948 geheel onverwacht op de Rijkswachtbrigade te St. Niklaas werd ontboden en nog dezelfde avond - na een beschuldigend getuigenis van Arthur Timmermans en Elisabeth Van Driessche - van zijn vrijheid werd beroofd.



17. EEN GEBREKKIG ONDERZOEK.

Het gerechtelijk onderzoek in de moordzaak Standaert kan in twee fasen worden ingedeeld. De eerste van 17 april tot 10 augustus 1944; de tweede van 22 januari 1948 tot 1 september 1949, dag waarop de Raadkamer de verwijzing vordert van beklaagde De Laere naar de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

De eerste fase draagt de sporen van een zeer gebrekkig onderzoek. Men is alleen te weten gekomen dat Jeannette Standaert om het leven werd gebracht en dat het wapen van de misdaad een bijltje is, wat de lijkschouwing duidelijk uitwees, meer niet !

Weliswaar waren aanvankelijk zware vermoedens gerezen tegen Jan de Niel, maar bij ontstentenis aan onweerlegbare bewijzen kon de Raadkamer het tegen hem afgeleverd bevel tot arrestatie niet langer weerhouden.



18. WIE IS FRANS DE LAERE ?

Het ogenblik lijkt ons thans best gepast om ook iets te zeggen over De Laere zelf.

Wie is inderdaad Frans De Laere ?

Frans De Laere werd geboren te Ingelmunster op 20 oktober 1895 als zoon van de landmeter Albert De Laere, welke zich later met zijn echtgenote te St. Niklaas zou vestigen.

Zoon De Laere huwde in 1919 met de 32 jarige Elisa Standaert.

In 1920 wordt het meisje Jeanne geboren en twee jaar later verhuizen ze naar Temse waar ze in de Akkerstraat (de huidige Franklin Rooseveltstraat) een mooi burgershuis betrokken. In 1926 wordt de zoon Albert geboren.

Eerst werkt De Laere als bankbediende, later wordt hij zaakwaarnemer, beheerder van maatschappijen en uiteindelijk makelaar in roerende en onroerende goederen.

Te Antwerpen richt hij een "Comptoir général de Financement" op waarvan het kantoor gevestigd is : Pacificatiestraat 37 in de woning van Maria Smet.

Tijdens de bezetting wordt hij door de Duitsers aangehouden wegens verhandeling van goud en komt alsoz terecht in de handen van het Devisen Schutz Kommando.

De Laere wordt op de pijnbank gelegd en geeft uiteindelijk de namen prijs van de personen welke bij deze verhandeling betrokken waren. Deze "verklikking" zal hem bij de bevrijding duur te staan komen. Op 20 januari 1945 wordt hij inderdaad gearresteerd en door de krijgsraad tot twintig jaar opsluiting veroordeeld, straf welke later - wegens zijn smetteloos strafregister - door het Krijgshof in tien jaar opsluiting wordt omgezet.

Op 29 januari 1948 wordt hij in voorlopige vrijheid gesteld om twee maanden later door de B.O.B-St.Niklaas weer aangehouden te worden.

In de "Akte van Beschuldiging" wordt hierover eveneens gesproken : "Na een gedeelte van zijn straf te hebben ondergaan", zo luidt het, "werd hij (De Laere dus) op 29 januari 1948 voorlopig in vrijheid gesteld.

Naar aanleiding van zijn thuiskomst kwamen de tongen opnieuw los en werden tegen De Laere opnieuw vermoedens geuit. Het onderzoek werd dan hernomen.....

Wat een uitdrukkelijke onwaarheid is, daar reeds op 22 januari - dus zeven dagen vòòr zijn invrijheidstelling - het onderzoek opnieuw werd geopend. De beweegredenen hiertoe zijn niet gekend. Ze zijn alleszins niet in het dossier vermeld.

De jury werd alsoz eens te meer en ditmaal op een onrechtvaardige wijze ten laste van De Laere beïnvloed.



19. ONDERZOEK NA MEER DAN DRIE JAAR GEOPEND.

De eerste plicht in het nieuwe onderzoek luidt : "Is De Laere gekend te Antwerpen, Pacificatiestraat, 37 ?"

Deze vraag wordt enkele dagen later bevestigend beantwoord waarop de B.O.B. - St. Niklaas de opdracht krijgt Frans De Laere te onderhoren, wat op 8 maart 1948 geschiedt op de rijkswachbrigade te St. Niklaas.

In afwachting van de getuigenis van de gewezen dienstmeid Elisabeth Van Driessche en van de ontferde Arthur Timmermans, die beiden diezelfde dag werden gedagvaard, werd De Laere van zijn vrijheid beroofd.

Wat verklaarde "detective" Elisabeth Van Driessche ? . . .

1° "Van het ogenblik af dat ik de dood van Mej. Standaert vernam en hoorde wat er gebeurd was heb ik aan mijn meester (Timmermans) ogenblikkelijk gezegd : Het is van geen vreemde gedaan, het moet door een familielid gedaan zijn die goed van de handelwijze van tante op de hoogte is. Ik had geen namen genoemd, niettegenstaande ik van het eerste ogenblik vermoedens op De Laere had."

2° "Van augustus 1940 tot Sinksen 1943 is De Laere bij juf. Standaert nooit binnen geweest om reden dat Jeannette hem het huis verboden had" (wat in tegenstrijd is met 1°).

3° "Toen De Laere mij de dag van de begrafenis (van Jeannette Standaert) in het oog kreeg, trok hij zich weg en verstopte zich zoveel mogelijk achter zijn vrouw." (Later zou Van Driessche verklaren dat ze die dag De Laere voor de eerste maal zag, wat inderdaad juist is. Ook De Laere kende Van Driessche voordien niet.)

4° "Volgens ik vernomen heb zonder mij te herinneren van wie of hoe, zou de dochter van De Laere tegen Vercauteren (eveneens familielid van het slachtoffer) gezegd hebben dat haar vader tot alles in staat was."
(wat een afschuwelijke leugen is).

Wat verklaarde Arthur Timmermans ?

1° "Ik weet dat hij (bedoeld wordt De Laere) een gevaarlijk persoon was die tot niets te betrouwen was. Tante was bevreesd voor De Laere." (wat door de familieleden wordt tegengesproken).

2° "Hij is niet in huis gekomen gedurende de tijd dat ik daar dagelijks kwam." (wat Elisabeth Van Driessche bevestigt).

3° "Volgens mijn mening was de door Van Driessche teruggevonden sleutel daar gelegd door De Laere, toen hij met zijn vrouw alleen naar boven was gegaan."



20. FRANS DE LAERE GEARRESTEERD !

's Anderendaags, op 9 maart dus, leverde de onderzoeksrechter aan de hand van het bezwarend getuigenis van Timmermans en Van Driessche tegen Frans De Laere een "Bevel tot Aanhouding" af. De Laere was in de nacht van 8 op 9 maart "in bewaring genomen" door de Rijkswacht van St. Niklaas en werd op 9 maart te 20.15 u. naar het huis van arrest te Dendermonde overgebracht " ten einde er opgenomen te worden".



21. WAARDE VAN EEN ALIBI NA VIER JAAR.

Hoewel de feiten op dat ogenblik bijna vier jaar geleden gebeurd waren, wensten de B.O.B.-speurders van De Laere toch nog te weten waar hij de namiddag van 17 april 1944 had doorgebracht.

In de "Akte van beschuldiging" staat hieromtrent het volgende : "Op 8 maart 1948 - dus circa 4 jaar na de moord - wordt beschuldigde De Laere een eerste maal grondig onderhoord door de Bijzondere Opsporingsbrigade der Rijkswacht in opdracht van de heer Onderzoeksrechter. Ondervraagd nopens zijn tijdverbruik op 17 april 1944, dag van de misdaad, antwoordt hij zonder aarzelen, met toevoeging van bijzonderheden en dit na 4 jaar in de volgende bewoording : "Op 17 april 1944 ben ik gans de dag in Antwerpen geweest. Ik ben die dag uit Temse naar Antwerpen vertrokken met de tram van 6.30 uur, en ben er gebleven tot 's avonds 19.30 uur. Het is wanneer ik 's avonds thuisgekomen ben dat ik de dood van de tante van mijn vrouw vernomen heb, dit door een telegram dat verstuurd werd door Vercauteren Albert, uit St.Niklaas," Verder loochent hij op bedoelde dag in St.Niklaas te zijn geweest. Hij bepaalt nader dat hij gans de dag in Antwerpen op zijn bureel heeft doorgebracht, hij kan geen personen aanduiden, die hij op zijn bureel zou ontvangen hebben, hij voegt er aan toe. dat het wel mogelijk is, - later bevestigt hij dit stellig - dat hij 's namiddags in de stad te Antwerpen is gaan wandelen en daar een badmuts kocht, doch. reeds rond 4 uur terug geweest te zijn in de Pacificatiestraat alwaar hij samen met Smet Marie en Caron Pauline, zou koffie gedronken hebben. Dit wordt door de twee door De Laere aangehaalde getuigen formeel tegengesproken zodat zijn alibi totaal ineenstort, wat betreft de namiddag van de moord en hij klaarblijkelijk onwaarheid spreekt. Tot zover de "Akte van Beschuldiging".

Aan de onderzoeksrechter verklaarde De Laere omtrent deze vrij precieze aanduiding van het tijdgebruik op de dag van de misdaad : "Voor wat aangaat mijn tijdverdrijf op die dag, heb ik het heel goed onthouden, omdat mijn neef onderhoord is geweest."

De Laere bedoelde hier de juwelier Edward Standaert uit Kapellen die in de eerste dagen na de moord inderdaad langdurig door de gerechtelijke Politie van Antwerpen werd ondervraagd. Anderdeels dient toegegeven dat zowel Maria Smet als Pauline Caron dit alibi hebben tegengesproken. Het hoeft niet gezegd dat het volkomen uitgesloten is, na vier jaar, een alibi, opgegeven door een ander persoon, met absolute zekerheid te bevestigen of tegen te spreken.

Bovendien leefde de eerste in 1948 in een soort vijandschap met De Laere, zodat de bewijskracht van deze getuigenis nog minder waarde krijgt.

Waarom mochten de gezworenen dit ook niet weten ?



22. VROUW VAN DE LAERE MOCHT NIET BINNEN BIJ JEAN STANDAERT.

De echtgenote van Frans De Laere, Elisa Standaert, vernam de gruwelijke moord nog dezelfde avond uit de mond van mevr. De Rijcke en een weinig later uit een telegram dat door Albert Vercauteren van uit St. Niklaas was verzonden.

Aan de B.O.B.- speurders verklaarde ze "s Anderendaags (op 18 april 1944 dus) ben ik samen met mijn dochter naar St. Niklaas gereden. Ik ben eerst naar de woning van Jean Standaert gegaan. Daar de herbergdeur nog gesloten was ben ik langs achter gegaan. Vrouw Standaert (Alfonsine Burm) deed de deur open op een kier en vroeg mij waarom het was dat ik kwam.

Ik zegde dat ik kwam om te weten wat er was met tante Jeannette, waarop deze zegde dat zij in het hospitaal lag en dat wij er toch niet bij mochten komen. Verder zegde zij dat zij ons zouden verwittigd hebben van de dag der begrafenis, waarop zij de deur dicht deed zonder ons binnen te laten."

Jean Standaert werd over deze op haar minst onhoffelijke houding van zijn vrouw ondervraagd maar antwoordde hierop enkel : "Ik weet dat de toegang tot mijn woning door mijn vrouw geweigerd werd, de reden daartoe ken ik niet..."

Waarom hebben de anders zo ijverige B.O.B.- speurders verwaarloosd deze houding even nader te onderzoeken ? Zij toch ook wisten dat Jean Standaert geen alibi had opgegeven ! Hieruit blijkt weer eens te meer zeer duidelijk dat het onderzoek niet alleen gebrekkig maar bovendien eenzijdig werd gevoerd.



23. FRANS DE LAERE BLIJFT LOOCHENEN.

In de "Akte van Beschuldiging" kan men verder nog lezen : "niettegenstaande de talrijke bezwaren die tegen hem werden verenigd en waarvoor hij tijdens de ondervragingen werd geïnterpelleerd, heeft beschuldigde steeds geloochend de dader te zijn".

Frans De Laere heeft inderdaad met een hardnekkigheid, zijn karakter eigen, tegen de beschuldigingen, geuit door A. Timmermans, Jean Standaert en Elisabeth Van Driessche, stand gehouden.

Ook vele jaren later, toen men hem zo goed als dwong een verzoek om genade te ondertekenen, heeft hij dit met klem geweigerd, zich steeds steunende op zijn onschuld.



24. EEN 'ROOFMOORD'.

Frans De Laere werd niet alleen beschuldigd van moord, ook van roofmoord.

In de "Akte van Beschuldiging" kan men inderdaad lezen "dat de misdaad bedreven werd "om de diefstal te vergemakkelijken of te verduiken". Deze verzwarende omstandigheid wordt als volgt verklaard : "In de tweede plaats, waar het slachtoffer lag, werd de kast - een secretaire - opengebroken gevonden : vermoedelijk werden er circa 40.000 fr. uit ontvreemd en misschien juwelen, welke niet nader konden bepaald worden".

En verder. "Het feit dat de diefstal en moord in een korte tijdspanne voltrokken werd, wijst aan dat de dader goed bekend was met het huis en wist dat in bedoeld secretaire- meubel geld en juwelen voorhanden was".

Op wat steunen deze vermoedens en in hoeverre kunnen ze tegen De Laere worden uitgespeeld ?

Eerst en vooral, er wordt dus aangevoerd dat de secretaire "opengebroken gevonden" werd. En inderdaad, in het eerste Proces-verbaal van politiecommissaris Crijns is vermeld "in de tweede plaats is de kas (secretaire) opengebroken en werd er vermoedelijk geld gestolen gezien zij (het slachtoffer) op die plaats geld bewaarde voor haar betalingen".

In het verslag van de onderzoeksrechter, dat diezelfde dag is opgesteld, lezen we evenwel : "De heer politiecommissaris Crijns verklaart ons dat hij die secretaire open heeft gevonden toen hij ter plaatse is gekomen. Bij nazicht van dit meubelstuk vonden wij er twee sleuteltjes, die ons schijnen met bloed besmeurd te zijn en aan het welk een haar kleeft. Wij nemen die sleuteltjes voorlopig in beslag."

De Onderzoeksrechter spreekt dus niet over 'opengebroken', en maakt verder geen melding van braaksporen. Trouwens, de aanwezigheid van de sleuteltjes wijzen er op dat de secretaire door de dader(s) werd geopend nadat ze ofwel met geweld uit de handen van het slachtoffer waren geroofd, ofwel genomen op de plaats waar ze gewoonlijk lagen.

Volgens Arthur Timmermans later zou verklaren kon enkel een bekende weten waar de sleutel van de secretaire verborgen werd.

Hoe kwam men nu op de diefstal van circa 40.000 frank en... misschien juwelen ?

In de "Akte van Beschuldiging" wordt de betichting van de diefstal gesteund op het volgend argument : Daags voor de moord (op zondag 16 april) - nl. in de voormiddag - had Jeannette een onderhoud met wisselagent Opsomer om hem een order door te geven.

De h. Opsomer verklaarde later dat tijdens dit bezoek de juwelierster hem een vrij belangrijke som aangeboden heeft om dit order uit te voeren.

De h. Opsomer heeft dit geld geweigerd, waarna Jeannette Standaert de bankbiljetten weer in haar secretaire geborgen heeft.

Nu is het eerst door politiecommissaris Crijns en later door de onderzoeksrechter uitgemaakt dat in de geopende secretaire geen geld aanwezig was, waaruit dan het besluit werd getroffen dat de dader(s) het gestolen hadden.

Maar enkele tijd later, werd door de onderzoeksrechter in de brandkoffer - welke in de kelder verborgen was opgesteld - een pak bankbiljetten gevonden, ten bedrage van 35.000 frank, gelijk aan het bedrag vermeld op een brief je van de hand van het slachtoffer dat gedagtekend was op 16 april 1944 !

Dit briefje bewijst formeel dat Jeannette Standaert die zondag, na het vertrek van wisselagent Opsomer, het geld weer uit de secretaire heeft genomen om het in de brandkoffer in veiligheid te brengen.



Ongelukkig voor De Laere is dit briefje, zoals trouwens bijna alle andere overtuigingsstukken, op spoorloze wijze verdwenen. Nergens in het dossier wordt er nog melding van gemaakt en bovendien werd het op geen enkel inventaris vermeld.

Hieruit mag men afleiden dat de beschuldiging "geldroof" uiterst zwak is en zeker niet kan aangevoerd worden tegen Frans De Laere.

Maar er is meer.

In de "Akte van Beschuldiging" kan men verder nog lezen dat "Van Laere (het is De Laere !) na de begrafenis van het slachtoffer, bij de verkoop van de meubelen onder de familieleden, het secretaire- meubel, dat opengebrouwen (sic) werd en waarin zich vermoedelijk de 40.000 fr. bevonden, aankocht".

De aankoop van deze secretaire was voor Frans De Laere dus bezwarend !



25. TWEE "HUISZOEKINGEN" BIJ DE LAERE.

Frans De Laere werd dus op 8 maart 1948 van zijn vrijheid beroofd. De Onderzoeksrechter zou evenwel nog een maand wachten vooraleer bij De Laere over te gaan tot een "huiszoeking". Hij werd hierbij bijgestaan door de Procureur des Konings en door de B.O.B.-speurders Janssens en Gutlinck.

Enkele oude juwelen, waarvan later zou uitgemaakt worden dat deze rechtmatig aan de familie De Laere toebehoorden, werden in beslag genomen.

Op 19 oktober 1948 gaf de onderzoeksrechter aan de B.O.B. opdracht bij De Laere nogmaals tot een "huiszoeking" over te gaan. Hij zelf zou ditmaal de speurders niet vergezellen. Het is dus tijdens die zgn. "huiszoeking" dat Jeanne De Laere uit eigen beweging een bijtje in de kolenkelder is gaan halen om het aan Janssens en Gullinck te overhandigen.



26. EEN "ONBEGRIJPelijke HANDELWIJZE". ZO SCHRIJFT DE ONDERZOEKSRECHTER AAN PROF. BESSEMANS.

Ongeveer drie maanden na de "ontdekking" van het bijtje in de woning van Frans De Laere gelastte de onderzoeksrechter een college van drie geneesheren over te gaan tot een deskundig onderzoek "om na te gaan in hoeverre het wetenschappelijk kan bewezen worden of vermoedens kunnen bestaan dat de kwastieuze bij de opening in de schedel van het slachtoffer zou hebben veroorzaakt".

Van dit college maakten deel uit : Prof. Dr. Albert Bessemans, Directeur van de School voor Criminologie te Gent, Prof. Dr. Frederic Thomas, Directeur van het laboratorium voor gerechtelijke geneeskunde te Gent, en Dr. Jaak Piret, geneesheer- wetsdokter te St. Niklaas. De drie aangestelde deskundigen legden de door de wet vereiste eed af, de eerste twee op 6 december 1948 voor onderzoeksrechter Van Eeckhaute te Gent, de derde op 7 december voor vrederechter Achiel Pauwels te St. Niklaas. Zowel in het aanzoekschrift als bij de aanstelling werd telkens zeer duidelijk vermeld dat de ambtelijke opdracht in samenwerking diende te geschieden.

Op 7 juni 1949 richtte de onderzoeksrechter een schrijven aan de drie aangestelde deskundigen om aan te dringen, gezien de hoogdringendheid, dat ten minste de besluiten van het onderzoek zouden overgemaakt worden.

Prof. Thomas antwoordde op 10 juni op dit schrijven : "U bent zonder antwoord gebleven omdat tot hier toe onze identificatieproeven zonder resultaat zijn gebleven."

Prof. Bessemans daarentegen schreef 's anderdaags, 11 juni dus: "Ons onderzoek is geëindigd doch het verslag moet nog opgemaakt worden. Ik hoop het U binnen enkele dagen te kunnen overmaken. Ondertussen kan ik U meedelen dat wij geen volkomen bewijs zullen kunnen leveren dat de slag door de aangeslagen bijl werd toegebracht.

Gedeeltelijke overeenstemmingen hebben we nochtans vastgesteld tussen de teweeg gebrachte en onze proefondervindelijke schedelbreuken, zodat ons besluit ten laste van gezegde bijl zal pleiten".

Op 16 juli drong de onderzoeksrechter andermaal aan.

Ditmaal noteerde de onderzoeksrechter in het slot van zijn schrijven : "Zelfde brief is gestuurd naar uwe twee andere collega's deskundigen in deze zaak."

Op 19 juli 1949 schreef Prof. Bessemans dat het verslag van Prof. Thomas en van hem zelf in de loop der volgende week zal toegezonden worden.

De Onderzoeksrechter vond het blijkbaar raar dat slechts gesproken wordt van een verslag van Prof. Bessemans en Thomas en schreef op 20 juli : "Mag ik U doen opmerken dat ik een Collegium van drie deskundigen aangesteld heb en ik vast stel dat de proefnemingen gedaan geweest zijn en het verslag reeds ten einde is, zonder dat de derde deskundige tot heden zou geraadpleegd geweest zijn".

Prof. Bessemans gaf op 23 juli toe dat Dr. Piret niet was tussengekomen in de expertise onder volgende bewoordingen "...heb ik van Dr. Piret nooit iets vernomen, terwijl Prof. Thomas me heden mededeelt dat slechts over een paar dagen voor de eerste maal de Heer Piret hem over die zaak gesproken heeft. Het was per telefoon en het ging om nieuws over het deskundig verslag".



Op 27 juli 1949 zou de ongeduldig geworden Onderzoeksrechter het reeds zo lang beloofd deskundig verslag bij zijn briefwisseling aantreffen. Hij merkte inderdaad op dat het verslag slechts door twee deskundigen was ondertekend, nl. door Prof. Bessemans en door Prof. Thomas.

"Tot mijn groot spijt", zo schreef de Onderzoeksrechter dan aan de twee Gentse professoren, "moet ik vaststellen dat de werkzaamheden en het verslag enkel opgemaakt geweest zijn door twee deskundigen, wanneer mijn ambt een collegium van drie aangesteld had.

De opgelegde zending is dus niet uitgevoerd geweest en uw ingebracht verslag kan mijns inziens niet dienen als een wettig verslag, maar enkel als inlichting van werkzaamheden uitgevoerd door Professor Doctor Thomas en Professor Doctor Bessemans, voor welke werkzaamheden ze niet afzonderlijk aangesteld zijn geweest. Die handeling is des te spijtiger daar mijn ambt meer dan eens aan de drie deskundigen geschreven heeft, waarin het in ieder afzonderlijke brief meldde dat de twee andere collega's, telkenmale specifiek genoemd, van zelfde schrijven bericht werden.

Naar hetgeen mijn ambt vernomen heeft, zou de derde deskundige : Dr. Piret, zelf nooit bericht geweest zijn door U omtrent het overgaan tot ene of andere werkzaamheid.

Ingevolge de Wet is het mijn ambt bovendien onmogelijk de kostenstaat die U afzonderlijk indient te taxeren daar de zending wel meldde dat er diende "in samenwerking" gehandeld.

Ik stuur zelfde brief naar de heer Prof. Thomas en naar de heer Procureur des Konings om zijn ambt in te lichten omtrent deze onbegrijpelijke handelwijze".

Op dit schrijven antwoordde Prof. Bessemans o.m. : "Voor wat mij betreft, is dit eenvoudig het gevolg van een verstrooiing geweest, welke voortvloeit uit het feit dat ik tot hiertoe nooit in samenwerking met ander deskundigen heb gewerkt en dat ik, voor mijn tussenkomst in vermelde zaak geenszins de noodzakelijkheid der hulp van Dr. Piret heb gevoeld.

Wat er nu ook van zij, zou het mij aangenaam zijn te vernemen wat er thans moet gedaan opdat me mijn ereloon uitbetaald worde."

Prof. Thomas antwoordde: "Ik maak U attent op het volgende : een expertise zoals deze die ons bezighoudt is in België bijna niet uit te voeren, reden : het komt er op aan met het verdachte wapen proeven te doen op lijken. Deze proeven zouden moeten uitgevoerd worden in een gerechtelijk dodenhuis (morgue Medicolégale). Deze bestaat niet. In deze voorwaarden heb ik mij in verbinding moeten stellen met de autopsiedienst van het gemeente- ziekenhuis. Slechts als bij grote uitzondering een lijk ter beschikking kwam, kon een proef doorgaan. Ik werd telefonisch verwittigd een tiental minuten tevoren. De op deze wijze verzamelde schedelkappen werden gefotografeerd.

In Uw brief zegt U dat Dr. Piret nooit werd bericht. Dit klinkt allermerkwaardigst. Wanneer een College van deskundigen wordt samengesteld, vervult het jongste lid de rol van secretaris, dus hier Dr. Piret.

Het is zijn plicht zich ter beschikking te stellen van de Voorzitter hier Prof. Bessemans, om volgens diens aanwijzingen het college samen te roepen en verder het project van verslag op te stellen.

De onbegrijpelijke handelwijze van Dr. Piret die mij voor de eerste maal twee dagen voor het neerleggen van het verslag heeft opgebeld, legt uit waarom zijn naam niet voorkomt op het verslag opgesteld door Professor Bessemans".

De Onderzoeksrechter schreef dan nog: "Indien er een rechtbank of in specie een rechter een collegium aanstelt is het wel omdat hij er de noodzakelijkheid bij de aanvang ervan voelt. En dat is het wat U edele onder eed U verbonden hebt uit te voeren."



En verder "Mijn ambt als onderzoeksrechter heeft een Collegium van 3 deskundigen aangesteld om in samenwerking te opereren. De drie deskundigen hebben de eed afgelegd deze opdracht te vervullen. Zolang mijn ambt niet in bezit is van een verslag waarin deze samenwerking vermeld staat hebben de deskundigen hunne zending niet vervuld."

En enkele dagen later. "Hoe verrassend het ook geweest is voor mijn ambt een dergelijk verslag te krijgen en hoe spijtig het geval ook is, denk ik dat er geen beletsels zijn dat U edelen het wettelijk verslag opmaakt na bijeenkomst van de drie deskundigen en dat U edelen gezamenlijk de opdracht bespreekt en uitvoert."

Op 1 september 1949 tenslotte - meer dan negen maand na de aanstelling (De Laere verblijft ondertussen in de gevangenis) - werd eindelijk een deskundig verslag neergelegd dat ondertekend is door Bessemans, Thomas en Piret.

Dr. Piret had dus ditmaal medegetekend ! Aan het oorspronkelijk verslag was evenwel geen letter gewijzigd. Zelfs de bladschikking bleef behouden!

Dr. Piret tekende alzo dat hij samen met Bessemans en Thomas aan de verschillende proeven en beraadslagingen had deelgenomen en tevens dat hij eerlang te Dendermonde voor de onderzoeksrechter de gebruikelijke eed als deskundige zou afleggen, wat zoals men weet reeds op 7 december 1948 te St. Niklaas was gebeurd !



27. HET DESKUNDIG VERSLAG.

Hier volgt dan de inhoud van het deskundig verslag ten laste van de Laere.

“Wij ondergetekenden Prof. Dokt. med. J.F.A. Albert Bessemans, hoogleraar in de criminalistiek van de school voor criminologie der Rijksuniversiteit te Gent en aan deze van het Justitiepaleis te Brussel, wonend te Gent, Kluyskenstraat 21, te Gent en Prof. Dokt. med. Frederic Thomas Hoogleraar in de Gerechtelijke Geneeskunde aan beide vermelde inrichtingen, wonende K. de Kerkhovelaan 7 te Gent, en Dr. J. Piret, wonend O.L. Vrouwplein 6, te Sint Niklaas.

Werden op 4 December 1948, als deskundigen aangesteld door de Heer J. Declerck, Onderzoeksrechter over het arrondissement Dendermonde, met de opdracht, ons overgemaakt door den Heer Onderzoeksrechter Ch. Van Eeckhaute, te Gent, bij zijn schrijven van 6 December 1948 N° 240. "na onderzoek van de overtuigingsstukken inzake en meer bepaaldelijk schedel en bijl en na kennisname van alle voorgaande deskundige verslagen in zake, te zeggen in hoeverre het wetenschappelijk kan bewezen worden of vermoedens kunnen bestaan dat de kwestieuze bijl de opening in de schedel zou hebben veroorzaakt, alle nuttige aan of opmerkingen die tot het veropenbaren der waarheid kunnen bijdragen naar voren te brengen, dit alles in een geschreven en met reden omkleed verslag ons daarna over te maken.

De door de wet vereiste eed werd op 6 December 1948 door ons (Prof. Bessemans en Prof. Thomas) in de handen van den Heer Onderzoeksrechter Ch. Van Eeckhaute te Gent afgelegd, en zal eerlang te Dendermonde bij de h. onderzoeksrechter Declerck door Dr. Piret worden afgelegd. Waarna ons de betrokken overtuigingsstukken de zelfde dag werden overhandigd en ons op 7 December 1948, de aanvullende opdracht onder de banden van de afgelegde eed, gegeven "na te zien of er bloedvlekken op aangeslagen bijl te bespeuren zijn ofwel, vlekken die van bloed kunnen verdacht worden, in bevestigend geval te bepalen of het mensenbloed is of geweest is, daartoe speciaal het vierkantig achterdeel van het ijzer der bijl te onderzoeken.

We hebben de ons op 21 December 1948, toevertrouwde 15 fotokopieën bevattende het verslag der lijkschouwing (stukken 8 tot en met 11) en het verslag van vergelijking der overtuigingsstukken (nummers 358, 362, 364a tot c en 365) ingezien en alsdan van in deze verslagen goed omschreven overtuigingsstukken de foto's genomen, die door fig. 1. tot en met 3 worden meegegeven, te weten :

- één van de linkerzijde van het ijzer der bijl (fig. 1)
- één van de rug van dit ijzer (langs achter gezien (fig. 2)
- en één van de schedelbreuk van het slachtoffer (fig. 3) .

Ziehier trouwens het resultaat van ons rechtstreeks onderzoek en onze beschrijving van deze stukken.

De ons overhandigde kwestieuze bijl is een kleine handbijl. Ze bestaat uit een ijzer, dat op een houten steel bevestigd is. De steel heeft een totale lengte van 40,5 centimeter en een vrije lengte van 35 centimeter met een doorsnee van 15 op 36 millimeter. Het ijzer heeft een lengte van 13,3 centimeter en rond het oog, een hoogte van 45 millimeter. Zijn breedte op dezelfde plaats bedraagt 25 millimeter. Het blad heeft een werkende snee van 8 centimeter. De rug van de bijl is enigszins tot een trefvlak uitgezet. Dit is onregelmatig rechthoekig van vorm en met ongeveer 34 op 52 millimeter. Het vertoont, vooral aan de randen sporen van veelvuldig gebruik. Het metaal van het ijzer is beroest. Dit laatste is aan den steel door een hoekijzer vastgehecht. Het is nodig geweest deze vasthechting met enkele nagels te verstevigen, vooraleer met de bijl tot het toebrengen van proefslagen kan worden overgegaan.



De schedel van het slachtoffer vertoonde een bijzonder stevige kap. Gemiddelde dikte 5 tot 6 millimeter.

Gewicht 380 gram. De schedelkap droeg in haar rechter achterste pariëtale streek volkomen breuk, met een doorboorde breukhaard, grof pentagonaal van vorm, waarvan de basis ongeveer 27 millimeter bedroeg en de maximale hoogte 25 millimeter. Rond deze breukhaard bevonden zich 4 weinig uitgesproken indrukken, welke niet tot eenzelligheidsproeven konden dienen, naar het minimum aantal slagen bewezen die toegebracht werden. Klaarblijkelijk konden breukhaard en omgevende indrukken niet door de snede van het ijzer maar wel door zijn rug teweeggebracht geweest zijn.

Om de gebeurlijke aanwezigheid van bloedsporen op de bijl na te gaan, hebben we al de verdachte vlekken op de steel en op het ijzer en gans de oppervlakte van de rug van dit laatste afgekrabd en in fysiologisch water geëmulgeerd, waarna wij op de verkregen emulsies verschillende oriënteringsproeven voor het aantonen van bloed hebben toegepast, en wel, als tot de beste behorende, de bezine proef, de lueco malachietproef van Medinger en de proef van Kastlemeyer. Geen enkel positief resultaat werd bereikt.

Geen bloed kon dus op de bijl worden ontdekt, zodat in deze richting niet verder diende gezocht. Wij zijn dan overgegaan tot het toebrengen, met de rug van het ijzer van slagen op het hoofd van verse mensenlijken, ten einde te pogen schedelbreuken in de aard van deze van het slachtoffer te verwekken.

Twaalf proefbreuken, werden aldus teweeggebracht, waarna wij de behaarde huid hebben weggenomen, de schedelkappen afgezaagd en de beenderletsels tot microscopische studie voorbereid.

Van elk dezer letsels werd, vergelijkelijk met de foto van fig. 3. en onder een zelfde belichting een nauwkeurige metrische microfoto op 2. diameters vervaardigd, zie fig.4 tot en met 15. Van de foto der fig. 3 werd dan een negatieve afdruk op film en van elk der foto's der fig. 4 tot en met 15 werden een positieve of een negatieve afdruk op film of soms de beide gemaakt, naar gelang dat er ons een kans bleek te bestaan ermee een eenzelligheid te kunnen bewijzen. Een exemplaar van al deze afdrukken op films vindt men in de bijl dit verslag gevoegden omslag N° 1 te weten een negatieve afdruk van de schedelbreuk van het slachtoffer, een positieve afdruk van de eerste proefdruk, een positieve van de 2de en een van de 3de proefbreuk een negatieve van de 3e en van de 4e en positieve en een negatieve van de 5° proefbreuk, een positieve van de 6e en van de 7e, een negatieve van de 8ste een positieve en een negatieve van de 9de een positieve, een negatieve van de 10e en een positieve van de 11e en een van de 12de.

Eindelijk werd na de methode der bedekking tussen de filmfoto van de schedelbreuk van het slachtoffer en al de filmfoto's van onze twaalf proefbreuken toegepast, waarbij geen enkel volkomen overeenstemming van een proefbreuk met de litigieuze schedelbreuk werd bevonden. Nochtans, zoals men er zich kan van overtuigen door de film door de filmkoppels die zich in de bijl dit verslag gevoegden omslag 2 bevinden en waarop wij met pijltjes in het wit de bijzonderste aanpassingen hebben aangeduid, werden verschillende gedeeltelijke overeenstemmingen waargenomen en wel een tamelijk duidelijke tussen de litigieuze breuk en de proefbreuken 1 en 8, naast ietwat minder duidelijker tussen de litigieuze breuk en de proefbreuken 2, 3, 4, 6 en 7. Met de proefbreuken 5, 9, 10 11 en 12 enerzijds en de litigieuze schedelbreuk anderzijds kon geen overeenstemming ontdekt worden : hiervan kan men zich rekenschap geven uit de filmfoto's, die zich in omslag 1 bevinden. Het belang der door ons waargenomen gedeeltelijke overeenstemmingen is zoveel te groter daar het uiterst moeilijk is bij de proefslagen dezelfde voorwaarden te verwezenlijken als deze waaronder de schedelbreuk van het slachtoffer werd teweeggebracht, zoals zelfde slagbeweging, zelfde kracht, zelfde trefhoek, zelfde schedelweerstand enz.



Besluiten.

1° Op de ons toevertrouwde bijl kon nergens aanwezigheid van bloed worden vastgesteld.

2° Het was ons niet mogelijk het volkomen zeker bewijs te leveren dat de schedelbreuk van het slachtoffer door gezegde bijl werd veroorzaakt.

3° Dat dit laatste nochtans als zeer waarschijnlijk mag worden aanschouwd, terwijl hierbij de treffing met de bijlrug gebeurde, vloeit uit de door ons aangehaalde overeenstemmingen tussen de schedelbreuk van het slachtoffer en een reeks proefondervindelijke verwerkte schedelbreuken voort."

Tot hier het deskundig verslag.



28. EEN ONBEGRIJPELIJKE HANDELWIJZE VAN DE ONDERZOEKSRECHTER ZELF.

Het deskundig verslag, ondertekend door de drie aangestelde leden van het college, kwam dus op 1 september 1949 in het bezit van de onderzoeksrechter.

De Laere kreeg er evenwel voorlezing van op ... 22 augustus, of tien dagen voor de ontvangst ! De Onderzoeksrechter heeft dus lezing gegeven van een verslag dat, volgens zijn eigen woorden, "niet dienen kan als een wettig verslag".

Diezelfde 1 september, dag dus dat het verslag werd ingestuurd, werd reeds in de voormiddag over het lot van De Laere beslist. Hij verschijnt inderdaad voor de Raadkamer en wordt zondermeer naar de Kamer van Inbeschuldigingstelling verwezen.

Uit het dossier kan niet met positieve zekerheid afgeleid worden dat de verwijzing van De Laere door de Raadkamer beslist werd vòòr of na de ontvangst van dit deskundig verslag. Enkel is vermeld dat de onderzoeksrechter het verslag ontving ... om 17 uur, wat dus niet uitsluit dat de Procureur des Konings er wellicht vroeger inzage van genomen had.

Te Dendermonde wordt die dag alzo een punt gezet achter een onderzoek dat van het eerste ogenblik af uiterst gebrekkig en zeer eenzijdig werd gevoerd. Zo viel dan meteen het doek over het eerste bedrijf van een drama, waarvan het laatste woord voorzeker nog niet is geschreven.



29. ENKELE AANMERKINGEN OP EEN REEDS BETWIST VERSLAG.

Voor de onderzoeksrechtmacht bleken de besluiten van dit deskundig verslag dus voldoende om Frans De Laere te beschuldigen van moord op de persoon van Jeannette Standaert.

Reeds op negen september vorderde de Procureur- generaal bij het Parket van het Hof van Beroep te Gent de beklaagde Frans De Laere te verzenden naar het Hof van Assisen der provincie Oost-Vlaanderen om er volgens de wet gevonnist te worden.

De onderzoeksrechtmacht oordeelde het dus niet noodzakelijk rekening te houden met een reeks elementen waarvan het belang nochtans door niemand kan geloofend worden.

Welke zijn die elementen ?

1. Uit het verslag van de wetsdokters Piret en Duerinckx herinneren we ons nog dat het slachtoffer op het hoofd een soort pruik droeg, een echt kussentje welke "de slagen heeft getemperd".

Bij de proefslagen op de proefschedels werd geen rekening gehouden met deze weerstand vermits de twee deskundigen dit niet wisten.

2. Volgens het deskundig verslag vertoonde de schedel van het slachtoffer stevig gebeente van gemiddeld 5 tot 6 millimeter dikte.

W as het gebeente van de proefschedels even stevig en even dik ? Werde er rekening gehouden met de ouderdom van de proefschedels ?

3. Het deskundig verslag vermeldt niet dat de bijl van 17 april 1944 tot 19 oktober 1948 al dan niet gebruikt werd in het gezin De Laere. Het verslag zegt enkel : "de bijl vertoont, vooral aan de randen, sporen van veelvuldig gebruik".

Volgens Dr. Piret op 27 mei 1956 voor het Hof van Beroep te Gent evenwel getuigde zou de bijl slechts het wapen van de misdaad kunnen zijn op voorwaarde dat ze sedert 17 april 1944 niet meer gebruikt was geworden tot de dag van de expertise, wat geenszins het geval is. Waarom liet Dr. Piret deze vaststelling indertijd niet akteren in het deskundig verslag dat door de Prof. Bessemans en Thomas was opgesteld ?

4. Het verslag meldt ook dat de breukhaard op de schedel die de dood voor gevolg had 27 mm op 25 mm bedroeg, wat evenmin overeenkomt met de afmetingen opgegeven in het verslag Piret- Duerinckx (breuk van 22 op 20 mm).

5. Uit de ingestuurde onkostenstaat van de professoren Bessemans en Thomas blijkt dat zij slechts een uur aan het onderzoek van de bundel (hen bezorgd door de onderzoeksrechter) hebben besteed en slechts tweemaal zijn samengekomen om te beraadslagen, de eerste maal gedurende drie uur op 1 mei en de tweede maal op 10 juli eveneens gedurende drie uur, ditmaal voor het opstellen van hun verslag.

Niemand zal bovendien ontkennen - en zeker niet de deskundigen - dat het uiterst moeilijk is proefslagen op schedels precies in dezelfde voorwaarden toe te brengen als deze waarin de schedelbreuk, in dit geval bij Jeannette Standaert, werd veroorzaakt.

Zulks vereist trouwens dezelfde slagbeweging, dezelfde kracht, dezelfde schedelweerstand en vooral dezelfde trefhoek, wat praktisch volkomen uitgesloten is.



30. FRANS DE LAERE NAAR HET ASSISENHOF VERWEZEN.

Bij arrest van 20 september 1949 werd Frans De Laere naar het Hof van Assisen verwezen. Het zal evenwel november 1950 worden - dus meer dan een jaar later - vooraleer de beklaagde voor het Hof en de jury ter verantwoording wordt geroepen.

Volgens de onderzoeksrechtmacht was De Laere dus schuldig aan deze weezinwekkende roofmoord. In die veronderstelling kunnen we aan de hand van de "Akte van Beschuldiging" een zeer trouw beeld brengen van de wedersamenstelling van deze misdaad.

De Laere - al dan niet in gezelschap van een ander persoon - treedt binnen in de winkel van Jeannette Standaert en sluit achter zich veiligheidshalve de deur.

Hij - die dus door zijn tante gevreesd wordt - wordt met open armen ontvangen en uitgenodigd bij haar in de woonkamer plaats te nemen. Tante Jeannette vult een keteltje met water om hem een tasje echte "bonen- koffie" aan te bieden.

Maar zo ver laat De Laere het niet komen. Terwijl de juwelierster met gebogen hoofd rustig zit te naaien, neemt hij ongezien een bijl uit zijn zak en slaat toe. Tijdens de slachting gelukt hij er in de sleuteltjes van de secretaire te bemachtigen, breekt de deur open, rooft de inhoud, steekt dan de bebloede bijl op zak en neemt de vlucht.

De Laere is blijkbaar zo onder de indruk van het afschuwelijke gebeuren dat hij de sleutel van de winkel deur bij het verlaten van het huis op zak steekt.

Zo belandt hij te Antwerpen om zich vervolgens met de tram naar Temse te begeven waar hij het bijltje te voorschijn haalt en het ongemerkt terug in de kolenkelder legt.

Wanneer hij vaststelt dat de sleutel van de winkel deur in zijn bezit is, krijgt hij een soort angst en beraamt meteen een plan om deze bij de eerste de beste gelegenheid in het huis van de misdaad achter te laten. Die kans wordt hem geboden bij de verkoop van de inboedel.

Met zijn vrouw bevindt hij zich op de slaapkamer van tante Jeannette en weet daar ongezien de sleutel onder een tapijtje te verbergen. Van die verkoop maakt hij verder nog gebruik om de "opengebroken" secretaire - die eigenlijk ten zijne laste kan spreken - voor goed te doen verdwijnen door ze zelf aan te kopen.

Enkele tijd later stelt De Laere plots tot zijn grote verwondering vast dat hij verdacht wordt de moord gepleegd te hebben. In de plaats van het wapen van de misdaad te doen verdwijnen, zoekt hij naar een veiliger oplossing en weet alzo van de bevriende Kreiskommandatur af te dwingen dat het gerechtelijk onderzoek in zijn richting wordt stopgezet...

Objectiever kan de wedersamenstelling van de feiten niet worden weergegeven. De verdediging die de herziening van het proces- De Laere vroeg, zal dit later, "een meesterwerk van onlogische redenering" noemen.



31. SLECHTS EEN WEEFSEL VAN VERMOEDENS AANWEZIG.

Op 6 november 1950 wordt Frans De Laere voor het Hof Van Assisen van Oost-Vlaanderen ter verantwoording geroepen.

De voornaamste vermoedens tegen de beklaagde, in de "Akte van Beschuldiging" weerhouden, zijn de volgende :

1. In 1948 werd ten huize van De Laere een bijltje aangetroffen waarvan een college van deskundigen zegt dat het zeer waarschijnlijk als wapen van de misdaad mag beschouwd worden.
2. De sleutel van de winkel deur werd door De Laere in het huis van de misdaad teruggebracht.
3. De Laere vroeg de tussenkomst van de Feldgendarmerie.
4. Zijn alibi wordt formeel tegengesproken.
5. De Laere was een familielid van de vermoorde en de moord moet gepleegd zijn door een familielid. Hij was vertrouwd met de gang van het huis.
6. Het slachtoffer was bevreesd voor De Laere.

Anderdeels dient opgemerkt :

1. Dat er in het huis van de misdaad geen vingerafdrukken van De Laere werden aangetroffen. (De Technische Dienst stapte nochtans ter plaatse af.)
2. Dat er geen enkele getuige gevonden werd die De Laere de dag van de moord te St. Niklaas heeft gezien. (De misdaad gebeurde evenwel in volle dag en in het centrum van de stad).
3. Dat er geen enkele getuige De Laere de dag van de misdaad gezien heeft op weg naar of van St. Niklaas (De Laere was in heel het Waasland nochtans zeer goed bekend).
4. Dat er geen enkel bewijs voorhanden is dat De Laere na de moord juwelen of geld afkomstig van Jeannette Standaert, heeft aangewend.

Zij die indertijd de debatten voor het Hof van Assisen gevolgd hebben, zullen zich ongetwijfeld nog de tastbare twijfel omtrent de mogelijke schuld van De Laere herinneren.

Zelfs de advocaat- generaal Van Houdt moest toegeven dat hij geen enkel rechtstreeks bewijs van schuld tegen De Laere kon aanvoeren.

In zijn rekwisitoor bekende hij hoe "alleen een weefsel van vermoedens op een sterke verdenking wees".

De vraag of De Laere schuldig was aan doodslag op Jeannette Standaert werd zoals reeds gemeld door de jury beantwoord met zeven stemmen "ja" tegen vijf stemmen "neen", dus een eenvoudige meerderheid.

In zulke gevallen voorziet de procedure dat het Hof eerst onderling over dezelfde vraag moet beraadslagen. Zo moet de vrijspraak volgen wanneer het Hof zich niet aansluit bij de meerderheid van jury.



In het proces ten laste van De Laere velde het Hof een arrest waarbij het zich wel aansloot bij het meerderheidsoordeel van de gezworenen, wat meteen inhield dat de beklaagde schuldig werd bevonden.

Advocaat- generaal Van Houdt eiste daarop de doodstraf, waarna De Laere tot levenslange dwangarbeid werd veroordeeld.

Zo viel het doek over het tweede bedrijf van dit grootmenselijke drama waarbij niet alleen een man maar een hele familie zwaar werd beproefd.



32. NAGELS MET KOPPEN.

Tijdens de debatten voor het Hof van Assisen is het de opmerkelijke verslaggever opgevallen dat in de "Akte van Beschuldiging" de beklaagde niet minder dan zeven maal Van Laere wordt genoemd. Op zich zelf lijkt zulks wellicht van geen belang, maar het toont aan hoe weinig nauwgezet de rechterlijke diensten te werk zijn gegaan. Zo zal het derhalve niemand verwonderen dat Marie Baumans tweemaal als getuige werd opgeroepen, zoals gemeld eens onder haar echte naam en eens onder de naam van Maria Bauwens.

Op de vraag van voorzitter Jacquart aan deze getuige of ze onmiddellijk na de moord aan het huis van Jeannette geen verdachte persoon had gezien, antwoordde Marie Baumans: "Jawel, toen ik in de winkel kwam stond een vrouw voor het uitstalraam. Zij keek echter niet naar de uitgestalde waren doch naar mij. Nadat ik de winkelbel hoorde rinkelen kwam een man het hoofd gebogen bij de vrouw. Zij zei iets tegen hem en beiden keken naar mij. Toen hebben ze zich verwijderd in de richting van de Grote Markt."

Waarom werd op dat ogenblik aan getuige niet gevraagd of de verdachte persoon die zij had opgemerkt al dan niet Frans De Laere was ?

Men zal opgemerkt hebben dat Marie Baumans als getuige verklaringen heeft afgelegd welke afwijken van haar eerste. In zulke gevallen kan het openbaar Ministerie van de voorzitter vorderen dat van de nieuwe verklaringen aantekening wordt gehouden.

Waarom is dit niet gebeurd ?

En tenslotte, wanneer Marie Baumans twee verdachte personen heeft opgemerkt, wie zou dan de mededader van De Laere kunnen zijn ? Ook deze vraag werd voor het Hof van Assisen niet gesteld.

Van belang is ook de getuigenis van Timmermans.

Op de vraag van de voorzitter waarom getuige bij Jeannette Standaert plots is weggebleven, antwoordde hij. "Dat heeft met de zaak niets te maken!"

Voorzitter. Was het soms de kwestie van het testament ?

Getuige Timmermans: Neen, Mijnheer de Voorzitter.

Maar tijdens de verdere ondervraging zou dan toch blijken dat Arthur Timmermans het slachtoffer in de zaak had bijgestaan totdat hij vernam dat hij onterfd werd...

Daarop bracht de voorzitter Jacquart de sleutel van de winkel deur ter sprake.

V.- Wie zou het laatst op de kamer geweest zijn voor de sleutel ontdekt werd ?

Get. - De Laere en zijn vrouw om de kleren te halen.

De verdediging stelde echter de vraag: - Was getuige toen aanwezig ? Waarop Timmermans niet anders antwoordde dan: "Neen!".

Naast Timmermans werd ook Richard Van Duyse als getuige opgeroepen. Hij was evenwel afwezig. Hij werd daarom voor 's anderdaags opnieuw gedagvaard en kreeg van de voorzitter een uitbrander. Van Duyse kon evenwel bewijzen dat hij voor de dag voordien niet was opgeroepen, waarna het incident... gesloten werd.

Na de pleidooien vroeg de voorzitter aan de beklaagde of hij nog iets te zijner verdediging had in te brengen, waarop De Laere met vaste stem antwoordde:

"Mijnheer de voorzitter ik heb anders niets te zeggen dan dat ik onschuldig ben!"



Hierop begaven de gezworenen zich naar hun kamer om over de gestelde vragen te beraadslagen. Op de eerste vraag "Is De Laere schuldig aan doodslag op Jeannette Standaert?" luidde het antwoord dus zeven "ja" en vijf "neen".

Op de tweede vraag, nl. "Werd de moord gepleegd met voorbedachte raad?", luidde het antwoord - wat voorbarig was - : Neen!

De jury had dus de voorbedachtheid van De Laere niet weerhouden, waaruit dus moet blijken dat Frans De Laere zich naar Jeannette Standaert zou begeven hebben zonder het inzicht haar te doden, dus ook zonder het inzicht haar te beroven, wat de thesis roofmoord formeel in duigen doet vallen. Het antwoord op de tweede vraag was voorbarig omdat bij een eenvoudige meerderheid op de hoofdvraag het Hof eerst over dezelfde vraag moet beraadslagen. Zoals men weet sloot het Hof zich in dit geval aan bij de meerderheid van de jury.

De gezworenen moesten zich dan voor een tweede maal terugtrekken om opnieuw over de al dan niet voorbedachtheid te beraadslagen. Niettegenstaande de juryleden dus toen de houding van het Hof kenden, luidde het antwoord toch weer "neen", zodat de bezwarende omstandigheid meteen verworpen werd.

Sedert die woensdag 8 november 1950 verblijft Frans De Laere als een moordenaar in de gevangenis. Onafgebroken heeft hij uiting aan zijn onschuld gegeven en steeds heeft hij met een bewonderenswaardige verbetenheid geweigerd een genadeverzoek te ondertekenen. Zelfs toen hij op zekere dag ingevolge de aantasting van zijn oogvliezen met volledige blindheid werd bedreigd, en men hem opdrong toch een verzoek te ondertekenen, wees hij dit krachtig van de hand.

"Ik verlaat pas de gevangenis", zo betoogde De Laere toen, "als U me onschuldig verklaart en ik weer als een eerbare burger in mijn gezin kan plaats nemen !"



33. FAMILIELEDEN VAN DE LAERE STERK ONDER DE INDRUK.

Het dient gezegd dat de onverwachte veroordeling van Frans De Laere tot levenslange dwangarbeid wegens moord op Jeannette Standaert een diepe indruk nagelaten heeft bij de familieleden welke van zijn schuld geenszins overtuigd waren.

Eén van die familieleden, de gepensioneerde officier geneesheer Dr. Louis Gislen achtte het zich reeds daags na de veroordeling tot plicht nieuwe feiten te verzamelen welke de onschuld van Frans De Laere onweerlegbaar moesten bewijzen. Hij werd hierbij geholpen door de echtelingen Jean Standaert- Burm die, zoals men weet, het huis van tante Jeannette voor 360.000 frank hadden gekocht.

Na vele maanden opsporing schreef Dr. Gislen een breedvoerig verslag waarin hij tot de conclusie kwam dat "Frans De Laere onschuldig is aan de misdaad waarvoor hij veroordeeld werd tot levenslange dwangarbeid".

Dr. Gislen steunde zich hierbij vooral op de zeer verdachte houding van Arthur Timmermans na de misdaad.

In zijn verklaring van 15 juni 1948 (stuk 280), alzo Dr. Gislen, zegt Timmermans . "Ik werd door de dochter van de coiffeur verwittigd dat Jeannette Standaert vermoord werd. Ik ben terstond naar de woning van Jean Standaert gegaan alwaar ik de vrouw in de herberg aantrof.

Dat is een grove leugen, want zowel Jean Standaert als zijn vrouw bevonden zich beiden in de woning van tante Jeannette. Alfonsine Burm heeft Timmermans trouwens buiten op de straat aangetroffen onder de nieuwsgierigen op het ogenblik dat het slachtoffer in de ziekenwagen werd gedragen.

Timmermans heeft trouwens toegegeven dat hij pas in het huis van de misdaad is binnentreden nadat de juwelierster reeds naar de stedelijke kliniek ter verpleging was overgebracht. Anderdeels ontkent hij formeel dat hij zou gewacht hebben zich te vertonen totdat het slachtoffer was weggevoerd en dat hij als toeschouwer onder het volk zou gestaan hebben".

Later verklaarde Dr. Gislen aan Commissaris De Caestecker. "Wanneer beweerd werd dat de dader een lid van de familie zijn moest, dan konden de vermoedens evengoed rusten op Timmermans Arthur, en wel om de volgende reden, omdat er een ruzie was tussen hem en het slachtoffer. Terloops, dient gezegd, dat het Timmermans Arthur is geweest, die de eerste vermoedens ten laste van De Laere heeft geuit.

De ruzie tussen het slachtoffer en Timmermans Arthur had voor oorsprong het feit dat hij de meid van haar wegnam om ze in zijn dienst te nemen. Het slachtoffer was hierdoor geweldig getroffen en het bewijs hiervan kan gevonden worden in de hooglopende ruzies, die tussen hen achteraf plaatsvonden.

Ook werd door Timmermans Arthur een dreigbrief geschreven naar ik vernam, aan het slachtoffer in verband met de meid. Die ruzie is volgens mij wel een nieuw feit, die door verdachte De Laere niet kon gekend zijn. Verder is er nog "het testament" dat berustte bij haar notaris en waarin Timmermans Arthur een bevoorrecht erfgenaam was. Dit testament werd ook gewijzigd door een eigenhandig testament (opgemaakt enkele weken voor de moord).

Ik meen wel dat ikzelf nog de oorzaak ben geweest van het opstellen van het eigenhandig testament.

Inderdaad, nog voor er ruzie ontstond tussen Timmermans Arthur en het slachtoffer, sprak ik toevallig in hun beider tegenwoordigheid over het eigenhandig testament, dat voor mij het voordeel bezat het te kunnen wijzigen naar goeddunken en zonder iemands tussenkomst. Het slachtoffer



heeft toen zelfs aan Timmermans gevraagd of zulks echt was, hetgeen hij bevestigde. Na de ruzie heeft het slachtoffer mij meerdere details gevraagd over het eigenhandig testament en ik heb haar die dan ook gegeven. Ik heb echter nooit geweten dat het slachtoffer werkelijk een eigenhandig testament had opgesteld.

Voor zover ik weet, was Timmermans Arthur wel verwittigd door het slachtoffer, dat hij ontferd zou worden indien hij zijn meid niet aan de deur zette. Na deze verwittiging, moet Timmermans Arthur gezegd hebben. althans volgens Standaert Jean, "dat hij zijn relaties met zijn meid niet zou stopzetten, vermits hij in zijn meid iemand had gevonden naar zijn goesting."

Het is niet uitgesloten dat Timmermans Arthur op de hoogte is gekomen dat het slachtoffer het eigenhandig testament wilde omzetten in een notarieel testament.

Voor zover ik het slachtoffer ken, had zij niet zoveel vertrouwen in een eigenhandig testament, maar wilde dat de notaris de akte verleed. Ik veronderstel dat tante met haar eigenhandig testament zolang mogelijk gewacht heeft in de hoop dat Timmermans Arthur zich zou gedragen naar haar wensen. Het is tenslotte, wanneer zij geen hoop meer koesterde, dat zij haar toevlucht tot de notaris heeft genomen.

Timmermans Arthur, die rond dat tijdstip een regelmatige bezoeker was van het café, van Standaert Jean, kan van hem vernomen hebben of van dezes echtgenote, dat het slachtoffer had laten een brief bestellen bij notaris Back. Hetgeen vanzelfsprekend dan een wijziging van een testament kon voor doel hebben.

De doodslag kan aldus wel uitgelegd worden wanneer hij gepleegd wordt om te beletten dat het testament gewijzigd werd.

Verder is er nog een feit dat volgens mij aan het onwaarschijnlijke grenst en wel het terugvinden van de sleutel. Het is moeilijk aan te nemen dat De Laere of iemand der zijnen, die sleutel achteraf terug ter plaatse van de misdaad zou brengen, op het gevaar af van verdacht te worden.

Timmermans Arthur kon wel zonder vermoedens op te wekken in bezit blijven van die sleutel en hem dan ten gepaste tijde ergens deponeren om bepaalde vermoedens te staven."

Tot hier de verklaring van Dr. Gislen.



34. DE TONGEN KOMEN LOS.

Zo kwam de wagen stilaan aan het rollen.

Ingevolge de speurtocht van Dr. Gislen kwamen de tongen weer los en zij die iets over de moordzaak afwisten fristen hun geheugen op. Alleen Arthur Timmermans en Elisabeth Van Driessche bleven hierbij afzijdig.

Wat kwam men o.m. te weten ? . .

1. Dat het gebleken is dat de erg bezwarende getuigenis van de gewezen politieagent Leon Van Nieuwenborgh niet meer kon betrouwd worden.
2. Dat de geloofbaarheid van de hoofdgetuigen ten laste (dus Timmermans- Van Driessche) aangetast wordt door het feit dat hun getuigenis wordt tegen gesproken door vijf onpartijdige personen en dit op zeer formele vermoedens.
3. Dat Jeannette Standaert "bang geworden was van Timmermans" (verkl. van Alfonsine Burm).
4. Dat het slachtoffer, Jean Standaert verzocht een halve kg goud zò te verplaatsen dat anderen het niet zouden vinden !
5. Dat Elisabeth Van Driessche aan mevr. Hoskens zou verklaard hebben : "Als de mijne (bedoeld wordt Timmermans) komt te sterven dan zal alles wel uit komen. Die weet alles."
Er bijvoegende : "Indien hij niet goed voor mij is, het wel vroeger zou kunnen uitkomen !"
Elisabeth Van Driessche verzoekt mevr. Hoskens hierover met niemand te spreken. Mevr. Hoskens verklaart echter het groot geheim aan haar man, die dergelijke, volgens hem uiterst belangrijke verklaring ter kennis brengt van de familie Standaert.
6. Dat Timmermans bij het vernemen van de moord (althans volgens zijn verklaring) niet rechtstreeks naar het huis van de misdaad is gegaan, maar langs het café, van Jean Standaert om.
7. Dat Van Driessche aan een gezworene zou verklaard hebben: "Als ge De Laere niet veroordeelt, gaat het om ons leven."



35. VERZOEK OM HERZIENING VAN HET PROCES.

Het was voor de ingewijden geen verrassing meer op zekere dag te vernemen, dat Frans De Laere een vraag tot herziening van zijn proces aan het Hof van Cassatie had gericht.

Bij het verzoekschrift was, zoals de wet zulks vereist, een met redenen omkleed gunstig advies gevoegd getekend door drie eminente advocaten, met name Mr. William Thelen, ouderdomsdeken van de Balie te Brussel, Mr. Leon Hayoit de Termicourt, Advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel en Mr. Robert Logelain, alle drie ingeschreven op de tabel van de orde der Advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel.

Dit advies luidt :

De ondergetekenden : William Thelen, wonende te Brussel, Minimestraat 54, Leon Hayoit de Termicourt, wonende te Brussel, Troonstraat 50, Robert Logelain, wonende te Brussel, Coffartstraat 16, alle drie ingeschreven op de tabel der Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel, zoals dit blijkt uit een attest van de Heer Stafhouder der Orde.

Na kennis genomen te hebben van het verzoekschrift van de Heer De Laere Frans, wonende te Temse, Fr. Rooseveltstraat 53, strekkende tot herziening van zijn veroordeling tot levenslange dwangarbeid, tegen hem uitgesproken door het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen de 8e November 1950 uit hoofde van moord, gepleegd op de persoon van Standaert Jeannette in haar woning te St. Niklaas de 17e April 1944, brengen volgend gemotiveerd advies uit:

1. De redenen die de jury bewogen hebben om verdachte schuldig te verklaren met 7 stemmen tegen 5, en het Hof zich aan te sluiten bij de meerderheid van de jury, staan logischerwijze in de akte van inbeschuldigingstelling vermits het blijkt uit de bundel dat geen enkele nieuwe of onverwachte getuigenis ter zitting werd voorgebracht door het Openbaar Ministerie. Deze redenen worden door de akte van inbeschuldigingstelling zelf betiteld als "vermoedens", de verdachte immers heeft steeds op categorieke wijze zijn onschuld staande gehouden. En dan nog moet men het woord "vermoeden" verstaan in zijn meest brede betekenis zodat o.m. uitgesloten zijn de aanwezigheid van vingerafdrukken van verdachte op de plaats der misdaad, of zijn eigen aanwezigheid ter plaatse, hetzij weinig vòòr of weinig na de moord, of zelfs dat hij naar St. Niklaas zou gegaan zijn de dag der feiten, zodat zelfs uitgesloten is dat men na de misdaad, die gepaard ging met een diefstal van juwelen en 40.000 Fr. bankbiljetten, zou vastgesteld hebben dat de veroordeelde deze gestolen juwelen zou verhandeld hebben of ongewone uitgaven zou gedaan hebben.

De vermoedens, aldus omschreven en weerhouden door de akte van inbeschuldigingstelling, zijn ten getale van 4 en het is nuttig ze te preciseren om de uitwerking, welke de nieuwe feiten door de veroordeelde ingeroepen, op hun overtuigingswaarde zouden hebben, te kunnen nagaan.

Eerste Vermoeden : De misdaad moet begaan zijn door een familielid van het slachtoffer. Nu de veroordeelde was haar neef. Het bewijs van de major van deze redenering sproot voort uit :

- a) het slachtoffer ontving in haar zitkamer (waar de misdaad werd begaan) slechts familieleden aan wie ze vers gezette koffie schonk, wat het geval was voor de moordenaar.
- b) de ogenblik, voor de misdaad gekozen, wijst op een familielid dewelke alleen kon weten dat zij haar handelszaak ging overdragen aan een andere neef, 14 dagen later, en dat haar neef Timmermans, die haar zaken behartigd had tot 5 maanden vòòr haar dood, niet meer in huis kwam.
- c) de snelle uitvoering van de moord wijst op iemand die vertrouwd was met de dingen (mensen in huis) .



Tweede Vermoeden: Wanneer het onderzoek, stopgezet in 1944 op bevel van de bezettende overheden die veroordeelde beschermde, hernomen werd in Maart 1948, verstrekte veroordeelde, ondervraagd over het gebruik van zijn tijd de dag van de misdaad vier jaar tevoren, onmiddellijk een alibi. Dit alibi kon hij eerst niet bewijzen en nadien hebben de twee getuigen die hij opgaf het niet bevestigd.

Derde Vermoeden: De 19e Oktober 1948 werd bij veroordeelde een bijl gevonden die wel het wapen van de misdaad kon zijn, want bij de lijkschouwing waren op het lichaam van het slachtoffer wonden vastgesteld, veroorzaakt door een kleine bijl of een scherpe hamer .

Nu, nadat de expertise, uitgevoerd in 1948 heeft uitgewezen dat geen sporen van bloed op de bijl van De Laere aanwezig waren en dat niet met zekerheid kon besloten worden dat zij het wapen van de misdaad was, zegt de akte van inbeschuldigingstelling dat de letsels, veroorzaakt door die bijl op mensenbeenderen, zeer gelijkend gebleken zijn op de letsels bij de lijkschouwing vastgesteld.

Vierde Vermoeden : De naam van veroordeelde was slecht. Hij diende de plannen der Duitsers en werd uit dien hoofde veroordeeld tot 10 jaar opsluiting. Zijn familie, vooral dhr. A. Timmermans achtte hem tot alles in staat.

, t Is ten andere Timmermans, daarin geholpen door de oude meid van het slachtoffer, Elisa Van Driessche, die de opzoekingen van de politie naar de veroordeelde aandreven nadat twee andere sporen zonder succes gevolgd waren. (Bedoeld worden Edward Standaert uit Kapellen en Jan De Niel uit St. Niklaas.)

De Laere had dus een drijfveer: een onmiddellijke, zich de 40.000 Fr en de gestolen juwelen aanschaffen - en in de nabije toekomst zijn aandeel opnemen in de nalatenschap van het slachtoffer.

2. Het verzoekschrift tot herziening wijst verscheidene "nieuwe feiten" aan.

a) - Enkele maanden vòòr de moord waren tussen A. Timmermans en E. Van Driessche, gewezen meid van het slachtoffer, intieme betrekkingen ontstaan.

Het slachtoffer oordeelde deze betrekkingen onwaardig voor haar neef - verweet hem deze op verontwaardigde wijze, wat aanleiding gaf tot scherpe twisten.

Zij betitelde Van Driessche als "slet" en gaf haar verbod nog in haar huis te komen.

Een van deze twisten, die plaats vond met A. Timmermans, een ... twee maanden vòòr de moord, was zo hevig dat het slachtoffer dit de volgende dag vertelde aan een nicht en er op dit ogenblik nog van onder de indruk was.

b) - Enkele weken voor de moord vertoonde het slachtoffer aan dezelfde nicht, die op bezoek was, een dreigbrief haar gestuurd door A. Timmermans. Ze las er haar een deel uit voor en legde dan die dreigbrief in de secretaire, die na de moord geopend werd gevonden en waarin de dreigbrief door de Politie, die er ten andere het bestaan niet van kende niet meer gevonden werd.

c) - Twee of drie dagen vòòr haar dood liet het slachtoffer een brief brengen aan haar Notaris met het verzoek haar een bezoek te willen brengen.

Ze wenste het eigenhandig testament, dat zij korte tijd tevoren gemaakt had, en dat, een vroeger notarieel testament wijzigde, de voordelen gedaan aan A. Timmermans herriep, door een authentiek testament te vervangen.

A. Timmermans vernam de volgende dag, hetzij één of twee dagen vòòr de moord, de afgifte van deze brief.

De bundel wijst uit dat hij het bestaan van dit onderhands testament niet kende.

d) - A. Timmermans, die wist dat het slachtoffer met haar gebuur had afgesproken dat, in geval van onraad, zij op de scheidingsmuur zou kloppen, wist eveneens - en dit omsluit een nieuw feit - dat de dag van de misdaad deze gebuur op uitzonderlijke wijze afwezig was.



e). - In 1952 heeft E. Van Driessche aan een persoon verklaard: "Als de mijne (A. Timmermans) zal komen te sterven, zal alles wel uitkomen op zijn sterfbed. Die weet alles."

Deze feiten zijn nieuw. de strafbundel wijst uit dat men er ten tijden van het onderzoek, geen kennis van had.

Op het ogenblik van het proces was de veroordeelde zeker niet in staat ze te bewijzen om twee redenen :

Vooreerst kon hij er zelf het bestaan niet van kennen daar hij te St. Niklaas niet woonde en met zijn tante en zijn familie te St. Niklaas slechts nauwelijks in betrekking was.

Nu zijn het juist de familieleden die op de hoogte waren van deze feiten. Bovendien verkregen deze feiten, voor de familieleden die ze kenden, ten tijde van het proces niet hun volle betekenis omdat enerzijds elk van hen slechts een deel ervan kende, en niemand er aan gedacht had ze te groeperen tot een samenhangend en overtuigend geheel.

Anderzijds waren de inspanningen van Timmermans en E. Van Driessche, ten einde de verdenking op De Laere te werpen, onverdroten geweest en daardoor hadden ze de aandacht van henzelf verwijderd. Daardoor is het begrijpelijk dat niemand gesproken heeft over feiten die weinig betekenis hadden zolang er geen sprake van was Timmermans te beschuldigen.

3. Welk is nu de inwerking dezer nieuwe feiten zoals ze komen te worden omschreven, ten opzichte van de vermoedens waarop zijn veroordeling berustte ?

Zij is nul met betrekking op het 2de en 3de vermoeden.

Maar deze vermoedens zijn zo zwak, zo weinig overtuigend op zichzelf, dat zij geenszins de hypothese, van een andere dader als De Laere, tegenspreken.

Zo de letsels, veroorzaakt op mensenbeenderen door een slag van de doodgewone bijl van De Laere, zeer gelijkend zijn op - en niet identiek met - deze die op het lijk van het slachtoffer werden aangetroffen, is het niet uitgesloten dat deze slagen toegebracht werden door een ander met behulp van een min of meer gelijkaardige bijl of een ander snijdend voorwerp, dat ook op mensenbeenderen wonden, op de bij de lijkschouwing vastgestelde wonden goed gelijkend, zou veroorzaken.

En het feit dat De Laere, vier jaar na de feiten geen alibi kon aangeven en dat hij, verdacht in 1944, in 1948 kort en goed de hervatting van het onderzoek wilde voorkomen door te pogen bewijzen van zijn alibi te fabriceren, sluit niet uit dat hij, op het ogenblik van de misdaad, zich werkelijk te Antwerpen bevond zonder het te kunnen bewijzen, of nog veel minder, dat een andere de moord pleegde.

Daarentegen, indien de nieuwe feiten bewezen worden, wordt het eerste vermoeden waardeloos daar het evengoed toepasselijk is op Timmermans als op De Laere, beide neven van het slachtoffer.

Er valt bovendien op te merken dat dit vermoeden zwaarder wordt bij Timmermans dan bij De Laere.

Timmermans alléén kon weten dat de geuur van het slachtoffer de namiddag van de misdaad afwezig was.

Hij alleen kon daar ogenblikkelijk de geschikte omstandigheid in vinden daar hij in de nabijheid van het huis van het slachtoffer woonde.

Hij wist, wat De Laere niet gemakkelijk kon weten : dat zijn tante haar handelszaak ging overdragen.

Veel meer dan De Laere. waarvan hij en Van Driessche beweren dat het slachtoffer hem vreesde en hem niet in haar huis wilde zien, was hij het familielid voor wie zijn tante koffie opschonk.

Ten slotte wijst ook dit vermoeden hem aan, en veel vollediger dan De Laere.



De beweegreden, aan De Laere aangewreven, was de begeerte zich het geld en de juwelen, in de secretaire aanwezig, aan te ,schaffen, en te erven van zijn tante.

Deze beweegreden kon ook Timmermans bezielen die bovendien goed mogelijk kon weten dat zijn tante een belangrijke som ontvangen had.

Maar hoeveel raker en bijgevolg veel sterker en veel dwingender, ter aanduiding van de schuldige aan de moord, was de drang, een onterving te voorkomen, onterving waarvan hij de reden kende en waarvan hij de uitvoering zag aankomen (de brief aan Notaris Back), en, om hem te bewegen tot het openen van de secretaire, de noodzakelijkheid een dreigbrief, die hem als de schuldige zou aanwijzen, te onderscheppen.

Om deze redenen, hierboven uiteengezet, zijn we van oordeel dat de feiten, ingeroepen door De Laere ter staving van zijn verzoekschrift tot herziening, feiten zijn die hij niet in staat was te bewijzen ten tijde van het proces omdat hij ze niet kende - en dat deze feiten van aard zijn, als ze bewezen zijn, de onschuld van verzoeker te bewijzen.



36. ERRARE HUMANUM EST.

Frans De Laere heeft dus beroep gedaan op de wet van 18 juni 1894 welke de onschuldig veroordeelde een zeer kleine kans biedt om vrijgesproken en in eer hersteld te worden. Deze wet, welke pas na twintig jaar passionele debatten in Kamer en Senaat werd gestemd, nadat ze in Frankrijk toen reeds 27 jaar van toepassing was, laat nl. de mogelijkheid open veroordelingen te herzien. Ze werd ingegeven door het Latijnse spreekwoord : "Errare humanum est". En inderdaad, dwalen is menselijk. Ook rechters zijn mensen en ook zij kunnen zich derhalve vergissen.

Een gerechtelijke dwaling - later zal men spreken van een "Gerechtelijke moord" - deed zich o.m. voor in 1796.

Op 27 april van dat jaar werd in een rijke buitenbuurt van Parijs de postiljon voor Lyon onverhoeds overvallen, op weezinwekkende wijze gedood en van zijn waarden beroofd. Een 33-jarige welstellende rentmeester, Joseph Lesurques, werd spoedig als dader aangewezen, tot de doodstraf veroordeeld en nog hetzelfde jaar gehalsrecht.

Weinige maanden later werd de ware dader van deze gruwelijke roofmoord gearresteerd. Lesurques werd dus het slachtoffer van een onherstelbare gerechtelijke vergissing.

Heel Frankrijk heeft in die jaren het onbeschrijflijke leed van de diepbeproefde familie Lesurques meegeleefd. Vanuit alle gewesten van het land stroomden te Parijs scherpe protesten toe tegen de wreedheid van de verouderde "ordannance criminelle" en haar talrijke gebreken.

De toen bestaande rechtspleging was inderdaad zo willekeurig in haar toepassing dat ze niet eens de elementaire rechten van de verdediging ontzag.

De beroering kwam in Frankrijk pas voor goed tot uiting toen in 1850 - een halve eeuw later dus - het hartverscheurend drama van de roofmoord op de postiljon als toneelspel onder de titel "Le courier de Lyon" van de persen kwam. In haast iedere gemeente van Frankrijk werd dit adembenemend stuk voor het voetlicht gebracht. De ontroering van de onthutsende toeschouwers was niet meer te stelpen en de wetgever kon niet langer lijdzaam blijven toekijken.

De gemoederen van de Franse bevolking kwamen nog meer in opstand toen in 1860 een andere, nog brutaler gerechtelijke dwaling - ditmaal in Wallonië - uitlekte. Te Charleroi nl. werden Coucke en Goethals onschuldig onthoofd.

Gans Frankrijk liet dan ook een zucht van verlichting toen op 29 juni 1867 de artikels 443 tot en met 447 van het wetboek voor strafvordering zo gewijzigd werden, dat een herziening van uitgesproken vonnissen mogelijk werd. Een beslissende stap in de richting van grotere rechtvaardigheid was alzo gezet.

Ook in ons land, waar het Franse wetboek nog steeds de basis vormt van de strafvordering, zou op zekere dag de aanpassing van de artikels 443 tot en met 447 besproken worden. De gerechtelijke dwaling waarvan Coucke en Goethals slachtoffers werden, bracht de wagen aan het rollen. Maar ook hier, zoals bij onze zuiderburen, zou de strijd tussen voor- en tegenstanders zich op meestal hartstochtelijke wijze vertonen.

Pas in 1879 werd voor het parlement een eerste wetsontwerp neergelegd. Precies vijftien jaar later - de debatten in Kamer en Senaat waren meestal heftig - slaagde de Minister van Justitie, de h. Jules Lejeune (aan wie we toen reeds de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling te danken hadden) er in de knoop door te hakken. Op 18 juni 1894 werd de nieuwe wet boven de doopvont gehouden. Jammer genoeg wordt deze wet te uitdrukkelijk beheerst door de onfeilbaarheid van de vonnissende rechtsmachten.



Want de kansen van een onschuldige veroordeelde om vrijgesproken te worden zijn zeer gering. De veroordeelden moeten hierbij een oneindig geduld aan de dag leggen en tevens over ruime geldmiddelen beschikken om de kosten, welke de ingewikkelde procedure medebrengen, te dekken.

We hebben reeds aangestipt dat de aanvrager van een herziening bij het verzoekschrift een met "redenen omkleed gunstig advies" dient te voegen van drie advocaten die gedurende ten minste tien jaar ingeschreven zijn bij het Hof van Verbreking of het Hof van Beroep.

Op deze verplichting is er slechts één uitzondering, nl. ingeval het verzoek om herziening door de minister van justitie wordt ingesteld. In dat geval wordt inderdaad de tussenkomst van de drie adviesgevende juristen niet gevergd.

Sedert 1894 verzocht de minister van justitie - althans voor criminele zaken - slechts tweemaal een herzieningsonderzoek in te stellen. Het betreft het proces Florimond Vermeyleen uit Rijmenam - Florimond Vermeyleen (de man is nog in leven en verblijft onder een andere naam in Wallonië) was de eerste in ons land die dank zij de wet van 18 juni 1894 vrijgesproken werd, nadat hij voor het Assisenhof van Antwerpen onder de beschuldiging van moord tot de doodstraf was verwezen - en de zaak van Meensel- Kiezegem.

In het Vlaamse land zijn er verder nog twee gevallen bekend - althans voor criminele zaken - waaraan over gans de lijn een gunstig gevolg werd gegeven.



37. HOF VAN CASSATIE VERKLAART DE VRAAG TOT HERZIENING ONTVANKELIJK.

De Tweede Kamer van het Hof van Cassatie zetelend op 2 september 1955 onder het voorzitterschap van Raadsheer Valentin, verleende aan dit verzoek een gunstig advies en beval het Hof van Beroep te Gent over te gaan tot een onderzoek over de aanvraag tot herziening "ten einde na te gaan of de in het verzoekschrift aangehaalde feiten afdoende genoeg schijnen om aanleiding te geven tot herziening van het arrest, gewezen door het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen op 8 november 1950".



38. EEN ONDERZOEK BETREFFENDE DE NIEUWE FEITEN.

Op 18 oktober 1955 gaf de Procureur- Generaal bij het Hof van Beroep te Gent op zijn beurt opdracht aan de Hoofdcommissaris van de Gerechtelijke Politie (de h. De Caestecker) over te gaan in samenwerking met de Politiecommissaris van St. Niklaas (de h. Crijns) tot een vooronderzoek betreffende de feiten die door De Laere als "nieuw" werden aangevoerd.

Uit het Proces-verbaal van dit vooronderzoek blijkt evenwel - hoe ongelooflijk dit ook mag klinken - dat deze opdracht niet in samenwerking is geschied.

Politiecommissaris Cryns heeft tijdens dit onderzoek zijn medewerking niet verleend en dit niettegenstaande de formele opdracht. Hij heeft zelfs niet eens een verklaring afgelegd !



39. FRANS DE LAERE VOOR HET HOF VAN BEROEP.

Het Hof van Beroep dat de zaak te behandelen kreeg, was voorgezeten door eerste voorzitter Leon Van Winckel.

Als bijzittende raadsheren zetelden : de hh. Verougstrate en De Vreese.

Het Openbaar- Ministerie werd waargenomen door advocaat-generaal Van Houdt, terwijl Frans De Laere werd bijgestaan door de raadsliden Edmond Van Dieren, advocaat te Brussel, en Paul Naudts, advocaat te Antwerpen, die trouwens de aanvraag tot herziening hadden ingeleid.



40. WEER NAGELS MET KOPPEN...

De debatten voor het Hof Van Beroep namen vier achtereenvolgende zittingen in beslag terwijl het arrest - waarbij de vraag tot herziening van het Proces De Laere zou verworpen worden - een veertiental dagen later werd geveld.

De volgende getuigen werden gehoord : onderzoeksrechter De Clerck, politiecommissaris Adolf Crijns, opperwachtmeester Frans Janssens, de wachtmeesters Firmin Gullinck, Remi Cauwelier en Jos Meus, de wetsdokters Albert Duerinckx en Jaak Piret, de professor- deskundige Frederik Thomas, de gepensioneerde officier- geneesheer Louis Gislen, Richard Van Duyse, Paula Dupon, Maria Baumans, Jan De Rijcke, Albert Vercauteren, Jean Standaert, Edward Standaert, Marie De Beule, Maria Smet, Frans Van Gestel Josephine Mion, Leon Van Nieuwenborgh, Albert De Caestecker, Roger Maryns, notaris Jean Back, Desire Claus, wisselagent Opsomer, Petrus De Witte, Emelda Hoskens, Albert Lutin, Remi Smet, Alfonsine Burm, Elisabeth Van Driessche en Arthur Timmermans.

Aan politiecommissaris Crijns werd de vraag gesteld of de secretaire in het huis van de misdaad open stond of opengebrouwen werd ?

Getuige antwoordde hier enkel op : Ik kan mij dat niet zo goed herinneren !

Aan B.O.B.- wachtmeester Gullinck werd naar aanleiding van de tussenkomst van de Duitsers om De Laere met rust te laten gevraagd : Heeft niemand voorgesteld om van dit bezoek een proces-verbaal naar de procureur des Konings te Dendermonde op te sturen ?

Get. - Ja, maar ik was daar niet voor omdat ik vreesde daarvoor door de Duitsers gevangen te zullen genomen worden.

Mr. Naudts : Die vrees heeft de politiediensten toch niet belet hun opzoekingen voort te zetten uitsluitend in de richting naar De Laere. En intussen vindt niemand een spoor van de Duitser, die pas in 1948 ter sprake is gekomen om tegen De Laere de schijn te wekken alsof hij zich terzake door de bezetter liet dekken...

Dr. Piret, een van de drie aangestelde deskundigen, was formeel in zijn getuigenis omtrent het wapen van de misdaad : Het bijltje dat bij De Laere aangetroffen werd kan enkel het wapen van de misdaad zijn wanneer het sedert de moord niet zou gebruikt zijn.

Prof. Bessemans verontschuldigde zich schriftelijk wegens afwezigheid. Hij verbleef in die dagen met vakantie in het buitenland.

Albert Vercauteren die als familielid aanwezig was bij de voorlezing van het testament, door Jeannette Standaert nagelaten, en wist hoeveel Frans De Laere als aandeel had ontvangen, bevestigt zijn ervaring tijdens de zitting voor het Assisenhof in 1950 waar hij aan de hand van het dossier vaststelde, dat men zijn verklaringen had verdraaid ten nadele van De Laere. Zo kwam het, dat hij te goeder trouw processen-verbaal, door de B.O.B. in 1948 naar zijn verklaringen opgesteld, ondertekende waarin de cijfers kop over staart waren neergeschreven...

Jean Standaert verklaarde: "Ik vond het eigenaardig, dat Timmermans niet zoals wij bij tante kwam toen zij, na de aanslag, buiten werd gedragen en naar het hospitaal gevoerd..." En verder: "Jeannette Standaert vreesde al een hele tijd lang Timmermans."



De gewezen politieagent Leon Van Nieuwenborgh stond tijdens de bezetting op wacht aan de Kommandatur , waar, naar hij beweert, De Laere, 'soms' kwam.

(vroeger verklaarde hij tweemaal per week)

Op zekere dag werd getuige door een Duitse Feldwebel gewaarschuwd, dat De Laere zich niet moest laten aankondigen, want dat hij vrij in en uit het gebouw kon gaan daar hij voor het "Devisen Schutzkommando" werkte.

Voorz.: - Wie was die Duitser ?

Get. - Waterstadt.

Van Dieren : - Die naam wordt nu voor het eerst genoemd. Is het niet ongehoord dat getuige de naam van de Duitse Feldwebel, naar wie zolang werd gezocht, voor het Assisenhof nooit noemde ?

De Laere : Mag ik het Hof doen opmerken dat de naam Waterstadt niet in het dossier voorkomt ?

Alfonsine Burm, echtgenote van Jean Standaert, die Jeannette Standaert tot bij haar dood dagelijks bezocht, werd ondervraagd over de reden die het slachtoffer had om haar neef Timmermans te onterven.

Getuige was van oordeel dat zijn verhouding tot de meid Elisabeth Van Driessche aan de basis van die onterving lag. "Als hij die meid niet laat, sluit ik hem uit mijn testament, verklaarde Jeannette Standaert meer dan eens."

Spijts hij door zijn tante uitgestoten was, kwam Timmermans nog regelmatig bij haar aan huis.

Maar telkens was het ruzie. En het werd altijd meer erger. Bij zover dat Jeannette tegen mij eens zei : "Ik ben er bang voor".

Voorz. - Is het juist dat gij er getuige van waart tijdens de zittingen in het geding De Laere voor het Assisenhof hoe Elisabeth Van Driessche in gesprek was met gezwoeren van de jury ?

Get. - Ja. In de Veldstraat hoorde ik haar tegen een van die heren zeggen : "Als ge De Laere durft vrijspreken gaat het om ons leven..."

Bij verhoor van 24 oktober 1955 door de h. De Caestecker heeft Van Driessche over haar gesprek met de gezwoeren voor antwoord gegeven : "Ik heb mogelijk wel tegen de juryleden gesproken tijdens de schorsing van het proces voor het Assisenhof te Gent en ik kan wel gezegd hebben dat ik schrik had van De Laere maar dat ik tegen hem zou gezegd hebben als ge De Laere niet veroordeeld lopen wij op ons leven, is niet waar. Dat heb ik nooit gezegd."



41. ELISABETH VAN DRIESSCHE HERKENT DE SLEUTEL VAN DE WINKELDEUR NIET !

Van belang is de getuigenis van Elisabeth Van Driessche.

Voorzitter. Ge zijt ongeveer drie jaar huishoudster geweest bij Mej. Standaert.

Getuige : Ja.

V. - : Mijnheer Timmermans kwam bij Mej. Standaert veel op bezoek.

Get. - : Ja, hij knapte voor haar de zaken op.

V. - : Voor de moord gepleegd werd was mevr. Timmermans ziek.

Get. - : Ja.

V. - : Woonde U in die tijd nog bij Mej. Standaert ?

Get. - : Ja.

V. - : En Mej. Standaert heeft U dan naar mevr. Timmermans gestuurd om haar te verplegen en het huishouden te verzorgen.

Get. - : Ja.

V. - : Na het overlijden van mevr. Timmermans bent u bij Mej. Standaert weggebleven.

Get. - : Ja, twee maand en half na haar overlijden.

V. - : Bent u daar uit eigen beweging weggebleven?

Get. - : (aarzelend)... Eerst heeft Mej. Standaert mij opgezegd maar nadien haar woord teruggetrokken.

V. - : Zij heeft U dus ontslagen op acht dagen ?

Get. - : En nadien teruggetrokken.

V. - : En als de acht dagen verstreken waren bent u weggegaan ?

Get. - : Ja, ze heeft me , s vrijdags gezegd : "je mag blijven." waar ik niet op geantwoord heb en ben dan , s zaterdags weggegaan.

V. - : Waarom heeft Mej. Standaert U opgezegd ?

Get. - : Ik wist te veel. Ik was te veel op de hoogte van haar secreten.

V. - : Zei ze dat ?

Get. - : Ja.

V. - : Welke geheimen had ze U dan toevertrouwd ?

Get. - : (aarzelend)... Familieaangelegenheden.

V. - : Was de reden van de opzeg niet dat er tussen U en mijnheer Timmermans zekere betrekkingen ontstaan waren ? Is dat niet de reden waarvoor ge uw ontslag hebt gekregen ?

Get. - : (aarzelend)... Neen, dat is niet de reden...

V. - : Laat ons aannemen dat dit de reden niet was, maar weet ge of Mej. Standaert U dat verweet of U daar van verdacht ?

Get. - : Neen, ik weet niet.

V. - : Timmermans zelf heeft aan zijn tante een brief geschreven waarbij hij haar liet weten dat ze moest ophouden met laster te vertellen over de kwestie van die betrekkingen. Weet u daar iets van ?

Get. - : Later, na de dood van madame..., heu... van Mej. Standaert ben ik hiervan op de hoogte gebracht.

V.- : Wat ?

Get. - : Na de dood van Jeannette Standaert ben ik daar volledig op de hoogte van gebracht.

V. - : Op het ogenblik van de moord had ge reeds enkele maanden uw intrek genomen bij mijnheer Timmermans.

Get. - : Ja.

V. - : Wat weet ge dan over die tijd van de moord ? Wanneer bent u daar nog in huis geweest ?

Get. - : Veertien dagen nadien...



V. - : Bij de verdeling der meubels ?

Get. - : Ja.

V. - : Heeft mijnheer Timmermans, zoals al de andere erfgenamen, iets gekocht ?

Get. - : Neen.

V. - : Hij heeft niets overgenomen.

Get. - : Neen, hij heeft niets overgenomen van Jeannette.

V. - : bent u er nadien nog geweest ?

Get. - : Ja, met Madame De Mey.

V. - : Hebt ge dan daar op zeker ogenblik niets gevonden ?

Get. - : Ja.

V. - : Wat?

Get. - : Een sleutel.

V. - : Waar lag die sleutel ?

Get. - : (aarzelend)... die sleutel moet gelegen hebben... heel de kamer was overhoop... er lag van alles op de grond... ik heb de sleutel dan genomen...

V. - : Waar hebt ge die sleutel gevonden ?

Get. - : Op de grond, aan de kast, aan de matten.. .

V. - : Lag de sleutel onder of op de mat ?

Get. - : Dat zal eerder onder de mat geweest zijn.

V. - : Had mevr. De Mey matten gekocht ?

Get. - : Weet ik niet.

V. - : Hebt ge die sleutel niet herkend ?

Get. - : Neen.

V. - : Wist ge dat de sleutel van de winkel deur na de moord verdwenen was ?

Get. - : Ja.

V. - : Hebt ge die sleutel dan niet herkend ?

Get. - : Ik kon die sleutel niet herkennen. Ik heb er drie jaar gewerkt en op al die tijd is die sleutel ene keer van de deur geweest en dan nog met een koord aan mijn hals om naar het theater te gaan.

V. - : En toen ge die sleutel zag liggen, hebt ge dan aan niets gedacht ?

Get. - : Neen.

V. - : Hebt ge niet gezegd : is dat een sleutel van Uw kast ?

Get. - : Ik heb gevraagd aan Mad. De Mey. Hebt ge de sleutels van Uw kas ?

V. - : Ge hebt dus gedacht dat de sleutel die ge gevonden had een sleutel was van de kast die ze gekocht had ? Wat soort van kast was dat ? Een oude ?

Get. - : Dat was een heel schoon slaapkamer.

V. - : Ge hebt daar drie jaar gewoond en ge kunt niet zeggen welke sleutel er op die kastdeur was ?

Get. - : ...

V. - : Ge hebt die sleutel in handen gehad. Kunt ge nog zeggen welke sleutel het was ?

Get. - : Neen.

V. - : Ge kent de sleutel dus niet die altijd op de deur stak, die ge hebt meegekregen om naar een vertoning te gaan ? Maar gij waart het toch die meestal naar de deur werd gestuurd om ze te openen of te sluiten ?

Get. - : Ja.

V. - : Ge hebt de sleutel dus in handen gehad al was het maar om het slot open of dicht te draaien. Kent ge dan het model van die sleutel niet ? Ge weet toch wel of het een grote of een kleine sleutel was ?

Get. - : Kan ik niet zeggen...

V. - (toont een sleutel) : Was het een sleutel als deze ?

Get. - : Kan ik onmogelijk zeggen !



42. HET ALIBI VAN ARTHUR TIMMERMANS.

Tijdens het verder getuigenverhoor verklaarde Arthur Timmermans op zeker ogenblik : "En wat die nieuwe getuigen verklaren, dat is kletspraat. Ik heb een getuige, die een einde kan maken aan heel die komedie. Wilt ge hem ondervragen ?"

Voorz. - : Wij hebben van zo'n getuige nooit gehoord !

Get. - : Nooit van gehoord ? Ik heb hem bij mijn ondervraging aan de h. De Caestecker toch opgegeven. Maar misschien heeft die hem bij vergetelheid niet onderhoord.

Commissaris De Caestecker, hierover ondervraagd, zegt daar evenwel niets van te weten, waarop Arthur Timmermans aandringt : Ik heb er U drie aangeduid, waarvan ik U er twee met naam heb genoemd.

De h. De Caestecker bevestigt dat hij de twee door Timmermans genoemde personen heeft ondervraagd, maar : "hoe kon ik een onbekende onderhoren ?"

Op verzoek van de raadslieden van Frans De Laere wordt dan akte genomen van de verklaringen - bij confrontatie - van de getuigen Commissaris De Caestecker - Arthur Timmermans.

Getuige Arthur Timmermans : Ik heb aan commissaris De Caestecker drie getuigen aangeduid, nl. Mr. Opsomer, Mme Van Haver, waar mijn meid Van Driessche negen jaar dienst had gedaan, en mijn gebuur die ik niet met naam heb aangeduid zeggende : "de coiffeur van hier rechtover " Ik heb aan Mr. De Caestecker het nummer van de woning van Mr. Opsomer aangeduid. Ik heb ook aan Mr. De Caestecker de straat opgegeven waar Mme Van Haver woont, geen nummer, daar ik dit niet kende.

Getuige De Caestecker. Ik ben overtuigd dat Timmermans mij zijn gebuur - de coiffeur - niet als getuige heeft aangeduid.

En dan op herhaald aandringen van de voorzitter. Het heeft iedere aanwezige zeer pijnlijk getroffen vast te stellen welke moeite het Hof zich getroost heeft om commissaris De Caestecker uiteindelijk er toe te bewegen te zeggen dat de zeer belangrijke verklaring van Timmermans hem zou ontsnapt zijn om alzo een blaam op zich te nemen !

Met absolute zekerheid kan ik niet zeggen, dat het volkomen uitgesloten is dat die gebuur zou aangeduid zijn, het onderhoor van getuige Timmermans ten zijnen huize, heeft een ganse namiddag geduurd, wel vier uur of misschien nog meer. Ik heb zijne verklaringen opgenomen met de schrijfmachine die ik bij had. Ik herinner mij niet of ik aan getuige Timmermans zijne verklaringen voorgelezen heb, wel weet ik nog dat ik hem die verklaring ter lezing heb overhandigd.

Getuige Timmermans. Mijne verklaring is mij inderdaad door de Commissaris voorgelegd, ik heb ze slechts gedeeltelijk gelezen. Ik was te vermoeid en heb ze dan in vertrouwen getekend. 't Is zo dat ik toen niet heb vast gesteld dat de aanwijzingen van de door mij aangeduide getuigen er niet volledig in voorkomen.

Getuige De Caestecker. Ik ben begonnen met de verklaring aan Timmermans voor te lezen, toen ik daarmee bezig was, heb ik die verklaring van Timmermans aan Timmermans overhandigd. Het staat mij voor dat hij ze geheel gelezen heeft. Na lezing heeft Timmermans dan het P.V. getekend bij het slot en bij elke bladzijde.

Getuige Timmermans: Ik heb de getuigen waarvan sprake tezelfdertijd de ene na de andere aangeduid. Ik heb tezelfdertijd aangeduid waarover getuige dienden ondervraagd te worden.



Getuige De Caestecker. Die aanwijzingen van de twee getuigen, die vermeld staan in het P.V. van ondervraging van Timmermans zijn mij niet tezelfdertijd door Timmermans aangeduid geweest. De naam van Mr. Opsomer is mij aangegeven naar de aanleiding van de wijziging aangebracht in 't testament. Veel later in de loop van de ondervraging heeft Timmermans mij gesproken over Mme Van Haver naar aanleiding van mijn ondervraging nopens de ruzie tussen hem en het slachtoffer.

Getuige Timmermans: Op 't ogenblik dat ik mijn gebuur de coiffeur aan Commissaris De Caestecker als getuige heb aangewezen heb ik met deze persoon over het feit dat ik op het uur van de moord met hem voor ons deur had staan spreken, niet gesproken. Ik heb maar voor het eerst met Borms Joseph over dit feit gesproken, toen ik het bezoek ontvangen heb van de echtgenote Borms, die na het verschijnen van een artikel in een blad over de tegenwoordige herzieningszaak mij kwam vragen of ik het al gelezen had.

Als ik aan 't huis van de moord toegekomen was, was de massa van het volk reeds weg en stonden daar nog enkele personen. In de winkel heb ik daar aangetroffen Jean Standaert en de politieagent Vermeulen.

Op dit ogenblik was het slachtoffer reeds geruime tijd weggedaan naar de kliniek. Op 't ogenblik dat ik het huis verlaten heb, na daar enige tijd te hebben vertoefd. kwam Alphonsine Burm juist terug van de kliniek. Ik stond op dit ogenblik te klappen, met mijn meid en Maria Baumans, aan het huis daarnaast, er stonden daar nog enkele andere personen.

Hierop geeft het Hof opdracht aan Commissaris De Caestecker onverwijld Joseph Borms per auto te St. Niklaas te gaan ophalen.

Tot hier de akte van de confrontatie De Caestecker- Timmermans.

Na een schorsing wordt een kleine man door Commissaris De Caestecker in de zittingzaal binnengeleid. Het is de 65 jarige haarkapper Jozef Borms uit de Regentiestraat te St. Niklaas.

Voorz. - Herinnert gij u de dag van de moord op Jeannette Standaert ?

Get. - Ja.

Voorz. - Hebt gij Timmermans die namiddag gezien ?

Get. - Ik stond bij Mijnheer Timmermans aan de deur te klappen van in de namiddag. En toen was het juist luchtalarm.

Voorz. - Stond gij al lang bij Timmermans ?

Get. - Van meer dan een half uur tevoren.

Voorz. - Door wie kwam jij te weten dat er een moord gepleegd was in de Statiestraat ?

Get. - Van de man die kolen kwam brengen. Ik zei : "Dat zal bij juffrouw Standaert zijn." En ik heb dadelijk mijn dochter bij Mijnheer Timmermans gestuurd om hem te verwittigen.

Voorz. - Hebt gij Timmermans dan nog gesproken ?

Get. - Neen. Maar ik heb hem langs achter zien buiten komen en weggaan.

Mr. Van Dieren - Is getuige de gewone kapper van Timmermans ?

Get. - Ja.

Mr. Van Dieren - Wanneer heeft Timmermans aan mijnheer gevraagd of hij hem als getuige mocht opgeven ?

Get. - Hij heeft me dat niet gevraagd. Ik heb dat zelf aan Timmermans aangeboden als ik de laster in de gazet heb gelezen.



Mr. Van Dieren vestigt er de aandacht van het Hof op, dat Timmermans zelf verklaart hoe hij over getuige sprak tegen commissaris De Caestecker in oktober 1955 en dat er toen nog geen sprake kon zijn van "laster in de gazet".

Voorz. - Wanneer hebt gij Timmermans uw getuigenis aangeboden ?

Get. - Gisterenavond...

Voorz. - Heeft Timmermans met u daarover niet gesproken tijdens het vooronderzoek in 1955.

Get. - Neen.

Voorz. - Hebt gij vroeger nog horen zeggen dat verdenkingen wogen op Timmermans ?

Get. - Neen.

Mr. Naudts - Weet getuige of Van Driessche eenvoudig de meid van Timmermans dan wel of er een andere verhouding tussen beiden zou bestaan ?

Get. - Dat is allemaal lasterpraat.

Mr. Van Dieren - Hoe komt het dat Timmermans reeds toen hij door commissaris De Caestecker ondervraagd werd sprak over wat getuige nu komt verklaren.

Get. - Ik heb mijn verklaring afgelegd en niets meer te zeggen .



43. OPENBAAR MINISTERIE VRAAGT AFWIJZING VAN HET VERZOEK TOT HERZIENING.

Naar aanleiding van de soms zeer scherpe debatten voor het Hof van Beroep schreef dagblad "Het Volk" hetgeen volgt :

“Dat het geen sinecure zou zijn om het tot een herziening van het proces De Laere te brengen kon, elkeen vermoeden. En de verdedigers van de man uit Temse, die in november van 1950 alleen op vermoedens door slechts zeven van de twaalf gezworenen voor het assisenhof schuldig werd beschouwd aan roofmoord op zijn 77-jarige tante, de juwelierster Jeannette Standaert, wonende Stationstraat te St. Niklaas, hebben het niet onder de markt. Zij hebben immers met heel wat handicaps af te rekenen.

In 1944 vorderde het onderzoek in de moord, welke op 17 april gepleegd werd, zeer moeizaam. Het werd zelfs geschorst. En pas in 1948 opnieuw aangevat tot de zwaarste vermoedens gingen wegen op De Laere, nadat het gerecht tevoren op een paar valse sporen in een slop was geraakt. Het komt ons voor, dat de verdedigers in het proces tot herziening voor het Hof van Beroep, enigszins in een minderwaardige positie worden gebracht door het feit, dat dezelfde magistraat, die in dit geding reeds rekwireerde voor het assisenhof, nu ook de functie van openbaar ministerie waarneemt.

Intussen spannen de verdedigers zich werkelijk in om klaarheid te brengen in deze zaak. Mysteries blijft ze. Spijts het arrest van het assisenhof, waarvan de gegrondheid door de openbare opinie altijd betwist bleef omdat De Laere, zonder één enkel materieel bewijs, maar, en we geloven het niet genoeg te kunnen beklemtonen, louter op vermoedens veroordeeld werd.

Wij volgden de debatten voor het assisenhof. En tot op de laatste dag voelden wij, net als elkeen en tot een sterke minderheid van de jury toe, de tastbare twijfel, die om de mogelijke schuld van De Laere hing.

Zelfs de Advocaat- Generaal, die, zoals hoger aangestipt, ook nu de functie van openbaar ministerie bekleedt, moest toegeven, dat hij geen enkel rechtstreeks bewijs van schuld tegen De Laere kon aanvoeren."

En "Het Volk" was niet het enige dagblad om te betreuren dat Advocaat- Generaal Van Houdt niet heeft ingezien dat het beter ware geweest dat hij in dit herzieningsproces geen stem had gehad.

Ongelukkig zetelde hij toch en adviseerde tegen herziening.

Advocaat- Generaal Van Houdt merkte eerst op dat De Laere de moord op Jeannette Standaert nooit heeft bekend. Toch werd hij met zeven tegen vijf schuldig bevonden !

Wat nu de nieuwe feiten betreft, alzo het Openbaar Ministerie, waren de meningsverschillen tussen Timmermans en Jeannette Standaert niet van aard om een moord uit te lokken. De bedreiging met onterving kon evenmin een reden zijn tot doodslag aangezien Timmermans reeds sedert lang vermoedde dat hij ontferd was.

Dat Frans De Laere geen enkele vroegere veroordeling heeft opgelopen, wordt niet betwist en niemand betwist dat de bewering als zou De Laere tot alles in staat zijn door Timmermans en Van Driessche werd verspreid. Dat het bedrag van 40.000 fr., door De Laere bij de moord ontvreemd, in de brandkoffer van het slachtoffer werd teruggevonden is echter niet juist. Nopens het feit of de secretaire opengebroken of met de sleutel geopend werd bestaan tegenstrijdige verklaringen doch deze doen niets ter zake. Dat De Laere niet en Timmermans wel de plaats van de sleutel voor de brandkoffer kende werd nooit betwist en is geen nieuw feit vermits het ook gekend was tijdens het geding voor het Assisenhof.



Dat het onderzoek, na de moord, zeer onvolledig is geweest, wordt onrechtstreeks door de Advocaat- Generaal toegegeven alhoewel hij schijnt te aanvaarden, dat er noch vinger- noch voetafdrukken in de kamer van de bloedige moord te vinden zouden geweest zijn.

(op welk document steunt de Advocaat- Generaal zich om deze verklaring af te leggen ?)

Wat de bijl betreft is de h. Van Houdt van oordeel, dat het Hof van Assisen in geweten heeft kunnen oordelen of zij al dan niet het wapen van de moord is geweest.

Dat Elisabeth Van Driessche tijdens de debatten voor het Assisenhof met gezworenen zou gesproken hebben en aldus het oordeel van de jury zou beïnvloed hebben, kan niet als een nieuw feit beschouwd worden, vermits het zelfs niet werd opgenomen in het verzoekschrift, dat voor het Hof van Verbreking de herziening staven moest" aldus het Openbaar Ministerie, die er tenslotte nadruk op legt, dat het door een getuige bevestigde alibi van Timmermans deze buiten de zaak stelt.

Vaststellend, dat er geen nieuwe feiten naar de eis van de wet voorhanden zijn naar het oordeel van de Advocaat- Generaal brengt de h. Van Houdt tenslotte ongunstig advies uit en vraagt hij afwijzing van het verzoek tot herziening van het proces De Laere.



44. ALS DE MIJNE STERFT ZAL ALLES UITKOMEN...

Gedurende bijna twee uren hield Mr. Paul Naudts hierna een pleidooi, waarin hij wees op de felle tegenstrijdigheden en de scherpe tegenstellingen in het onderzoek tegen De Laere en tijdens deze debatten aan het licht gebracht.

Vooraf beklemtoonde de verdediger hoe het geding zich afwikkelt om de vrijheid en zelfs om het leven van een man, om de eer en de bestaansmogelijkheden van zijn familie, van zijn vrouw en van zijn kinderen.

De Laere verblijft thans acht volle jaren in de gevangenis en dat betekent voor hem niet alleen vrijheidsberoving maar bovendien ziekte en kommer, bijna volledige blindheid, en voor zijn brave vrouw acht jaar marteling en oneer en voor zijn kinderen misprijzen, krenking en miskennis. De verdediging is zich ten volle bewust van de moeilijkheden, die oprijzen in een proces tot herziening o.m. door het feit dat sedert de moord twaalf jaar verlopen zijn. Maar tegenover die moeilijkheden staat de zware verantwoordelijkheid van elkeen die in aanraking komt met de zaak van iemand waarvan beweerd wordt "dat hij onschuldig veroordeeld werd" en intussen acht jaar in de gevangenis verblijft.

Na er terloops zijn verwondering over te hebben uitgedrukt, dat in weerwil van de gegeven opdracht, politiecommissaris Crijns van St. Niklaas angstvallig buiten het onderzoek over de nieuwe feiten tot herziening werd gehouden, keert Mr. Paul Naudts terug naar de oude feiten, betogende dat De Laere op loutere vermoedens werd veroordeeld.

Het eerste vermoeden tegen De Laere geuit: "Familielid van de vermoorde."

Het gerecht was er van overtuigd dat de moord werd gepleegd door een familielid van het slachtoffer. Immers de moord werd gepleegd en voleindigd in de zitkamer waar alleen vertrouwde familieleden toegang kregen. Bovendien maakte Jeannette Standaert zich klaar om echte koffie (die in de oorlog raar was) te zetten voor haar bezoeker, voor iemand van de familie dus.

De Laere, zeggen de aanklagers, was familie van het slachtoffer.

Hiertegenover staat, wat de "Akte van Beschuldiging" als tweede vermoeden tegen De Laere uitspeelt ! - dat het slachtoffer, De Laere niet kon uitstaan, - hem wantrouwde en er vrees voor had (verklaring van Timmermans, E. Van Driessche, Jean Standaert.)

Hoe rijmt men dat te samen ?

Eerste contradictie in de "Akte van Beschuldiging".

Het slachtoffer had schrik van De Laere, kan hem niet uitstaan enz. maar ze zou hem uitgenodigd hebben tot de zitkamer en echte koffie voor hem gezet hebben.

Tijdens dit onderzoek van herziening zijn verscheidene getuigen (Jean Standaert, Alf. Burm en Dr. Gislen) komen verklaren dat De Laere nooit geen tas koffie zou gekregen hebben van het slachtoffer.

Het tweede vermoeden tegen De Laere : "De moord is begaan door een vertrouwde van het huis, door iemand die de handel en de wandel van het slachtoffer kende."

Immers zeggen de aanklagers; "de moord werd voltrokken in een zeer korte tijdspanne, ze werd voltrokken op een gunstig ogenblik, door iemand die wist waar het sleuteltje van de secretaire verborgen was... "



Hiertegenover staat, wat bevestigd werd tijdens het onderzoek der herziening dat De Laere geen vertrouwde was van het huis, dat hij in geen 13 jaar nog in huis geweest was. Zijn tante verklaarde aan Jean Standaert vòòr haar dood, dat het meer dan tien jaar geleden was dat ze De Laere nog had gezien.

Het derde vermoeden tegen De Laere.. "Hij heeft in de verkoop van de familiemeubelen de secretaire en de tafel" waarvan een hoek was afgeslagen door de vechtpartij, gekocht, om de bewijzen van zijn misdaad te onttrekken aan de aandacht."

Vooreerst dient bemerkt dat die meubelen thans nog in het huis van De Laere staan. En bovendien, als men dergelijke afgrijselijke moord pleegt, neemt men als souvenir of als aandenken daarvan, de meubelen, die een rol gespeeld hebben in die moord, niet in zijn huis. Het is tegen alle psychologie in, dat een persoon er aan zou houden, dagelijks herinnert te worden aan zijn monstermoord. In het feit dat De Laere die meubels kocht en ze jaren nadien nog in zijn woonst heeft staan, ligt 't zekerste bewijs dat De Laere de moordenaar niet is.

Het vierde vermoeden tegen De Laere. "Enkele weken na de moord vond men de deursleutel van de woonst van Jeannette Standaert, die kort na de moord verdwenen was en niet kon terug gevonden worden niettegenstaande een zeer grondig onderzoek, op een slaapkamer terug.

Het was juist op die slaapkamer waar voorwerpen stonden die de echtgenoten De Laere hadden aangekocht van de erfenis."

De aanklagers zeggen : De Laere heeft die sleutel daar teruggebracht. Waarom zou De Laere die sleutel hebben teruggebracht ? Om iemand anders verdacht te maken ? Maar De Laere heeft niemand beschuldigd - dit vooreerst en ten tweede, als dit zijn bedoeling was, waarom zou de Laere die sleutel verdoken hebben onder een mat juist in die kamer waar de door hem gekochte meubelen zich bevonden, waarom niet in de kamer waar er meubelen stonden, aangekocht door iemand anders ?

Er heeft niemand gezien wie de sleutel teruggebracht heeft op die kamer. Hij werd daar gevonden door Elisabeth Van Driessche die hem gaf aan de echtgenoten Standaert- Burm.

Het kan als vaststaand aanzien worden dat het de moordenaar zelf is die de sleutel daar gelegd heeft en dat hij dat ook gedaan heeft om iemand anders te beschuldigen. De moordenaar is dus zeker iemand van wie op die kamer geen meubels stonden.

Een andere contradictie in de stelling van de aanklagers : De Laere zou er aan gedacht hebben deze sleutel te doen verdwijnen, twee weken na de moord, maar het bijltje dat maanden na zijn aanhouding nog in zijn kolenkelder lag en waarmede de moord zou gepleegd zijn, daar zou hij niet aan gedacht hebben, dat bvb. in de Schelde te Temse te gaan gooien.

Het vijfde vermoeden tegen De Laere. "Zijn alibi".

De Laere heeft jarenlang te St. Niklaas gewoond waar zijn vader landmeter was. Heel de familie van zijn vrouw woont daar. Niemand heeft hem de dag van de moord te St. Niklaas gezien.

Hij verklaarde gans de dag in Antwerpen te zijn geweest en gaf als getuigen daarvan op : Maria Smet en Mme Caron.

Hij beweerde heel goed te weten dat hij een badmuts was gaan kopen in de namiddag bij Van Schelle Sports op de Meir.

Maria Smet wordt ondervraagd in 1948 nadat ze enkele weken te voren ten huize van De Laere door hem de deur werd gewezen. Zij zou thans dit alibi van De Laere in twijfel trekken en hem belasten.

Het alibi van De Laere werd niet bevestigd maar zijn verblijf te St. Niklaas op de dag der moord was uitgesloten, anders zou men hem daar gezien hebben.



Zesde vermoeden; "De houtbijl."

Wat de bijl betreft is het niet aan te nemen dat De Laere, die door de psychiaters beschouwd wordt als verstandig en slim, deze in zijn kolenkelder zou hebben laten liggen tot jaren na de feiten en tot maanden na zijn aanhouding.

Had men de bijl gevonden bijvoorbeeld begraven in de grond in zijn hof, dan was er een ernstig vermoeden geweest maar in de omstandigheden waarin ze werd gevonden kan men zeggen dat ze zeker niet het wapen der misdaad is.

En Mr. Naudts pleit verder : over het deskundig onderzoek op de schedels, waarbij dokt. Piret, die de zaak van bij de aanvang had gevolgd, niet werd geraadpleegd, terwijl de proefschedels zo werden gemengd, dat ze verwisseld werden met die van het slachtoffer.

Verdediger veroordeelt de getuigenis van de gewezen politieagent Van Nieuwenborgh, als onbetrouwbaar.

Ook de beweringen als zou het onderzoek naar de moordenaar op bevel van de Duitsers stop gezet zijn worden door Mr. Naudts afgewezen. Het is immers gebleken hoe, tegen dit zogenaamd verbod in, de politiecommissaris van St. Niklaas toch de opsporing heeft voortgezet...

En hier schakelt de verdediger over naar de nieuwe feiten, waaruit moet blijken dat de animositeit tussen Jeannette Standaert en Timmermans leidde tot heftige ruzies, die handtastelijkheden konden uitlokken.

En verder wordt breedvoerig uitgeweid over de betekenis der testamentaire beschikkingen van het slachtoffer ten nadele van Arthur Timmermans.

Verdediger betoogt op formele wijze dat de moord bedreven is door iemand die kennis had van de inhoud van een van de twee testamenten en die vreesde dat het slachtoffer wijzigingen zou brengen aan de bestaande toestand.

Inderdaad zegt hij : "Ofwel werd de moord gepleegd door iemand die het Notarieel testament kende en niet het onderhands (opgemaakt enkele weken voor de moord) en vreesde dat zijn bevoorrechte toestand ging gewijzigd worden. - ofwel werd ze gepleegd door iemand die afwist van het onlangs opgemaakte onderhands testament (waarbij Timmermans was onterfd) en vreesde dat na verloop van een zekere tijd Timmermans er in zou gelukt hebben terug de sympathie van het slachtoffer te herwinnen.

Tot deze vertrouwelingen, die iets afwisten van de testamentaire beslissingen van Jeannette Standaert behoorden maar enkele personen, maar zeker niet De Laere."

Mr. Paul Naudts weidt dan verder breedvoerig uit over het vierde nieuwe feit : De regeling met de gebuur van Jeannette Standaert wonende in n° 9 Remi Smet.

De moord werd voltrokken in volle dag, in een huis dat paalt aan twee andere.

De namiddag van de moord was in het aanpalend huis bewoond door Remi Smet niemand aanwezig.

En hier is nu een nieuw tot op heden onbekend feit : de vermoorde was met de familie Smet overeengekomen dat in geval van onraad of ziekte, of wanneer ze hulp nodig had, zij op de scheidsmuur zou kloppen (verklaring Dr. Gislen en van Remi Smet).

Deze overeenkomst bracht nu mee dat een moord, in dit huis, waar men in het naburig huis elk gerucht hoort, praktisch was uitgesloten tenzij bij afwezigheid van de bewoners in het huis van De Smet.



De moordenaar moet ongetwijfeld gezocht worden tussen hen die op de hoogte waren van die regeling, en dat waren alleen de mensen die de regeling troffen en hoogstens enkele vertrouwde familieleden.

De Laere, van wie gezegd wordt dat het slachtoffer hem niet kon uitstaan, die zogenaamd gevreesd werd, is dat de persoon aan wie het slachtoffer deze regeling zou verteld hebben ?

We lezen nu in de verklaring van getuige Baumans, meid in het ander naburig huis : "Ik hoorde in het spreken goed een vrouw- en mannenstem doch de stem van Jeannette Standaert herkende ik niet. Dan heb ik gehoord dat er water gepompt werd en een deur dicht gedaan - daarna hebben we in de woning van Jeannette Standaert kloppen gehoord."

Albert Luttin, schoonzoon van Remi, verklaart ter zitting : "dat er op de scheidsmuur duidelijk inprentingen van kloppen met een bebloede hand waren. In haar nood heeft het slachtoffer aan de regeling gedacht en om hulp van Remi Smet geklopt". De moordenaar kon echter gerust zijn, hij wist dat van dat huis geen hulp zou komen.

Mr. Paul Naudts ontwikkelt dan verder de nieuwe feiten op grond van dewelke de vraag tot herziening is gesteund - de tussenkomst van Van Driessche bij de leden van de jury - de uitlatingen van Timmermans na de veroordeling van De Laere en tenslotte de verklaring van Elisabeth Van Driessche aan getuigen Emelda Hoskens : "Als de mijne komt te sterven dan zal alles uitkomen op zijn sterfbed, die weet alles."

Dus is bij de veroordeling van De Laere, niet alles uitgekomen.



45. WIE VERMOORDE JEANNETTE STANDAERT ?

Hierop verleende het Hof het woord aan de tweede verdediger van De Laere, meester Edmond Van Dieren, die bij de aanvang van zijn pleidooi met volle nadruk beklemtoont hoe hij deze opdracht in geweten wil vervullen.

."Dit geding," zo zegt hij, "wekt veel belangstelling op bij de openbare opinie omdat het een herziening betreft, die op zichzelf zeer ongewoon, zelfs zeldzaam is. En de vraag "Is er iemand onschuldig veroordeeld ?" bekommert velen. Want de vraag "Wie vermoordde Jeannette Standaert ?", is onbeantwoord gebleven."

Verdediger beschouwt deze moordzaak als een politieroman. "Maar in een politieroman worden de sporen nauwkeurig opgenomen. Hier is dat niet gebeurd. Er wordt een haartje gevonden aan de sleutel der secretaire. Maar er wordt geen aandacht aan geschonken.

Ik weet niet of Timmermans deze moord pleegde. Dat werd immers niet bewezen. Maar de verdenkingen, die op hem wegen zijn minstens zo zwaar als die waarop De Laere werd veroordeeld."

Dat De Laere in ongunstige omstandigheden voor het Assisenhof verscheen moet blijken uit het feit, dat twee personen, die als getuigen werden opgeroepen, belang hadden bij zijn veroordeling. En bovendien was het onderzoek zo onvoldoende dat vele mogelijkheden om de waarheid te achterhalen werden verzuimd.

"Net als De Laere voelde ook Timmermans zich bedreigd. Hij en Van Driessche legden voor het Assisenhof de eed af. "Ik zweer, voor God en voor de mensen, te spreken zonder haat en zonder vrees..." En toch sluipt Van Driessche naar de gezworenen aan wie zij verklaart : "Indien gij De Laere niet veroordeelt, gaat het om ons leven..." Er zijn hier getuigen gekomen, die onder eed bevestigden, dat zij haar dat hebben horen zeggen. En ik blijf bereid tot een nieuw onderzoek, om het uw geweten gemakkelijker te maken een beslissing te vellen..."

Verwijzend naar het voortreffelijk pleidooi van Mr. Naudts, is Mr. Van Dieren van oordeel, dat alle elementen uit de akte van beschuldiging voor het assisenhof voorgebracht, ontzenuwd werden en dat alle bezwaren, tegen De Laere ingebracht bij het rekwisitoor door het Openbaar Ministerie, opgeheven zijn.

Een parenthesis openend, leest Mr. Edmond Van Dieren dan enkele uittreksels uit Multatuli 's "Barbertje moet hangen", waar de onschuld van de verdachte blijkt uit het verschijnen van het vermeende slachtoffer maar toch een veroordeling wordt uitgesproken op beschuldiging van... eigenwaan.

"De Laere moet hangen..." aldus Mr. Van Dieren, "omdat hij zich bezondigd heeft aan eigenwaan. Want hij heeft het aangedurfd op de bezwaren te antwoorden : "Ik ben onschuldig. !"

En hier onderstreept Mr. Van Dieren in welke bevoorrechte positie de advocaat-generaal staat t.o.v. de verdediging.

"Hij heeft immers de debatten voor het Hof van Assisen kunnen volgen. Wij niet. Maar aan de andere kant betekent dat een dualiteit want hij moest tegen De Laere rekwireren. Waar hij nu, als openbaar ministerie in dit onderzoek tot herziening, zou bekennen, Ik heb mij vergist...!" wie zou hem de steen werpen ? Hij en het vorig Hof hebben immers in geweten geoordeeld. Maar nu zijn er feiten, die het Hof van Assisen niet kende. En het is met de magere ingrediënten, die het Openbaar Ministerie toen bezat, dat de akte van beschuldiging werd opgesteld.



De bijl als eventueel moordwapen ter sprake brengend, verklaart verdediger : "Ik had mij voorbereid op een steekspel met de deskundigen. Maar de voornaamste, prof. Bessemans, stuurde zijn kat. Hij gaf forfait. In sporttermen betekent dit dat hij zich niet in staat voelt om de match te winnen. Schreef hij een brief om zich te verontschuldigen ? Ik heb hem in elk geval niet gezien of er niets over gehoord. Mag ik vragen dat men hem zou voorlezen ?"

Waarop de voorzitter voorlezing doet van het verslag van de politiecommissaris uit een Brusselse voorstad, waar bedoelde getuige woont, en waaruit blijkt dat de dagvaarding niet kon worden besteld omdat... Prof. Bessemans met verlof verblijft in St. Jean de Luc in Zuid- Frankrijk...
Mr. Van Dieren: - Wat een gelukzak...; (Gelach bij het Hof en in de publieke omheining).
In satirische termen hekelt de verdediging de houding van prof. Bessemans. Ik zou toch gekomen zijn", zegt hij, "want het gaat toch om het leven van een mens."

Eveneens betreurt Mr. Van Dieren het feit, dat het onderzoek der deskundigen en hun verslag werd opgemaakt buiten wetsgeneesheer Piret om, alhoewel deze de zaak met gezag had behandeld gedurende de hele tijd. "Er wordt in een eerste verslag opgemerkt, dat de moord kan gepleegd zijn met een schoenmakershamer. Heeft het Hof er aan gedacht, dat Timmermans een gewezen schoenmaker is. Zijn vader woonde jaren geleden naast Jeannette Standaert, die voor de zoon Timmermans een bijzondere genegenheid opvatte. Zij was veel ouder. Maar als een oude schuur begint te branden...

Toen zij vaststelde hoe haar pogingen vergeefs waren heeft zij Timmermans haar nichtje opgesolferd. Ze zijn beiden bij Jeannette komen inwonen. Doch dat is lastig en ze zijn dan alleen gaan wonen met meubelen, gekocht of gekregen."

En hier wijst de verdediger op het belang, dat de uit de secretaire verdwenen papieren naderhand door Timmermans werden afgehaald bij notaris Back.

"Daar waren rekeningen bij en facturen..." zegt hij.

"En dat is een nieuwe omstandigheid die verdacht is.

Als alle drie deskundigen hier geweest waren en zij zouden wat meer nadruk gelegd hebben op de omstandigheid, dat de misdaad misschien met een schoenlappershamer was gepleegd zou men een ander inzicht op de zaak gekregen hebben."

Mr. Van Dieren wijdt hierna enkele beschouwingen aan de alibi's van De Laere en Timmermans.

"Alle familieleden konden verdacht worden. En nadat Edward Standaert eerst onder verdenking stond maar daarna vrij uitging werd er bij de familie daarover gesproken. En alle betrokkenen hebben zich toen rekenschap gegeven, dat zij goed moesten nagaan waar zij waren op het ogenblik van de moord.

De Laere heeft gezegd : "Ik was in Antwerpen. Ik heb iemand die 't kan getuigen."

Als die hier wordt gehoord en verklaart : "Ik weet dat niet meer..."

Is dat geloofwaardig ?"

En betreffende de nieuwe getuige van Timmermans, de coiffeur, verklaart verdediger. "Als het debat tussen Timmermans en commissaris De Caestecker zich had afgespeeld voor het Assisenhof zou De Laere dan veroordeeld geweest zijn ? Ik meen van niet.

Maar hier wordt de commissaris in een moeilijke positie geplaatst. Timmermans beweert immers als zou hij de drie getuigen te zijnen gunste, waarbij de coiffeur, tegelijkertijd hebben aangewezen. Maar het is toch niet te geloven, dat de h. De Caestecker over die derde zou heen gegleden zijn. En zou u dan aanvaarden, dat die man tegen commissaris De Caestecker moet geloofd worden ?



Verder klampt de verdediger Timmermans ook aan om zijn houding na het nieuws over de moord.. "Langs een omweg ijlt hij naar de familie (Jean Standaert) waar de kortste weg daarheen leidt voorbij het huis van de misdaad. En als hij dan toch aan de woning van zijn tante komt gaat hij niet naar binnen maar blijft tussen het volk staan. Waarom ? Uit schrik dat tante Jeannette bij het zien van hem zou spreken..."

Om deze mening kracht bij te zetten steunt Mr. Van Dieren op de verklaring : "Als de mijne komt te sterven..." van Elisabeth Van Driessche.

"Ze is 26 jaar als ze bij Jeannette Standaert weggaat, Ze is niet buitengewoon schoon maar ze heeft veel ambities. Ze wil madam zijn..."

En de mentaliteit van de vrouw verder ontledend toont de verdediging aan hoe zij, met Timmermans een complot heeft gesmeed, waarvan De Laere het slachtoffer is geworden : "De sleutel werd door Van Driessche onder de mat geschoven om de verdenkingen op De Laere nog zwaarder te doen wegen."

Aldus Mr. Van Dieren, die er daarna met nadruk op wijst : "De Laere zou, indien hij de moord had gepleegd, met zijn bebloede kleren, van St. Niklaas naar Antwerpen gereisd zijn. Hij zou én de sleutel én de bijl bij zich gehouden hebben. Maar waarom ?

Als men weet, dat hij over de Schelde moest. Hij zou er, verstandig en sluw als men zegt dat hij is, die gevaarlijke bewijsstukken tegen hem toch wel doen verdwijnen hebben.

Maar neen, De beschuldiging luidt, dat hij én de bijl én de sleutel ook naar Temse zou hebben meegenomen...

Onmogelijk. En dan de bebloede kleren! Is er nagegaan of De Laere zich eventueel omgekleed heeft in Antwerpen, b.v. hebt gij één getuige die dat zou kunnen bevestigen ? Neen. En nochtans was dat voor het onderzoek van kapitaal belang."

Vervolgens richt Mr. Van Dieren, die gedurende meer dan anderhalf uur heeft gepleit, zich tot het Hof, wijzend naar het levensgrote kruisbeeld boven het gestoelte der gerechtzaal : "Gij hebt te spreken voor God... In geweten zult gij beslissen over de feiten. Indien gij echter de vraag tot herziening afwijst neemt gij de volle verantwoordelijkheid voor de verdere gevangenschap van deze man. Maar geeft hem de nieuwe kans, die hij verdient !"



46. EEN BOM : GEEN AANLEIDING TOT HERZIENING VAN HET PROCES - DE LAERE.

Op 21 juni 1956 adviseerde het Hof van Beroep dat de aangehaalde nieuwe feiten niet van aard zijn een herziening van het Proces te rechtvaardigen.

Dat dit negatief advies in die dagen het effect had van een bom, hoeft niet te worden betoogd. De openbare mening stond er inderdaad op dat Frans De Laere ten minste de kans moest krijgen voor een nieuw Hof van Assisen zijn eventuele onschuld te bewijzen. Voor Frans De Laere was de zaak also reddeloos verloren. Het Hof van Cassatie zou later inderdaad dit negatief arrest bevestigen.

Wat betreft de grond van de zaak, zo schreef "De Standaard", heeft het Hof zich verscholen achter de uitspraak van het Hof van Assisen dat nochtans klaarblijkelijk De Laere heeft veroordeeld zonder enige bewijzen en op louter vermoedens waarvan er minstens evenveel bestonden tegen andere personen.

De tegenstrijdigheden in sommige verklaringen van getuigen, werden ten nadele van De Laere aanvaard, terwijl b.v. de flagrante tegenstrijdigheid in de verklaringen van commissaris De Caestecker en Arthur Timmermans als menselijk - en te verontschuldigen en niet bezwarend - werden op zij geschoven.

Met het alibi van De Laere werd ook geen rekening gehouden zodat de man zal veroordeeld blijven zonder enige bewijzen van schuld en ondanks dat het uit de debatten is gebleken dat er meer vermoedens ten zijne voordele spelen dan in zijn nadeel.

En verder. "Na de voorlezing van dit advies, tijdens het welke Frans De Laere wonderlijk kalm bleef - de man maakt zich waarschijnlijk sedert lang geen illusies meer - trok het hof zich terug en werd de zaal ontruimd.

Dit advies zal nu worden voorgelegd aan het hof van Verbreking te Brussel, dat het kan aanvaarden of verwerpen en toch een. nieuw onderzoek bevelen. Dit laatste is echter iets dat zelden of nooit gebeurt.

Het zou een openbare kaakslag zijn aan hoge magistraten.

Het lijkt echter geen twijfel dat de verdediging van De Laere voor het Hof van Verbreking speciaal zal onderstrepen dat het onaanvaardbaar is, dat Advocaat- Generaal Van Houdt, die reeds in 1950 tegen De Laere de doodstraf vorderde, thans opnieuw de zetel van het Openbaar Ministerie bekleedde.

De h. Van Houdt was hier geen onbevooroordeelde partij wat trouwens bleek uit een in het openbaar afgelegde verklaring vòòr de aanvang van de debatten. Daarbij moeten we nog doen opmerken dat hij destijds ook zetelde als auditeur tegen meester Van Dieren en een wrevel tegen deze laatste een zeer menselijk iets zou zijn."



47. HET HOF VAN CASSATIE IS MEER DAN EEN "CAISSE ENREGISTREUSE", ROEPT Mr. VAN DIEREN UIT.

Einde november 1956 kwam de zaak De Laere voor het Hof van Cassatie. Voor een Hof van Cassatie, dat samengesteld is uit een voorzitter en vier raadsleden, wordt zelden of nooit gepleit over de grond van de zaak, over de feiten van de misdaad dus. Wij wisten nochtans dat zowel Mr. Van Dieren als Mr. Naudts de rechten van de verdediging tot het uiterste zouden doen gelden. De verwachtingen stonden dan ook zeer hoog gespannen. en het was alsof er al elektriciteit in de lucht hing van deze plechtstatige zaal.

Nadat voorzitter De Bersaques er op gewezen had dat het Hof van Beroep te Gent in zijn arrest een ongunstig advies had uitgebracht, kwam Mr. Van Dieren onmiddellijk tussen.
Van Dieren : Ik had gehoopt, mijnheer de voorzitter dat Frans De Laere hier zou aanwezig geweest zijn.
Advocaat-generaal : Ik heb hiertoe geen enkele vraag gekregen.
Van Dieren : Ik heb nochtans een verzoek gericht en het afschrift bevindt zich in het bundel..

De haast ijzige stilte welke hierop volgde, werd dan precies op tijd verbroken door voorzitter De Bersaques die andermaal in zeer keurig Nederlands zei : Meester, u zult niet pleiten over de grond van de zaak.

Hiermede was de wagen dan voor goed aan het rollen.

Van Dieren : Maar ik mag toch pleiten over de bevoegdheid van het Hof.

Voorzitter : Neen, het Hof is onbevoegd om zich uit te spreken over de grond van de zaak. Het Hof moet zich enkel uitspreken over de regelmatigheid van de rechtspleging voor het Hof van Beroep te Gent. U pleit dus enkel over de procedure. U moet bondig zijn want er staan nog 22 zaken op de rol.

Van Dieren : Mijnheer de voorzitter, dat is niet mijn fout.

Voorzitter : U hebt het woord.

Het is wellicht de eerste keer, aldus begon Mr. Van Dieren zijn betoog, dat het Hof van Cassatie zich dient uit te spreken over het principe of tussenkomst nog mogelijk is in een zaak van herziening wanneer het arrest van het Hof van Beroep een ongunstig advies inhoudt.

Het is volgens de wet dat het Hof zich over de regelmatigheid van de rechtspleging uitspreekt.

Het schijnt evenwel niet aanneembaar dat tijdens dit onderzoek naar de regelmatigheid der rechtspleging de verdediging geen gelegenheid zou hebben zijn bezwaren te doen gelden. Het zou inderdaad een zeer erge miskennis van de rechten der verdediging betekenen indien bij een rechtspleging, waarbij zulke hoge belangen op het spel staan, de verdediging zelf niet zou kunnen gehoord worden.

Zulke tussenkomst is ongetwijfeld nuttig en kan enkel een betere rechtsbedeling verzekeren.

Procureur-generaal Hayoit de Théricourt heeft trouwens deze betere rechtsbedeling bepleit.

In zijn rede bij de opening van het gerechtelijk jaar 1954-55 betoogde de procureur-generaal nl. dat aan artikel 95 van de Grondwet geen te strikte beperking moet gegeven worden. Dit blijkt nl. uit de verschillende wetten welke na het invoeren van de Grondwet goedgekeurd werden. Zo werden wel degelijk aan het Hof van Cassatie opdrachten gegeven waarbij ontegensprekelijk de grond der behandelde zaken diende onderzocht.

We staan hier in een soortgelijk geval, pleitte Mr. Van Dieren verder, het Hof is niet gerechtigd zondermeer een uitspraak te doen waarbij aan een geschil voor goed een eind wordt gesteld.



Wanneer het Hof nu vaststelt dat het onderzoek van het Beroepshof van Gent niet naar de eis van de wet is geschied, doet het geen uitspraak over de gegrondheid der aangevraagde herziening, maar bepaalt er zich toe een nieuw onderzoek te bevelen.

Het Hof van Cassatie kan, bij het onderzoek van de aangeklaagde onregelmatigheden, er niet te buiten deze te toetsen aan de feiten en omstandigheden van de zaak zelf. Het Hof van Cassatie heeft dit trouwens reeds gedaan toen het de feiten, welke als nieuw voorkwamen, heeft onderzocht en kennis genomen van het door de wet geëiste advies van een college van drie advocaten bij het Hof van Beroep.

In deze zaak dringt zich een grondig onderzoek des te meer op daar, door het gunstig arrest van het Hof van Cassatie zelf, een ernstig vermoeden ontstaan is dat de eerste rechtspleging (bedoeld wordt het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen) tot een verkeerde uitspraak en tot de veroordeling van een onschuldige tot levenslange dwangarbeid heeft geleid en dat derhalve elk verzuim, elke nalatigheid en elke schending van rechten der verdediging tot het nietig verklaren van de rechtspleging en tot de verzending voor een nieuw onderzoek, voor een ander Hof van Beroep, moet leiden.

Mr. Van Dieren wees dan met scherppte op de zeer gewichtige onregelmatigheid die erin bestond het onderzoek van de nieuwe feiten door het Hof van Beroep toe te vertrouwen aan dezelfde magistraat die de beschuldigingakte, welke verschillende onnauwkeurigheden inhoudt, tegen Frans De Laere had opgesteld en die de veroordeling van De Laere aan de jury had gevraagd wegens roofmoord, hoewel toen reeds bewezen was dat Jeannette Standaert geenszins het slachtoffer van een roofmoord is geworden en zulks niettegenstaande de jury slechts met zeven stemmen tegen vijf tegen Frans De Laere de doodstraf had gevorderd.

Aan diezelfde magistraat, aldus Mr. Van Dieren, werd de taak toevertrouwd het Beroepshof over de uitslag van dit onderzoek te adviseren.

Mr. Van Dieren gaf dan de geschiedenis welke leidde tot de wet op de herziening, welke na vele jaren strijd in 1894 tot stand kwam om dan te besluiten dat de aanduiding van bedoelde magistraat (het gaat hier dus om de advocaat-generaal Van Houdt) een erge schending is van de rechten der verdediging, wat op zichzelf voldoende moet zijn het advies van het Hof van Beroep te Gent nietig te verklaren en een nieuw Hof met een nieuw onderzoek te belasten.

"De zaak is het onderzoeken waard want de grootste twijfel is aanwezig nopens de schuld van De Laere, mijnheer de voorzitter, dit Hof is meer dan een "caisse enregistreuse !".

Nadat Mr. Naudts de memorie van verdediging had neergelegd bracht Advocaat- Generaal Janssens de Bisthoven dan advies uit in gebroken Nederlands.

Mr. Van Dieren, zo begon hij, heeft me niet overtuigd.

Het staat vast dat de wet niet toelaat dat het Hof van Cassatie de grond van de zaak beoordeelt. Er blijft daarom niets anders over dan het verzoek om herziening van het proces De Laere af te wijzen en dit op grond van het arrest van het Hof van Beroep te Gent.

Mr. Edmond Van Dieren heeft blijkbaar voor een muur gepleit want het eerbiedwaardige Hof verwierp de aanvraag tot herziening en... veroordeelde De Laere meteen tot de kosten.

Zo viel dan het doek - onmeedogend - over het derde en wie weet laatste bedrijf van dit drama waarvan het gehele gegeven nog verwarder is dan verward.



"De afwijzing van de herziening", zo schreef Hermann Mostar in "Onschuldig verulteilt" (In het Nederlands : Beroemde gevallen van gerechtelijke dwaling) in verband met het geval- Lang, "mag uit het oogpunt van het formele recht in orde zijn, van uit de intrinsieke gerechtigheid gezien is zij niet in orde.

Zij kwam voort uit een soort halsstarrigheid, welke de justitie bij tijd en wijle eigen is, wanneer zij een begane fout moet toegeven, of zelfs alleen heeft te onderzoeken of zij een fout gemaakt heeft.

De Justitie had hier een blinddoek voor, zoals Vrouwe Justitia zelf.

Maar met een blinddoek voor viel in dit geval niets te bereiken. Het ging om het lot van een mens, die nu al zes en een half jaar gevangen zat en nog een leven lang gevangen zou moeten zitten.

Wij weten niet, of hij schuldig is of onschuldig, maar wij weten, dat zijn schuld niet bewezen was.

En wij weten nog iets. Hoe het ook gegaan mag zijn – zoals de rechtbank aannam dat het gegaan was, kan het niet gegaan zijn !"

Hoe treffend is deze zienswijze toepasselijk op de zaak De Laere.

En Wilhelm Lang uit Semmingen was onschuldig.

Hij werd vrijgesproken op 23 september 1953. Duizenden mannen en vrouwen verdrongen zich toen voor het gerechtshof.

"Allen willen zij dit laatste bedrijf bijwonen, allen, op één na : de officier van Justitie.

Deze laat zich vertegenwoordigen door een confrère, iets dat volgens het strafprocesrecht mogelijk is. Anders is het onmogelijk !"

Wij laten het antwoord op de vraag of Frans De Laere schuldig is aan moord op zijn tante Jeannette Standaert met het oogmerk haar te beroven aan de lezer over.

Het hele arsenaal van feiten, bevindingen en getuigenissen werd in de vorige bladzijden zo getrouw mogelijk weergegeven opdat thans ieder voor zichzelf een vonnis kan vellen.

Daarmede is de kiese taak, welke we gemeend hebben ons tot plicht te moeten stellen, ten einde.

Bij de vervulling van deze taak hebben we betracht, de naakte waarheid en de onverdeelde rechtvaardigheid te benaderen. We hebben niets verzwegen, nergens verzacht en vooral nergens opgeschroefd. Wanneer een aantal personen hierbij in een vrij onprettig daglicht werden geplaatst, dan kunnen we niet anders dan dit zelf betreuren, maar het gegeven van de zaak eiste dit noodgedwongen.

Wie Jeannette Standaert om het leven heeft gebracht, blijft inmiddels voor ons een zeer groot vraagteken, maar precies die prangende twijfel lijkt ons een meer dan gegronde reden om Frans De Laere onmiddellijk in voorlopige vrijheid te stellen, zoals het anderdeels een dwingende plicht is diezelfde Frans De Laere - die eerstdaags tien volle jaren in de gevangenis verblijft - een laatste kans te geven om voor een nieuw Hof van Assisen zijn onschuld te bewijzen.

9 januari 1958.



BRIEFWISSELING VAN DE ONDERZOEKSRECHTER MET DE PROFESSOREN
BESSEMANS EN THOMAS NAAR AANLEIDING VAN HET DESKUNDIG VERSLAG.
(De aanzoekschriften en de brieven zijn ongewijzigd en in de oorspronkelijke versie afgedrukt.)

*

1. AANZOEKSCRIFT VAN DE ONDERZOEKSRECHTER. (stuk 369).

Wij, onderzoeksrechter, gezien de stukken van het strafbundel van het parket lastens De Laere Frans uit Temse, verdacht van moord op Jeannette Standaert, te St. Niklaas- Waas, den 17 April 1944.

Aanzoeken de Heren : Professor Dokter Albert Bessemans, bestuurder van Criminologieschool te Gent - Professor Dokter Frederic Thomas, hoogleraar van de Rijksuniversiteit te Gent en Dokter Jacques Piret, geneesheer te St. Niklaas- Waas, O.L. Vrouwplaats 6, in samenwerking over te gaan tot deskundig onderzoek en geven hun namelijk tot opdracht : na onderzoek van de overtuigingsstukken in zake, en meer bepaaldelijk schedel en bijl, en na kennisname van alle voorgaande deskundige verslagen in zake, te zeggen in hoeverre het wetenschappelijk kan bewezen of vermoedens kunnen bestaan dat de kwestieuze bijl de opening in den schedel zou hebben veroorzaakt, alle nuttige aan of opmerkingen die tot het veropenbaren der waarheid kunnen bijdragen naar voren te brengen, dit alles in een geschreven en met redenen omkleed verslag ons daarna over te maken. 4-12-1948.

2. AANSTELLING EN EEDAFLEGGING VAN DESKUNDIGEN (stuk 368).

Heden den zevenden December 1948. Voor ons Achiel Pauwels, Vrederechter van het Kanton St. Niklaas- Waas, bijgestaan van den Griffier Roger Marijns.

Is verschenen in ons kabinet, Dokter Jacques Piret, wonende te St. Niklaas, O.L. Vrouwplaats, 6. aan wie wij opdracht gegeven hebben, een deskundig onderzoek te doen, in verband met de te lastlegging welke weegt op De Laere Frans uit Temse, verdacht van moord op Jeannette Standaert te St. Niklaas, de 17e April 1944, dit ingevolge een ambtelijke opdracht d.d. 4 december 1900 acht en veertig uitgaande van de Heer Onderzoeksrechter in de rechtbank te Dendermonde.

Namelijk in samenwerking met de Heren:

2° Prof. Dr. Albert Bessemans, Bestuurder de Criminologieschool te Gent.

2° Prof. Dr. Frederic Thomas, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Gent, over te gaan tot deskundig onderzoek en geven hem namelijk tot opdracht na onderzoek van de overtuigingstukken in zake, en meer bepaaldelijk schedel en bijl, en na kennisname van alle voorgaande deskundige verslagen inzake, te zeggen in hoeverre het wetenschappelijk kan bewezen worden of vermoedens kunnen bestaan dat de kwestieuze bijl de opening in de schedel zou hebben veroorzaakt, alle nuttige aan of opmerkingen die tot het veropenbaren der waarheid kunnen bijdragen naar voren te brengen, dit alles in een geschreven en met redenen omkleed verslag, ons daarna over te maken.

Verschijner erin toegestemd hebbende die zaak waar te nemen, heeft den eed afgelegd zijn verslag te doen en zijn gevoelens te uiten in eer en geweten er bij voegende : "Zo helpe mij God".

Waarvan wij dit proces-verbaal hebben opgemaakt, hetwelk verschijner, na voorlezing met Ons en den griffier heeft getekend.

De Vrederechter,
Achiël Pauwels.



3. SCHRIJVEN AAN DE HH. DESKUNDIGEN (stuk 408a)

Mijnheer de Deskundige.

De Heer Procureur des Konings dringt er bij mijn ambt ten zeerste op aan gezien de hoogdringendheid in zake De Laere Frans, verdacht van moord op Standaert Jeannette, dat minstens het besluit, van uw deskundig onderzoek inzake zou worden overgemaakt. Uedele gelieve derhalve, zoniet het verslag zelve, dan minstens uw besluiten met den meeste spoed te willen laten geworden.

Dendermonde, 7 Juni 1949

4. ANTWOORD VAN PROF. THOMAS (stuk 408b).

Gent, 10 Juni 1949

Geachte Heer Onderzoeksrechter.

Heden ontving ik Uw brief. Wij spoeden ons zoveel als het kan voor het afwerken van de zaak. U bent zonder antwoord van onzentwege gebleven omdat tot hiertoe onze identificatieproeven zonder resultaat zijn gebleven.

Hoogachtend

Get. Dr. A. Thomas.

5. ANTWOORD VAN PROF. BESSEMANS (stuk 409) .

Gent, den 11 Juni 1949.

Mijnheer de onderzoeksrechter,

Uw schrijven van 7 dezer, notities 4131/44 zaak De Laere Frans.

Ons onderzoek is geëindigd doch het verslag moet nog opgemaakt worden.

Ik hoop het U binnen enkele dagen te kunnen overmaken.

Ondertussen kan ik U mededelen dat wij geen volkomen bewijs zullen kunnen leveren dat de slag door de aangeslagen bijl werd toegebracht.

Gedeeltelijk overeenstemmingen hebben we nochtans vastgesteld tussen de tewegebrachte en onze proefondervindelijke schedelbreuken, zodat ons besluit ten laste van gezegde bijl zal pleiten.

De Deskundige (Get.) Alb. Bessemans.

6. NIEUW SCHRIJVEN AAN PROF BESSEMANS (Stuk 413).

Dendermonde, den 20 Juli 1949.

Mijnheer de Deskundige,

Uw brief heden ontvangen inzake De Laere.

Mag ik U hier doen opmerken dat ik een collegium van 3 deskundigen aangesteld heb, en ik vaststel dat proefnemingen gedaan geweest zijn, en het verslag reeds ten einde is, zonder dat de derde deskundige tot heden zou geraadpleegd geweest zijn.

Hoogachtend

De Onderzoeksrechter.



7. ANTWOORD VAN PROF BESSEMANS. (stuk 414a).

Gent, den 22 Juli 1949.

Mijnheer de Onderzoeksrechter.

Voor wat de zaak De Laere Frans uit Temse betreft, heb ik van collega Dr. J. Piret nooit iets vernomen, terwijl Prof Thomas me heden mededeelt dat slechts over een paar dagen voor de eerste maal dhr Dr Piret hem over die zaak gesproken heeft. Het was per telefoon en het ging om nieuws over ons deskundig verslag te vragen.

Daar dit laatste toen reeds volledig afwas, kunnen we niet anders meer dan het U zoals het is te laten geworden.

Dit zal waarschijnlijk gebeuren op 26 dezer.

Aanvaard, Mijnheer de Onderzoeksrechter, de betuiging mijner oprechte gevoelens van hoogachting.

De Deskundige

(get.) Alb. Bessemans.

8. NOG EEN SCHRIJVEN VAN PROF. BESSEMANS. (stuk 415).

Gent, den 26n Juli 1949.

Mijnheer de Onderzoeksrechter,

Gelieve hierbij het deskundig verslag N° 256 van collega Prof. Thomas en me zelf lastens De Laere Frans uit Temse te vinden.

Ik voeg hier aan toe :

1° de aanstellingen.

2° de ons toevertrouwde stukken uit den bundel.

3° den staat Van mijn ereloon in het dubbel.

De overtuigingsstukken doe ik ter uw beschikking geven op de correctionele Griffie te Gent.

Daar me dikwijls staten van mijn ereloon met vermindering van hun bedrag en zonder den minsten uitleg worden uitbetaald zou ik U dank weten mij te laten weten, hetzij rechtstreeks hetzij na raadpleging bij het Ministerie van Justitie of de verschillende posten van mijn ereloonstaat N° 256 behoorlijk werden in rekening gebracht, zooniet volgens welke richtlijnen ze moeten gevestigd worden, alsmede of en hoe ik de kosten mag aanrekenen voor het aanbevolen verzenden van mijn verslag met de bijgaande stukken en tevens het dragen der overtuigingsstukken door mijn laboratoriumgast naar de Griffie.

Aanvaard, Mijnheer de Onderzoeksrechter, de betuiging mijner oprechte gevoelens van hoogachting.

De Deskundige

(get.) Dr. Alb. Bessemans.



9. SCHRIJVEN AAN DE DESKUNDIGEN (stukken 418 en 420).

Dendermonde, den 29 Juli 1949.

Mijnheer de Deskundige,

Uw brief van 26.7. '49 ter hand, alsmede het deskundig verslag.

Tot mijn groot spijt moet ik vaststellen dat de werkzaamheden en het verslag enkel opgemaakt geweest zijn door twee deskundigen, wanneer mijn ambt een collegium aangesteld had.

De opgelegde zending is dus niet uitgevoerd geweest en uw ingezonden verslag kan mijn inziens niet dienen als wettig verslag, maar enkel als inlichting van werkzaamheden uitgevoerd door Professor Dokter Thomas en Professor Dokter Bessemans voor welke werkzaamheden ze niet afzonderlijk aangesteld zijn geweest.

Die handeling is des te spijtiger daar mijn ambt meer dan eens aan de drie deskundigen geschreven heeft, waarin het in ieder afzonderlijke brief meldde dat de twee andere collega's telkenmale specifiek genoemd van zelfde schrijven bericht werden.

Naar het gene mijn ambt vernomen heeft zou de derde deskundige Dr. Piret zelfs nooit bericht geweest zijn door U omtrent het overgaan tot een of andere werkzaamheid.

Ingevolge de wet is het mijn ambt bovendien onmogelijk de kostenstaat die U afzonderlijk indient te taxeren daar de zending welke meldde dat er diende in "samenwerking" gehandeld.

Ik stuur zelfde brief naar de Heer Prof. Thomas en naar de Heer Procureur des Konings om zijn ambt in te lichten omtrent deze onbegrijpelijke handelwijze.

Wil aanvaarden, Mijnheer de deskundige de verzekering mijner hoogachting.

De Onderzoeksrechter.

10. SCHRIJVEN AAN DE PROCUREUR DES KONINGS (stuk 419).

Dendermonde, den 29 Juli 1949.

Mijnheer de Procureur des Konings,

In zake De Laere verdachte van moord op Standaert Jeannette. heeft mijn ambt op 4.12.49 een collegium van 3 deskundigen aangesteld en tot mijn spijt moet ik melden dat ik op 26.7.49 dus bijna 8 maand nadien, het verslag ontvangen heb, en moet vaststellen dat dit enkel opgesteld geweest is door twee deskundigen en de derde nooit bericht hebben van hunne werkzaamheden.

Dientengevolge heb ik aan deze 2 deskundigen die bijgaande brief opgestuurd.

De Laere Frans heeft opnieuw verzet aangetekend tegen de handhaving van zijn aanhouding op 28.7.49 uitgesproken door de raadkamer alhier.

Hoogachtend

De Onderzoeksrechter.



11. WEER EEN SCHRIJVEN VAN PROF. BESSEMANS (stuk 422)

Gent, den 31 Juli 1949.

Mijnheer de Onderzoeksrechter,

Ik ontvang uw brief van 29 dezer Nr. 4131/44 der notities en moet inderdaad bekennen uit het oog verloren te hebben dat Prof. Thomas ik zelf onze opdracht lastens De Laere Frans in samenwerking met Dr. Piret moesten vervullen.

Voor wat mij betreft, is dit eenvoudig het gevolg van een verstrooiing geweest, welke voortvloeit uit het feit dat ik tot hiertoe nooit in samenwerking met andere deskundigen heb gewerkt, en dat ik, voor mijne tussenkomst in vermelde zaak, geenszins de noodzakelijkheid der hulp van Dr. Piret heb gevoeld.

Wanneer U zegt dat U mij "in ieder afzonderlijke brief" gemeld hebt dat "de twee andere collega's, telkenmale specifiek genoemd" van uw schrijven bericht werden, kan ik het met U niet eens zijn. Want in onze briefwisseling van 16den dezer, toen U aandrong, dit verslag in de eerste dagen te ontvangen, terwijl dit verslag op het punt stond afgemaakt te worden, en zoals U het zegt, de vaststellingen reeds gedaan werden.

Ik heb U dan ook op 22 Juli laten weten dat ik van collega Dr. Piret nooit iets heb vernomen en dat Prof. Thomas me den zelfden dag mededeelde dat slechts over een paar dagen voor de eerste maal de Heer Dr. Piret, hem over de zaak gesproken had.

Wat er nu ook van zij, zou het mij aangenaam zijn te vernemen wat er thans moet gedaan opdat mijn ereloon uitbetaald worde.

Ik dank er U op voorhand om en bied U, Mijnheer de Onderzoeksrechter, de betuiging mijner oprechte gevoelens van hoogachting aan.

De deskundige, (get.) A. Bessemans.

12. DE ONDERZOEKSRECHTER AAN PROF. BESSEMANS (stuk 424)

Dendermonde, den 5n Augustus 1949.

Mijnheer de Deskundige,

Uw brief van 31 Juli 1949, heeft mij wat verwondering teweeggebracht.

Uedele heeft uit het oog verloren dat de zending door drie deskundigen moest vervuld worden, zoals U schrijft. Nochtans :

1°) op 7 Mei 1949 trok ik reeds uwe aandacht op mijn opdracht van 7 December 1948.

2°) op 7 Juni 1949 had ik opnieuw de aandacht der drie deskundigen gevestigd op de spoed van het afwerken der zending : heer Prof. Thomas antwoordde daarop wij spoedig ons zooveel mogelijk ...
"U zelf antwoord : "Ons onderzoek enz..."

3°) op 16n Juli 1949 stuurt mijn ambt een nieuwe brief meldende dat zelfde brief gestuurd is naar "uwe twee collega's."

4°) op 20 Juli 1949, gezien uw antwoord van 19 Juli trok ik uw bijzondere aandacht op het aangesteld collegium.

5°) Dit alles ongehinderd het feit dat de zending van 4 December 1948, ontegensprekelijk de drie deskundigen aanstelt met de bewoordingen "in samenwerking."

6°) Een aanvullende opdracht werd op 7 December 1948 "aan de drie deskundigen" gestuurd in dezelfde hoedanigheid : hier terug werden de drie deskundigen met name genoemd !

Dat bij de zending of tijdens de uitvoering der zending een der deskundigen de "noodzakelijkheid der hulp van een ander deskundige "niet voelt" is best mogelijk maar indien er een rechtbank of in specie een rechter een collegium aanstelt is het wel omdat hij er "de noodzakelijkheid bij de aanvang ervan voelt" - en dit is het wat Uedele onder eed U verbonden hebt uit te voeren.



Na lezing ten andere van het verslag zelve heeft mijn ambt klaar doen inzien hoe noodzakelijk deze samenwerking was.

Wat paragraaf 3, van uw brief betreft, dit is hier hoger beantwoord onder nummer 1 tot en met 6. U beweert van collega Piret nooit iets vernomen te hebben. Het behoort de aanstellende rechtbank of rechter niet zich met de wijze van den aanvang der werkzaamheden van het aangestelde collegium in te laten.

Verder zegt U dat het U aangenaam zou wezen te vernemen wat er thans moet gedaan worden opdat uw ereloon uitbetaald worden. Ik zie geen ander middel in, dan dat de aanvaarde opdracht zoals ze voorgeschreven is te vervullen,

Wil aanvaarden, Mijnheer de Deskundige, de betuiging mijner oprechte gevoelens van hoogachting.

De Onderzoeksrechter.

13. HET ANTWOORD VAN PROF. BESSEMANS (stuk 427)

Gent, den 7n Augustus 1949.

Mijnheer de Onderzoeksrechter,

Uw brief van 5 dezer waarop U het mij, hoop ik, niet ten kwade zult duiden dat ik wat volgt meen te moeten antwoorden.

Op opdracht van 4 en deze van 7 December 1948 stelden inderdaad drie deskundigen aan uw nummer 5 en 6. Doch zoals ik U bij mijn vorig schrijven weten liet, heb ik dit van meet af uit het oog verloren en is het van mijnentwege een verstrooiing geweest dat ik bij het vervullen mijner zending - ik ben er slechts in April 1949 mee kunnen beginnen - aan Dr. Piret niet meer gedacht heb. Ik heb U eenvoudig de reden mijner verstrooidheid medegedeeld en veronderstel dat U er toch geen graten in hebt gevonden.

U schrijft dat ik "beweer" van collega Piret nooit iets vernomen te hebben. Het ware me toegelaten U te zeggen dat hetgeen bewering van mijnentwege maar wel een verklaring is, waar niemand mag aan twijfelen.

Op 7 Mei 1949, uw nummer 1) drong U aan om het verslag in zake De Laere te bekomen. Doch in dit schrijven was er geen herinnering aan een collegium.

Anders had voorzeker mijn verstrooidheid opgehouden te bestaan.

Als ik later antwoord "Ons onderzoek..." uw nummer 2) dan bedoelde ik voor mij: Prof. Thomas en ik zelf. Want toen was ik nog altijd Dr. Piret vergeten.

Op 16 Juli 1949, schreef U mij wel dat zelfde brief naar mijn 2 andere collega' s deskundigen werd gestuurd uw nummer 3). Doch het is precies deze uw brief dien ik bedoel in mijn antwoord van 31 Juli laatst leden. "

Als U op 20 Juli 1949, mijn bijzondere aandacht op het aangestelde collegium van 3 deskundigen trekt, dan was ons verslag van Prof. Thomas en me zelf juist zoals op 16n der zelfde maand reeds ten einde, U schrijft dat trouwens zelf.

Mijn uitleg van 31 Juli ll. is bijgevolg helemaal correct en geenszins van aard uw verwondering op te wekken. Immers een verstrooiing is altijd mogelijk en toen, als gevolg hiervan, het verslag door Prof. Thomas en me zelf alleen was afgemaakt, zag ik niet in hoe uw twee later toegekomen brieven daar nog iets kon den aan veranderen.

Nu vraagt U mij de aanvaarde opdracht zoals ze voorgeschreven werd te vervullen. Daartoe ben ik gaarne bereid. Ik vraag me echter af hoe ik het zou kunnen doen. Aan Dr. Piret vragen of hij met Professor Thomas en me zelf eens is en hem in bevestigend geval te verzoeken het verslag zoals het is voor goedkeuring te ondertekenen of wat ?

Gaarne zou ik hieromtrent uw zienswijze vernemen.



Mijn deskundig oordeel althans is het mij niet mogelijk te wijzigen.
Aanvaard, Mijnheer de Onderzoeksrechter, de betuiging mijner oprechte gevoelens van
hoogachting.
De Deskundige,
(get.) Prof. A. Bessemans.

14. LAATSTE SCHRIJVEN VAN DE ONDERZOEKSRECHTER (stuk 428)

Dendermonde, den 10-8-1949.

Mijnheer de Deskundige,
Uw brief van 7-8-'49, waarin U meldt zoals ten andere in uw vorig schrijven dat U uit het oog
verloren bent dat er een "collegium" aangesteld geweest is.
Ik heb geen ogenblik uw beweringen in twijfel getrokken en Uedele weet genoegzaam reeds lang
mijn vertrouwen en ongetwijfeld dit van al mijne collega' s te genieten, opdat een ogenblik maar
aan uwe verklaringen zoude getwijfeld worden.
Uedele moet ook begrijpen dat wanneer U aan mijn ambt schrijft "Ons onderzoek..." en Prof.
Thomas "Wij spoeden ons, " en "wij" toch maar op de drie deskundigen van het collegium kunnen
slaan.
U vraagt me nu "Hoe die moeilijkheid op te lossen !"
Voor de neerlegging van het verslag had ik uw aandacht op het collegium getrokken. Waarom dan
toch Een verslag neerleggen beginnende "Wij Dr. Prof. Bessemans en wij Dr. Prof. Thomas...
aangesteld door... met opdracht..." als wanneer U dan toch wist door mijn vorig schrijven dat zulks
wegens onvolledigheid niet overeenstemt met de werkelijke opdracht.
Zoals in mijn vorige brief, moet ik herhalen dat het de rechter niet behoort zich in te laten met de
werkwijze der deskundigen.
Het voorstel, in uw brief vervat, schijnt me een wijze van oplossing.
Mijn ambt moet enkel een verslag hebben in hetwelk de samenwerking der drie deskundigen
vermeld staat.
Hoogachtend,
De Onderzoeksrechter.



INHOUD

1. Een "huiszoeking" vier jaar na de moord.
2. Een weerzinwekkende misdaad.
3. Een politieagent die voor het huis van de misdaad vertoefde, werd nooit verhoord.
4. Wat Jean Standaert wist.
5. Sleutel van de winkel deur verdwenen.
6. Een verdachte gearresteerd.
7. Naam van nieuwe verdachte wordt gefluisterd.
8. Wie was het slachtoffer ?
9. Arthur Timmermans ontferd.
10. Geheim van de sleutel, sleutel van het geheim ?
11. Een bezwarende betichting.
12. Tussenkoms t van Feldgendarmerie ?
13. Moordenaar (s) van Jeannette Standaert werden goed onthaald.
14. Werden geen bruikbare vingerafdrukken nagelaten ?
15. Elisabeth Van Driessche kende De Laere niet !
16. Gewezen dienstmeid ontpopt zich als "detective".
17. Een gebrekkig onderzoek.
18. Wie is Frans De Laere ?
19. Onderzoek na drie jaar geopend.
20. Frans De Laere gearresteerd !
21. Waarde van een alibi na vier jaar.
22. Vrouw van De Laere mocht niet binnen bij Jean Standaert.
23. Frans De Laere blijft loochenen.
24. Een roofmoord !
25. Twee "huiszoekingen" bij De Laere.
26. Een "onbegrijpelijke handelwijze", zo schrijft de onderzoeksrechter aan Prof. Bessemans.
27. Het deskundig verslag.
28. Nu een onbegrijpelijke handelwijze van de onderzoeksrechter zelf.
29. Enkele aanmerkingen op een reeds betwist verslag.
30. Frans De Laere naar het Assisenhof verwezen.
31. Slechts een weefsel van vermoedens aanwezig.
32. Nagels met koppen.
33. Familieleden van De Laere sterk onder de indruk.
34. De tongen komen los.
35. Verzoek om herziening van het proces.
36. Errare humanum est.
37. Hof van Cassatie verklaarde de vraag tot herziening ontvankelijk.
38. Een onderzoek betreffende de nieuwe feiten.
39. Frans De Laere voor het Hof van Beroep.
40. Weer nagels met koppen...
41. Elisabeth Van Driessche herkent de sleutel van de winkel deur niet !
42. Het alibi van Arthur Timmermans.
43. Openbaar Ministerie vraagt afwijzing van het verzoek tot herziening.
44. "Als de mijne sterft, zal alles uitkomen..."
45. Wie vermoordde Jeannette Standaert ?
46. Een bom : geen aanleiding tot herziening van het proces - De Laere.
47. Het Hof van Cassatie is meer dan een "Caisse enregistreuse".





DEEL 2.

IK ZWEER DE WAARHEID TE ZEGGEN...

(8 opzienbarende moordzaken in Vlaanderen)

“De hoofdgetuige was onvindbaar”

Door : JOS CELS, journalist.

Deze tweede versie van de zelfde schrijver, (maar in een ander boek geschreven), lijkt sterk op de versie uit DEEL 1. Het grote verschil met DEEL 1 is dat Jos Cels hier veel méér nadruk legt op de ‘ONSCHULD’ van De Laere en duidelijker deze onschuld wenst te bewijzen.

De laksheid en hoogmoedigheid van de gerechtsdienaars wordt in dit stuk dan òòk veel nadrukkelijker naar de voorgrond gebracht. De ‘gewone’ burger kan uit dit verhaal duidelijk zien dat hooggeplaatste heren/dames, liever een onschuldig mens levenslang dwangarbeid bezorgen en de gehele familie van deze persoon in miserie brengen, dan toe te geven dat zij òòk mensen zijn en een fout kunnen maken!



De hoofdgetuige was onvindbaar

Wanneer iemand heeft moeten vaststellen met welke onbegrijpelijke hardnekkigheid het gerecht zich soms vastklampt aan het gewijsde, precies alsof een gerechtelijke vergissing zich nooit zou kunnen voordoen, dan was dit zeker Frans De Laere uit Temse. En nochtans, als er iemand een kans had moeten krijgen om voor een nieuw Hof van Assisen zijn onschuld te bewijzen, dan was het zeker deze man die het slachtoffer is geworden van een onderzoek dat niet alleen gebrekkig maar ook eenzijdig werd gevoerd.

*

Op 19 oktober 1948 begaven twee speurders van de Bijzondere Opsporingsbrigade te St.-Niklaas zich naar Temse om bij Frans De Laere voor de tweede maal tot een 'huiszoeking' over te gaan. Het waren opperwachtmeester Frans Janssens en wachtmeester Firmin Gullinck. De dochter van De Laere, de 28-jarige Jeanne, was alleen thuis. Ze vergezelde de rijkswachters naar een stalletje achter de woning, waar het gereedschap van haar vader geborgen was. Firmin Gullinck nam een hamer en twee houtbeitels in beslag en vroeg dan aan mej. De Laere of er nog gereedschap in huis aanwezig was, waarop ze antwoordde . "Ja, in de kelder, een bijltje waarmee ik alle dagen wat hout kap om de stoof aan te maken. Ik zal het gaan halen." En meteen rende ze de trappen af, onbewust van het feit dat ze aldus het 'onomstootbare' bewijs zou leveren dat haar vader schuldig was aan een oude zeer geheimzinnige misdaad welke te St.-Niklaas gepleegd werd. Want op dat bijltje -zoals er voorzeker duizenden in ons land in gebruik zijn- hadden de onderzoekende magistraten meer dan vier jaar gewacht om de ongemeen gruwelijke moord op de 77-jarige tante van Frans De Laere, de rijke juwelierster Jeannette Standaert uit de Statiestraat te St.-Niklaas op te helderen.

In de akte van beschuldiging ten laste van De Laere luidt het inderdaad :

'Op 19 oktober 1948 komt er een nieuwe en beslissende wending in het onderzoek. Ten huize van beschuldigde De Laere, in de kolenkelder, wordt een bijl aangetroffen welke als wapen van de misdaad dient beschouwd'.

Deze formele beschuldiging was gebaseerd op de nochtans veel minder formele besluiten van een deskundig verslag dat, zoals we verder zullen vaststellen, onregelmatig werd ingediend door de Professoren Albert Bessemans en Frederic Thomas en waarvan de geldigheid door de onderzoeksrechter werd betwist.

De besluiten van dit deskundig onderzoek zijn drievoudig :

1. Op de ons toevertrouwde bijl kon nergens aanwezigheid van bloed worden vastgesteld ;
2. Het was ons niet mogelijk het volkomen zeker bewijs te leveren dat de schedelbreuk van het slachtoffer door gezegde bijl werd veroorzaakt ;
3. Dat dit laatste nochtans als zeer waarschijnlijk mag worden aanschouwd.

*

Jeannette Standaert werd in de namiddag van 17 april 1944 om het leven gebracht. Uit het deskundig verslag van de wetsdokters Dr. Jaak Piret uit St.-Niklaas en Dr. Albert Duerinckx uit St.-Gillis, kan afgeleid worden dat haar aanrander(s) op een uiterst heftig verweer hebben gestuit. De sporen van een wilde worsteling en de afweerkneuzingen aan haar linkervoerarm waren hiervan de duidelijke getuigen,

De dader(s) hebben eerst getracht haar te wurgen. Dan hebben ze haar met de scherpe kant van een bijl zeven slagen in het volle aangezicht toegebracht om tenslotte haar met de achterkant van de



bijl de schedel in te slaan. Jeannette Standaert zou deze onbeschrijfelijke marteling nog drie uur overleven.

Een verklaring heeft ze evenwel niet meer kunnen afleggen. Haar onderkaaksbeen was zo aan stukken geslagen, dat het haar volkomen onmogelijk was zich verstaanbaar te maken.

Het was de 17-jarige Richard Van Duyse, zoon van de gemeentesecretaris van Meerdonk, die omstreeks halfvijf de misdaad ontdekte.

Hij was de juwelierszaak van de alleenwonende Jeannette Standaert binnengegaan om zijn armbandhorloge, welke hij in herstelling had gegeven, af te halen.

Tijdens het onderzoek verklaarde hij : “Er kwam niemand voor. Ik deed dan de deur nog tweemaal open en toe waarna de juwelierster gans bebloed uit de tweede plaats kwam. Zij kon niet spreken en dit ziende ben ik buiten gelopen en heb de agent van politie van dienst voor de Werbestelle verwittigd.”

De kantoren van de Werbestelle waren tijdens de bezetting ondergebracht in een huis gelegen, op één na, naast de juwelierszaak van Jeannette Standaert.

De gewaarschuwde politieagent bevond zich na één sprong in de winkel, waar hij de vreselijk toegetakelde juwelierster ten gronde aantrof. Van uit de Werbestelle bracht hij dan de politiecommissaris op de hoogte van de misdaad.

Deze politieagent werd -hoe ongelooflijk het ook mag klinken- niet verhoord noch met de verdachten geconfronteerd. Zijn naam staat niet eens in het lijvige bundel vermeld! En nochtans vertoefde hij op het uur van de misdaad om zo te zeggen voor het huis van de misdaad. Hij heeft dus ongetwijfeld de dader(s) gezien, wat trouwens bevestigd wordt door een verklaring van Marie Baumans, de huishoudster van de buur van Jeannette Standaert, die in haar eerste getuigenis zegt : “Rond 16u20 hoorde ik bij Mej. Standaert gekerm en daarna de stem van een man. Weinig nadien hoorde ik de bel van de winkel deur rinkelen en toen zag ik een man, gevolgd door een vrouw, in de richting van de markt gaan.”

Deze personen zijn dus, wanneer we Marie Baumans mogen geloven, de politieagent voorbij gestapt.

Marie Baumans is in deze moordzaak veruit de meest geheimzinnige getuige. Ze wijzigde niet alleen driemaal haar verklaringen, maar werd ook nauwkeuriger naargelang de jaren vorderden. Haar houding de dag der feiten lijkt bovendien erg zonderling.

Waarom heeft ze Jeannette Standaert geen hulp geboden? Zij wist toch dat de juwelierster alleen in huis verbleef! Het 'gekerm' dat zij hoorde, maakte haar wel nieuwsgierig, Ze hoorde de bel van de winkel deur rinkelen en zag dan een man, gevolgd door een vrouw, in de richting van de markt gaan, maar daar zou plots haar nieuwsgierigheid eindigen, want ze heeft die personen niet in het gezicht gezien!

*

Een neef van het slachtoffer, de 56-jarige herbergier Jean Standaert, aan wie nooit een alibi werd gevraagd, verklaarde tijdens zijn verhoor twee uren na de feiten o.m. het volgende: “Tante heeft nog bezoek ontvangen -rond halfvijf- van een vrouw uit Vrasene.”

Die vrouw, het betreft hier Paula Dupon, echtgenote De Roeck, werd nog dezelfde avond ondervraagd. Zij bevestigde omstreeks halfvijf in de juwelierszaak met Jeannette Standaert gesproken te hebben. Nadien begaf zij zich rechtstreeks naar huis zonder nog met iemand te spreken.

De stoutmoedige misdaad moet dus onmiddellijk na haar vertrek voltrokken zijn en het is derhalve



ontstellend vast te stellen dat aan Jean Standaert nooit de vraag werd gesteld hoe hij op de hoogte was van het feit dat Paula Dupon, omstreeks halfvijf in de winkel was geweest.

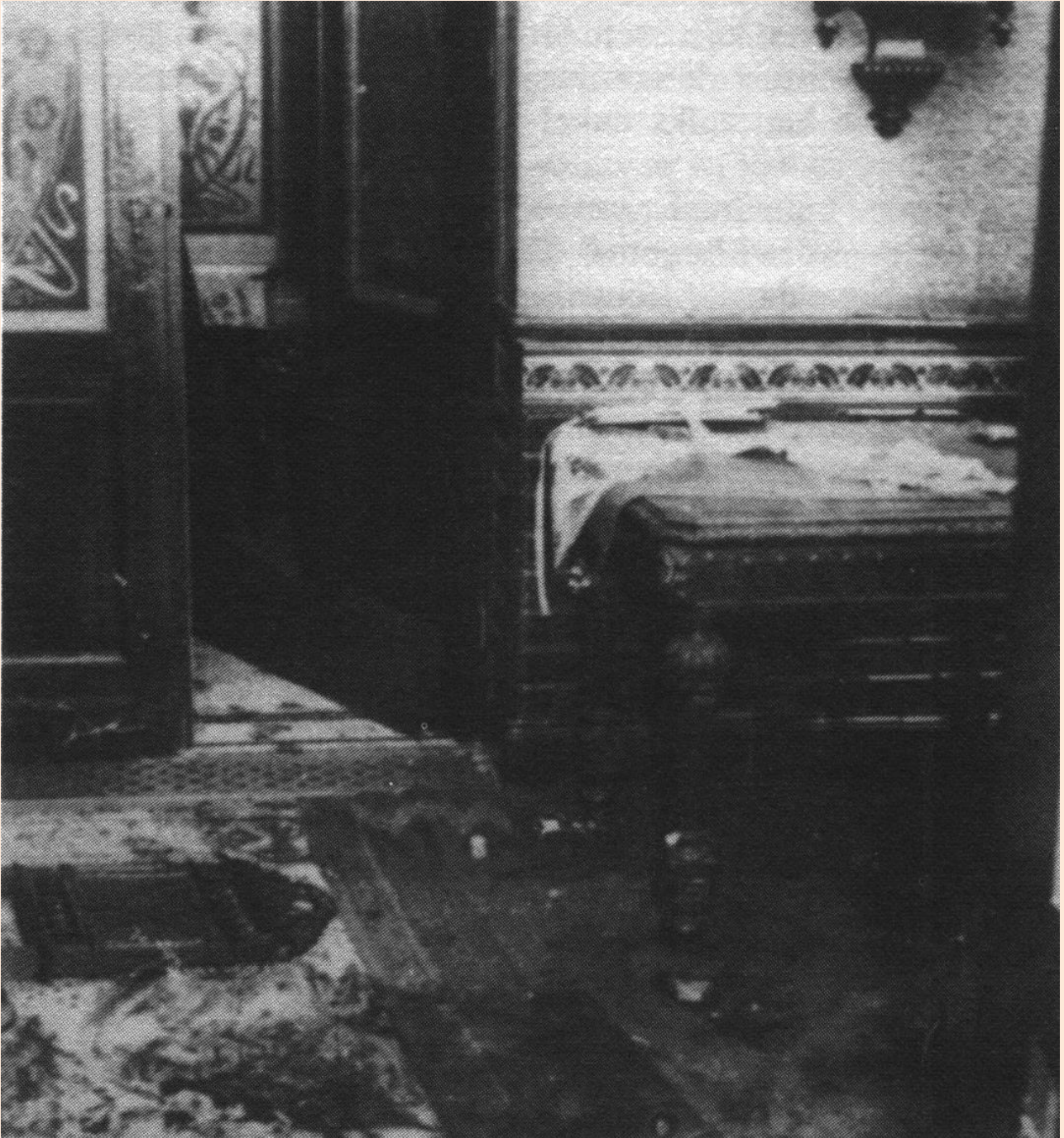
*

Hoe de misdaad werd voltrokken, zijn de onderzoekende magistraten nooit precies te weten gekomen. Enkel kan men gissen dat de dader(s) bij het binnenkomen eerst de winkel deur achter zich hebben gesloten en, bij het buitengaan, de sleutel op zak hebben gestoken. Alleszins is het zeker dat de sleutel van de winkel deur na de moord verdwenen was.

*

Zoals het telkens gebeurt na een misdaad, werden al de rijkswachtbrigades uit de streek gealarmeerd met het oog op het opsporen van de dader(s). Een scherp toezicht werd uitgeoefend, talrijke verdachten verhoord en een jonge man voorgeleid. De politie van St.-Niklaas was nl. op de hoogte gebracht van het gedrag van een zonderling die aan enkele vrouwen verbod had opgelegd over de moordzaak te spreken. De verdachte, zekere Jan de Niel, werd gearresteerd en slechts twee maanden later bij ontstentenis aan voldoende bewijzen weer in vrijheid gesteld. Enkele dagen nadien werd in de familiekring van het slachtoffer de naam gefluisterd van een nieuwe verdachte. De gewezen dienstmeid van Jeannette Standaert, Elisabeth Van Driessche, had enkele weken voordien de verdwenen sleutel van de winkel deur in de slaapkamer van het slachtoffer aangetroffen en dit nadat de aangetrouwde neef van Jeannette Standaert, Frans De Laere, bij de verkoop van de inboedel, op die kamer zou vertoefd hebben. Om de betekenis van het weervinden van deze sleutel waarvan de omstandigheden uiterst eigenaardig voorkomen- beter te kunnen situeren, is het noodzakelijk even tot het verleden terug te keren.

*



Jeannette Standaert uit de Statiestraat te St.-Niklaas werd op 17 april 1944 om het leven gebracht. Uit het deskundig verslag van de wetsdokers kan afgeleid worden dat haar aanrander(s) op een heftig verweer hebben gestuit wat men in de kamer van de misdaad duidelijk kan merken.



Jeannette Standaert werd geboren in Nederland in 1867 als zevende kind van de echteligen Serafin Standaert- Staanders. Ze was slechts enkele maanden oud toen haar vader zich als juwelier vestigde te St.-Niklaas in het huis aan de Statiestraat, waar 77 jaar later de geheimzinnige misdaad zou gepleegd worden.

Na het huwelijk van haar zusters bleef Jeannette bij haar ouders inwonen en werd na hun dood eigenares van het huis en meteen uitbaatster van de bloeiende juwelierszaak. In nr. 9 van de Statiestraat, haar rechterbuur, woonde in die tijd de schoenmaker Timmermans. Voor zijn zoon Arthur had Jeannette een grote genegenheid. Als zij met de zestien jaar jongere Timmermans niet is getrouwd, dan kan zulks enkel worden toegeschreven aan haar ijdelheid.

Maar Arthur Timmermans zou toch in de 'familie' komen. In 1918 huwde hij inderdaad Leontine De Mey, een nichtje van Jeannette Standaert. Het echtpaar trouwde bij tante Jeannette in en bleef er wonen tot in 1922, om zich nadien in de Regentiestraat te vestigen.

Arthur Timmermans, de beschermeling van de juwelierster, bleef 'tante' regelmatig bezoeken en deze bracht hem nog verder op de hoogte van het juweliersberoep. Zo werd Timmermans met haar financiële steun een voornaam 'groothandelaar in juwelen' en sedert september 1939 haar bevoorrechte erfgenaam.

De genegenheid van Jeannette voor Timmermans zou evenwel niet blijven duren. Maar deze vriendschap nam, merkwaardig genoeg, pas enkele weken vòòr de moord definitief een einde. In augustus 1940 had Jeannette, vermoedelijk in het vooruitzicht van de lange winteravonden, een meid in dienst genomen. Het was Elisabeth Van Driessche, een jonge vrouw van 24 jaar uit Kemzeke, die spoedig vriendin zou worden met Marie Baumans.

Toen, begin 1943, de echtgenote van Timmermans aan een ongeneeslijke kwaal lijdend was, stuurde Jeannette haar dienstmeisje naar nicht Leontine om daar het huishouden te beredderen en tevens de zieke te verplegen.

Na de dood van Leontine De Mey, op 31 maart 1943, zou Elisabeth Van Driessche zich tot grote ergernis van de juwelierster bij Arthur Timmermans vestigen. Ingevolge deze beslissing, waarover Jeannette steeds met misprijzen sprak, ontstond tussen haar en Timmermans een vete die met de dag verergerde en zelfs op een hoogoplopende twist zou eindigen, waarbij de juwelierster dreigde hem te onterven.

Na de misdaad zou blijken dat Jeannette Standaert haar vroegere vertrouwensman inderdaad als het ware volledig ontferfd had.

Haar eerste testament, opgesteld door notaris Gilbert Back., dateerde van 23 september 1939.

Hierbij legateerde de juwelierster bij vooruitgifte en buiten paart aan Elisa Standaert, echtgenote van Frans De Laere, al de kledingstukken alsmede het linnen. Met uitzondering van haar woning en de meubels maakte ze het overige van haar bezittingen (waardepapieren en juwelen) over aan de afstammelingen van haar broeders en zusters. De voornaamste bevoorrechte was Arthur Timmermans. Deze kreeg inderdaad het voorkeurrecht op haar woning met winkel aan de Statiestraat mits storting van een gering bedrag in de nalatenschap. Bovendien werd hij bevoorrecht boven de andere erfgenamen daar hem een dubbel paart werd toegekend.

Enkele weken vòòr de misdaad, waarvan zij het slachtoffer werd, heeft Jeannette Standaert dit testament vernietigd en vervangen door een eigenhandig testament. Bij het opstellen van dit document heeft de juwelierster de inhoud van het eerste testament als leidraad genomen. De legaten zijn dezelfde gebleven met als voornaamste uitzondering dat het voorkeurrecht op haar woning ten voordele van Timmermans verviel en volgens de nieuwe beschikking onder de familieleden diende



verdeeld te worden, met dien verstande dat elk familielid het recht had het zich aan te schaffen. Ook het dubbel paart werd geschrapt.

Met uitzondering van de intrest op het kapitaal, dat aan de broeder van zijn overleden echtgenote werd gelegateerd, werd Arthur Timmermans aldus volledig onterfd.

Jeannette Standaert had dus woord gehouden en zich niet bekommerd om zijn poging haar te overhalen.

*

We hebben reeds gezegd dat precies enkele dagen na de invrijheidsstelling van Jan de Niel, in de familiekring Standaert de naam van Frans De Laere als een nieuwe verdachte gefluisterd werd. Het was Elisabeth Van Driessche, de gewezen dienstmeid van Jeannette Standaert die, zoals eveneens reeds gezegd, de eerste verdenkingen uitte en dit naar aanleiding van het weervinden van de verdwenen sleutel van de winkeldeur.

De omstandigheden waarin die sleutel weergevonden wordt, komen uiterst raadselachtig voor. Een veertiental dagen na de moord, na het verbreken van de zegel in het huis van de misdaad, werd onder de familieleden overgegaan tot de verkoop onderling van de inboedel. Frans De Laere en zijn echtgenote, Elisa Standaert, waren op deze 'verkoop' aanwezig.

Mevr. Marie De Mey- De Beule kocht o.m. de slaapkamer van het slachtoffer. Enkele dagen later vertoefden Mevr. De Mey en Elisabeth Van Driessche samen op de slaapkamer van Jeannette Standaert toen Van Driessche van onder een tapijt een sleutel haalde, deze toonde aan mevr. De Mey en haar dan vroeg : "Is deze sleutel soms van een der kasten die U gekocht hebt ?"

Wanneer men nu weet dat het hier een huisdeursleutel betreft van groot formaat, dan blijkt die vraag alleszins verdacht. Bovendien, wie beter dan Elisabeth Van Driessche kon weten dat het de verdwenen sleutel was van de winkeldeur ? Zij toch bewoonde drie jaar lang de woning van het slachtoffer en kende dus ongetwijfeld zowel de sleuteltjes van de kasten als de grote sleutel van de winkeldeur.

Het was op aanstuw van haar meester, Arthur Timmermans, dat Elisabeth Van Driessche van het weervinden van deze sleutel bij politiecommissaris Adolf Cryns aangifte zou doen. Eveneens op aandringen van Timmermans zou de herbergier Jean Standaert dan verklaren : "De sleutel van de voordeur van het huis Standaert werd teruggevonden op een kamer van de eerste verdieping door Elisabeth Van Driessche erbij voegende : 'Dit gebeurde op de dag zelf dat De Laere Frans met zijn vrouw hier meubelen en klederen, welke zij gekocht en geërfd hadden, waren komen weghalen. Het heeft mij zonderling geschieden dat die sleutel, die sedert de dag van de moord vermist werd, en die gewoonlijk op de voordeur stak, dan teruggevonden werd, nadat de politie en wij allen het ganse huis door afgezocht hadden."

Nadien zij Timmermans : "Volgens mijn mening is die sleutel daar gelegd door De Laere."

Op 20 juni 1944 schreef politiecommissaris Cryns onder 'inlichtingen' in zijn Pro Justitia : 'De onderhoorde personen (Timmermans, Standaert en Van Driessche) verklaren ons nu dat ze reeds sinds ruime tijd de indruk krijgen dat hun neef De Laere niet vreemd aan deze moord moet zijn'. Hierbij dient evenwel de verklaring aangestipt van Jean Standaert : 'Wanneer Timmermans na de moord bij mij op bezoek kwam, was het om een verdenking te uiten, waarbij hij mij verzocht het politiecommissariaat hiervan op de hoogte te brengen.'

*



Op 10 augustus 1944 begaf Elisabeth Van Driessche zich andermaal naar Politiecommissaris Cryns, ditmaal om verslag uit te brengen over haar ‘bevindingen’ welke zij te Temse had vastgesteld.

De gewezen dienstmeid van het slachtoffer had zich dus als detective ontpopt waardoor zij andermaal blijk gaf van een grote interesse voor deze zaak.

Zij wist o.m. te verklaren dat De Laere te Temse reeds sinds lang als de moordenaar van Jeannette Standaert aangezien werd.

Frans De Laere werd al die tijd evenwel niet verontrust, zelfs niet eens ondervraagd, totdat hij op 8 maart 1948, geheel onverwacht, op de Rijkswachtbrigade te St.-Niklaas ontboden werd en nog dezelfde avond -na een nieuw beschuldigend getuigenis van Arthur Timmermans en Elisabeth Van Driessche- van zijn vrijheid werd beroofd .

*

De echtgenote van Frans De Laere, Elisa Standaert, vernam de moord op haar tante van een buurvrouw te Temse en een weinig later uit een telegram, dat haar door een familielid van uit St.-Niklaas was toegezonden.

Na de arrestatie van haar man verklaarde ze aan de B.O.B.- speurders : “ ‘s Anderdaags (op 18 april 1944 dus) ben ik samen met mijn dochter naar St.-Niklaas gereden. Ik ben eerst naar de woning van Jean Standaert gegaan. Daar de herbergdeur nog gesloten was, ben ik langs achter gegaan. Vrouw Standaert (Alfonsine Burm) deed de deur open op een kier en vroeg mij waarom het was dat ik kwam. Ik zegde dat ik kwam om te weten wat er was met tante Jeannette, waarop deze zegde dat zij in het hospitaal lag en dat wij er toch niet bij mochten komen. Verder zegde zij dat zij ons zouden verwittigd hebben van de dag der begrafenis, waarop zij de deur dicht deed, zonder ons binnen te laten”.

Jean Standaert werd over deze op haar minst onhoffelijke houding van zijn vrouw tegenover een rouwend familielid ondervraagd en antwoordde hierop enkel : “Ik weet dat de toegang tot mijn woning door mijn vrouw geweigerd werd, de reden daartoe ken ik niet ...”

Waarom hebben de anders zo ijverige B.O.B.- speurders van St.-Niklaas verwaarloosd deze houding even nader te onderzoeken? Zij wisten toch ook dat Jean Standaert geen alibi had opgegeven.

Hieruit blijkt weer eens te meer zeer duidelijk dat het onderzoek in deze uiterst geheimzinnige moordzaak niet alleen gebrekkig maar bovendien sterk eenzijdig werd gevoerd.

*

Frans De Laere werd dus op 8 maart 1948 van zijn vrijheid beroofd.

De onderzoeksrechter zou evenwel nog een maand wachten vooraleer bij De Laere over te gaan tot een huiszoeking. Hij werd hierbij bijgestaan door de Procureur des Konings en door de B.O.B.- speurders Janssens en Gullinck. Enkele oude juwelen, waarvan later zou uitgemaakt worden dat deze rechtmatig aan de familie De Laere toebehoren, werden in beslag genomen. Op 19 oktober 1948 gaf de onderzoeksrechter aan de B.O.B . opdracht bij De Laere nogmaals tot een huiszoeking over te gaan. Hij zelf zou ditmaal de speurders niet vergezellen. Het is tijdens deze tweede huiszoeking dat de dochter van De Laere uit eigen beweging een bijtje in de kolenkelder is gaan halen om het aan Janssens en Gullinck te overhandigen.

*



Ongeveer drie maanden na de 'ontdekking' van het bijltje in de woning van Frans De Laere, gelastte de onderzoeksrechter te Dendermonde een college van drie geneesheren over te gaan tot een deskundig onderzoek 'om na te gaan in hoeverre het wetenschappelijk kan bewezen worden of vermoedens kunnen bestaan dat de kwetsieuze bijl de opening in de schedel van het slachtoffer zou hebben veroorzaakt.'

Van dit college maakten deel uit : Prof Dr. Albert Bessemans, Prof Dr. Frederic Thomas en Dr. Jaak Piret, geneesheer- wetsdokter te St.-Niklaas.

De drie aangestelde deskundigen legden de door de wet vereiste eed af, de eerste twee op 6 december 1948 voor onderzoeksrechter Van Eeckhaute te Gent, de derde op 7 december 1948 voor vrederechter Achiël Pauwels te St.-Niklaas.

Zowel in het aanzoekschrift als bij de aanstelling werd telkens zeer duidelijk vermeld dat de ambtelijke opdracht in samenwerking diende te geschieden.

Op 7 juni 1949 richtte de onderzoeksrechter een schrijven aan de drie aangestelde deskundigen om aan te dringen dat ten minste de besluiten van het onderzoek zouden overgemaakt worden.

Prof Thomas antwoordde op 10 juni op dit schrijven : "U zijt zonder antwoord gebleven omdat tot hier toe onze identificatieproeven zonder resultaat zijn gebleven".

Prof. Bessemans daarentegen schreef 's anderdaags, 11 juni dus : "Ons onderzoek is geëindigd doch het verslag moet nog opgemaakt worden. Ik hoop het U binnen enkele dagen te kunnen overmaken. Ondertussen kan ik U medelen dat wij geen volkomen bewijs zullen kunnen leveren dat de slag door de aangeslagen bijl werd toegebracht. Gedeeltelijke overeenstemmingen hebben we nochtans vastgesteld tussen de tewegebrachte en onze proefondervindelijke schedelbreuken, zodat ons besluit ten laste van gezegde bijl zal pleiten".

Op 16 juli -meer dan een maand later dus- drong de onderzoeksrechter andermaal aan. Ditmaal noteerde de onderzoeksrechter in het slot van zijn schrijven : "Zelfde brief is gestuurd naar uwe twee andere collega' s deskundigen in deze zaak".

Op 19 juli 1949 schreef Prof Bessemans dat het verslag van Prof. Thomas en van hem zelf in de loop van volgende week zou toegezonden worden.

Het viel de onderzoeksrechter op dat slechts gesproken werd van een verslag van Prof Bessemans en van Prof Thomas. Daarom schreef hij op 20 juli : "Mag ik U doen opmerken dat ik een Collegium van drie deskundigen aangesteld heb en ik vaststel dat de proefnemingen gedaan geweest zijn en het verslag reeds ten einde is, zonder dat de derde deskundige tot heden zou geraadpleegd geweest zijn ?"

Prof Bessemans gaf op 23 juli toe dat Dr. Piret niet was tussengekomen in de expertise onder volgende bewoordingen : "... heb ik van Dr. Piret nooit iets vernomen, terwijl Prof Thomas me heden mededeelt dat slechts vòòr een paar dagen voor de eerste maal de Heer Piret hem over die zaak gesproken heeft. Het was per telefoon en het ging om nieuws over het deskundig verslag".

Op 27 juli 1949 zou de ongeduldig geworden onderzoeksrechter het reeds zo lang beloofd deskundig verslag bij zijn briefwisseling aantreffen. Hij merkte daarbij onmiddellijk op dat het verslag slechts door twee deskundigen was ondertekend, nl. door Prof Bessemans en door Prof Thomas.

"Tot mijn groot spijt", aldus schreef de onderzoeksrechter dan aan de twee Gentse Professoren, "moet ik vaststellen dat de werkzaamheden en het verslag enkel opgemaakt geweest zijn door twee deskundigen, wanneer mijn ambt een collegium van drie aangesteld had.



De opgelegde zending is dus niet uitgevoerd geweest en uw ingebracht verslag kan mijns inziens niet dienen als een wettig verslag, maar enkel als inlichting van werkzaamheden uitgevoerd door Professor Doctor Thomas en Professor Doctor Bessemans, voor welke werkzaamheden ze niet afzonderlijk aangesteld zijn geweest.

Die handeling is des te spijtiger daar mijn ambt meer dan eens aan de drie deskundigen geschreven heeft, waarin het in ieder afzonderlijke brief meldde dat de twee andere collega's, telkenmale specifiek genoemd van zelfde schrijven bericht werden. Naar het gene mijn ambt vernomen heeft, zou de derde deskundige: Dr. Piret, zelf nooit bericht geweest zijn door U omtrent het overgaan tot ene of andere werkzaamheid.

Ingevolge de Wet is het mijn ambt bovendien onmogelijk de kostenstaat die U afzonderlijk indient te taxeren daar de zending wel meldde dat er diende 'in samenwerking' gehandeld.

Ik stuur zelfde brief naar de heer Prof. Thomas en naar de heer Procureur des Konings om zijn ambt in te lichten omtrent deze onbegrijpelijke handelwijze”.

Op dit schrijven antwoordde Prof Bessemans o.m. : “Voor wat mij betreft, is dit eenvoudig het gevolg van een verstrooiing geweest, welke voortvloeit uit het feit dat ik tot hertoe nooit in samenwerking met andere deskundigen heb gewerkt en dat ik, voor mijn tussenkomst in vermelde zaak, geenszins de noodzakelijkheid der hulp van Dr. Piret heb gevoeld.

Wat er nu ook van zij, zou het mij aangenaam zijn te vernemen wat er thans moet gedaan opdat me mijn ereloon uitbetaald worde”.

Prof Thomas antwoordde : “Ik maak U attent op het volgende : een expertise zoals deze die ons bezighoudt, is in België bijna niet uit te voeren, reden : het komt er op aan met het verdachte wapen proeven te doen op lijken. Deze proeven zouden moeten uitgevoerd worden in een gerechtelijk dodenhuis (morgue medicolégale) Dit bestaat niet. In deze voorwaarden heb ik mij in verbinding moeten stellen met de autopsiedienst van het gemeente- ziekenhuis. Slechts als bij grote uitzondering een lijk ter beschikking kwam, kon een proef doorgaan. Ik werd telefonisch verwittigd een tiental minuten tevoren. De op deze wijze verzamelde schedelkappen werden gefotografeerd. In Uw brief zegt U dat Dr. Piret nooit werd bericht. Dit klinkt allermerkwaardigst. Wanneer een College van deskundigen wordt samengesteld, vervult het jongste lid de rol van secretaris, dus hier Dr. Piret. Het is zijn plicht zich ter beschikking te stellen van de Voorzitter hier Prof Bessemans, om volgens diens aanwijzingen het college samen te roepen en verder het project van verslag op te stellen. De onbegrijpelijke handelswijze van Dr. Piret die mij voor de eerste maal twee dagen voor het neerleggen van het verslag heeft opgebeld, legt uit waarom zijn naam niet voorkomt op het verslag opgesteld door Professor Bessemans”.

De onderzoeksrechter schreef dan nog : “Indien er een rechtbank of in specie een rechter een collegium aanstelt is het wel omdat hij er de noodzakelijkheid bij de aanvang ervan voelt. En dat is het wat U edele onder eed U verbonden hebt uit te voeren.” En verder: “Mijn ambt als onderzoeksrechter heeft een Collegium van 3 deskundigen aangesteld om in samenwerking te opereren. De drie deskundigen hebben de eed afgelegd deze opdracht te vervullen. Zolang mijn ambt niet in bezit is van een verslag waarin deze samenwerking vermeld staat, hebben de deskundigen hun zending niet vervuld.”

Enkele dagen later: “Hoe verrassend het ook is voor mijn ambt een dergelijk verslag te krijgen en hoe spijtig het geval ook is, denk ik dat er geen beletsels zijn dat U edelen het wettelijk verslag opmaakt na bijeenkomst van de drie deskundigen en dat U edelen gezamenlijk de opdracht bespreekt en uitvoert.”



Op 1 september tenslotte -meer dan negen maand na de aanstelling- werd eindelijk een deskundig verslag neergelegd dat ondertekend is door Bessemans, Thomas en Piret. Dr. Piret had dus ditmaal medegetekend! Aan het oorspronkelijk verslag was evenwel geen letter gewijzigd. Zelfs de bladschikking bleef behouden!

Dr. Piret tekende aldus dat hij samen met Bessemans en Thomas aan de verschillende proeven en beraadslagingen had deelgenomen en tevens dat hij eerlang te Dendermonde voor de onderzoeksrechter de gebruikelijke eed als deskundige zou afleggen, wat zoals men weet reeds op 7 december 1948 te St.-Niklaas was gebeurd!

Later verklaarde Dr. Piret onder eed dat hij het verslag Bessemans- Thomas nooit ondertekend heeft!

*

Het deskundig verslag, ondertekend door de drie aangestelde leden van het college, kwam dus op 1 september 1949 in het bezit van de onderzoeksrechter. De Laere kreeg er evenwel voorlezing van op ... 22 augustus, of tien dagen vòòr de ontvangst ! De Onderzoeksrechter heeft dus ongetwijfeld lezing gegeven van het eerste verslag dat, volgens zijn eigen woorden, "niet dienen kan als een wettig verslag". Diezelfde 1 september, dag dus dat het verslag werd neergelegd, werd reeds in de voormiddag over het lot van De Laere beslist.

Hij verschijnt inderdaad voor de Raadkamer en wordt zondermeer naar de Kamer van Inbeschuldigingstelling verwezen. Uit het dossier kan niet met positieve zekerheid afgeleid worden of de verwijzing van De Laere door de Raadkamer beslist werd vòòr of na de ontvangst van dit deskundig verslag. Enkel is vermeld dat de Onderzoeksrechter het verslag ontving ... om 17 uur, wat dus niet uitsluit dat de Procureur des Konings er wellicht vroeger inzage van genomen had. Zo viel dan meteen het doek over het eerste bedrijf van een drama, waarvan het laatste woord nog niet was geschreven.

*

Bij arrest van 20 september 1949 werd Frans De Laere naar het Hof van Assisen verwezen. Het zal evenwel november 1950 worden -dus meer dan een jaar later!- vooraleer de beklaagde voor het Hof en de jury ter verantwoording wordt geroepen.

De voornaamste vermoedens tegen de beklaagde, in de akte van beschuldiging weerhouden, waren de volgende :

- In 1948 werd ten huize van De Laere een bijtje aangetroffen waarvan een college van deskundigen zegt dat het zeer waarschijnlijk als wapen van de misdaad mag beschouwd worden.
- De sleutel van de winkel deur werd door De Laere in het huis van de misdaad teruggebracht.
- De Laere was een familielid van de vermoorde en de roofmoord moet gepleegd zijn door een familielid. Hij was vertrouwd met de gang van het huis.

Aan de hand van de akte van beschuldiging kunnen we een zeer trouw beeld brengen van de wedersamenstelling van deze misdaad.

De Laere -al dan niet in gezelschap van een ander persoon- treedt binnen in de winkel van Jeannette Standaert en sluit achter zich veiligheidshalve de deur.

Hij wordt met open armen ontvangen en uitgenodigd bij haar in de woonkamer plaats te nemen.

Tante Jeannette vult een keteltje met water om hem een tasje echte 'bonen- koffie' aan te bieden.

Maar zo ver laat De Laere het niet komen. Terwijl de juwelierster met gebogen hoofd rustig zit te naaien, neemt hij ongezien een bijl uit zijn zak en slaat toe. Tijdens de slachting gelukt hij er in de sleuteltjes van de secretaire te bemachtigen, breekt de deur open, rooft de inhoud, steekt dan de bebloede bijl op zak en neemt de vlucht. De Laere is blijkbaar zo onder de indruk van het



afschuwelijke gebeuren dat hij de sleutel van de winkel deur bij het verlaten van het huis op zak steekt. Zo belandt hij te Antwerpen om zich vervolgens met de tram naar Temse te begeven, waar hij het bijltje te voorschijn haalt en het ongemerkt terug in de kolenkelder legt.

Wanneer hij vaststelt dat de sleutel van de winkel deur in zijn bezit is, krijgt hij een soort angst en beraamt meteen een plan om deze bij de eerste de beste gelegenheid in het huis van de misdaad achter te laten. Die kans wordt hem geboden bij de verkoop van de inboedel.

Met zijn vrouw bevindt hij zich op de slaapkamer van tante Jeannette en weet daar ongezien de sleutel onder een tapijtje te verbergen. Van die verkoop maakt hij verder nog gebruik om de 'opengebroken' secretarie -die eigenlijk ten zijne laste kan spreken- voor goed te doen verdwijnen door ze zelf aan te kopen.

Enkele tijd later stelt De Laere plots tot zijn grote verwondering vast dat hij verdacht wordt de moord gepleegd te hebben. In de plaats van het wapen van de misdaad te doen verdwijnen, laat hij het bijltje rustig in de kelder liggen, in afwachting van een huiszoeking!

Objectiever kan de wedersamenstelling van de feiten niet worden weergegeven. De verdediging die de herziening van het proces- De Laere vroeg, zal dit later, 'een meesterwerk van onlogische redenering' noemen.

*

Over de onterving van Arthur Timmermans werd geen woord gerept, evenmin over de vete die bestond tussen het slachtoffer en haar gewezen dienstmeid. Ook werd aan de gezworenen niet medegedeeld dat de akte van beschuldiging voor een zeer ruim deel berustte op de getuigenis van deze twee personen welke met een verdachte nauwkeurigheid, soms tot in de details, verklaringen ten laste van Frans De Laere hebben afgelegd.

Wanneer men het dossier doorleest, komt men zelfs sterk onder de indruk van sommige suggesties, waaraan wellicht nooit iemand anders zou gedacht hebben. Tevergeefs kan men echter naar een aanleiding zoeken van de beschuldiging. Het lijkt soms verbijsterend, maar het dient gezegd omwille van de waarheid, Elisabeth Van Driessche kende De Laere niet eens. Ze zag hem inderdaad voor de eerste maal tijdens de begrafenis van Jeannette Standaert, wat zeer duidelijk bewijst dat de lichtzinnigheid van de gewezen dienstmeid van het slachtoffer in haar getuigenis aan het grenzeloze reikt.

Het feit dat Elisabeth Van Driessche Frans De Laere niet kende is nochtans van ongemeen belang omdat volgens de akte van beschuldiging de moord enkel kon gepleegd worden door iemand die regelmatig bij Jeannette Standaert op bezoek kwam en die aldus op de hoogte was van bepaalde afspraken. De Laere kon hiervan dus onmogelijk in kennis geweest zijn.

Maar aan de gezworenen werd het tegendeel voorgeschoteld ...

*

Eveneens opvallend is wel het feit dat tijdens het onderzoek geen 'stille getuigen' werden ontdekt. De criminologie maakt zoals men weet een onderscheid tussen 'spreekende' en 'stille' getuigen. Onder spreekende getuigen rangschikt ze de verklaringen van oog- en oorgetuigen, dus van personen die rechtstreeks of onrechtstreeks getuige waren van een misdaad of die althans bij machte zijn nadere gegevens omtrent de daders of de personen waarmee het slachtoffer het laatst in verbinding was, te verschaffen.



Stille getuigen daarentegen zijn al de aanduidingen die in het huis van de misdaad kunnen opgespoord worden en welke aanleiding kunnen geven tot de onmiddellijke opsporing of identificatie van de daders.

De criminologie geeft de voorkeur aan de stille getuigen omdat deze als het ware nooit missen en bovendien onweerlegbaar de schuld kunnen bewijzen. Zo zijn o.m. de achtergelaten vingerafdrukken een bewijs van uitzonderlijke waarde.

Daarvan was de onderzoeksrechter blijkbaar overtuigd en daarom ontbood hij onverwijld de Technische Dienst bij het Parket van Gent om in dit verband de nodige vaststellingen te doen. Laboratoriumoverste Jan Hantson en inspecteur Gaston Mohimont stapten de dag na de moord ter plaatse af en reeds op 20 april meldde Commissaris Henri Herrmann van de Gerechtelijke Politie het volgende : “De Heer Hantson, Laboratoriumoverste, bijgestaan door de gerechtelijke inspecteur Mohimont, gaat over tot de opzoeking van sporen mogelijk door de daders achtergelaten, het wapen van de misdaad enz... Zijne bevindingen zullen het voorwerp uitmaken van een afzonderlijk proces-verbaal”.

Dit afzonderlijk proces-verbaal is nooit toegekomen. Het berust alleszins niet in het dossier, zodat men nooit de bevindingen van Hantson en Mohimont is te weten gekomen. Eigenaardig is wel dat de onderzoeksrechter er nooit naar gevraagd heeft, al was het maar om te vernemen dat geen opneembare vingerafdrukken aangetroffen werden. Voor 'de menigvuldige sporen van bloedige voetindrukken', welke de eerbiedwaardige onderzoeksrechter nochtans met eigen ogen heeft vastgesteld, had hij dus ook geen interesse meer en evenmin voor de 'twee sleuteltjes die ons schijnen met bloed besmeurd te zijn en aan het welk een haar kleeft'. Maar waarom nam de onderzoeksrechter de sleuteltjes dan -en terecht- in beslag?

Er werd dus nooit uitgemaakt van wie dat haar afkomstig was.

Men is gerechtigd de vraag te stellen waarom dit 'afzonderlijk proces-verbaal' in de bundel niet is terechtgekomen. Niemand zal het belang van dit gewichtig document ontkennen. De verzamelde 'stille getuigen' hadden inderdaad de schuld of de onschuld van Frans De Laere, niettegenstaande hij pas vier jaar na de misdaad werd gearresteerd, kunnen bewijzen.

Dit feit werd tijdens de debatten voor het Hof van Assisen ook niet bekend gemaakt.

*

Zij die indertijd de debatten voor het Hof van Assisen gevolgd hebben, zullen zich ongetwijfeld nog de tastbare twijfel omtrent de mogelijke schuld van De Laere herinneren. Zelfs Advocaat-generaal Van Houdt moest toegeven dat hij geen enkel rechtstreeks bewijs van schuld tegen De Laere kon aanvoeren. In zijn rekwisitoor bekende hij hoe 'alleen een weefsel van vermoedens op een sterke verdenking wees'. De vraag of De Laere schuldig was aan doodslag op Jeannette Standaert werd door de jury beantwoord met zeven stemmen 'ja' tegen vijf 'neen', dus een eenvoudige meerderheid. In zulke gevallen voorziet de procedure dat het Hof eerst onderling over dezelfde vraag moet beraadslagen. Zo moet de vrijspraak volgen wanneer het Hof zich niet aansluit bij de meerderheid van de jury.

Op de tweede vraag, nl. 'Werd de moord gepleegd met voorbedachte raad?', luidde het antwoord -wat voorbarig was-: Neen !

De jury had dus de voorbedachtheid van De Laere niet weerhouden, waaruit dus moet blijken dat Frans De Laere zich naar Jeannette Standaert zou begeven hebben zonder het inzicht haar te doden,



dus zonder bijl, dat nochtans later als wapen van de misdaad werd geïdentificeerd (!?) en dus ook zonder het inzicht haar te beroven, wat de thesis roofmoord formeel in duigen deed vallen. Het antwoord op de tweede vraag was voorbarig omdat, zoals reeds gezegd, bij een eenvoudige meerderheid op de hoofdvraag het Hof eerst over dezelfde vraag moet beraadslagen. Het Hof sloot zich in dit geval bij de meerderheid van de jury aan wat meteen inhield dat de beklaagde schuldig werd bevonden.

De gezworenen moesten zich dan voor een tweede maal terugtrekken om opnieuw over de al dan niet voorbedachtheid te beraadslagen. Het antwoord luidde weer 'neen', zodat de bezwarende omstandigheid meteen verworpen werd.

Advocaat-generaal Van Houdt eiste daarop de doodstraf, waarna De Laere tot levenslange dwangarbeid werd veroordeeld.

In Oostenrijk, waar in twijfelachtige gevallen de strafwet gunstig is voor de beklaagde, zou De Laere vrijgesproken zijn. Zeven ja- en vijf neen- stemmen betekent daar inderdaad vrijspraak. Zo viel het doek over het tweede bedrijf van dit grootmenselijk drama waarbij niet alleen een man, maar een hele familie zwaar werd beproefd.

*

Het dient gezegd dat de onverwachte veroordeling van Frans De Laere tot levenslange dwangarbeid wegens moord op Jeannette Standaert een diepe indruk had nagelaten bij de talrijke familieleden welke van zijn schuld geenszins overtuigd waren. Eén van die familieleden, de gepensioneerde officier geneesheer Dr. Louis Gislen, achtte het zich reeds daags na de veroordeling tot plicht nieuwe feiten te verzamelen welke de onschuld van Frans De Laere onweerlegbaar moesten bewijzen. Hij werd hierbij geholpen door de herbergier Jean Standaert, die inmiddels het huis van tante Jeannette voor 360.000 frank had gekocht.

Na vele maanden opsporingen, schreef Dr. Gislen een omstandig verslag waarin hij tot de conclusie kwam dat 'Frans De Laere onschuldig is aan de misdaad, waarvoor hij veroordeeld werd tot levenslange dwangarbeid'.

Dr. Gislen steunde zich hierbij vooral op de zeer verdachte houding van Arthur Timmermans na de misdaad.

In zijn verklaring van 15 juni 1948, aldus Dr. Gislen, zegt Timmermans : 'Ik werd door de dochter van de coiffeur verwittigd dat Jeannette Standaert vermoord werd. Ik ben terstond naar de woning van Jean Standaert gegaan alwaar ik de vrouw in de herberg aantrof.'

Dat is een grove leugen, aldus Dr. Gislen, want zowel Jean Standaert als zijn vrouw bevonden zich beiden in de woning van tante Jeannette. Alfonsine Burm heeft Timmermans trouwens buiten op de straat aangetroffen onder de nieuwsgierigen op het ogenblik dat het slachtoffer in de ziekenwagen werd gedragen.

Timmermans heeft trouwens toegegeven dat hij pas in het huis van de misdaad is binnengetreten. nadat de juwelierster reeds naar het stedelijk ziekenhuis ter verpleging was overgebracht.

Anderdeels ontkent hij formeel dat hij zou gewacht hebben zich te vertonen totdat het slachtoffer was weggevoerd en dat hij als toeschouwer onder het volk zou gestaan hebben.

Later verklaarde Dr. Gislen nog : 'Wanneer beweerd werd dat de dader een lid van de familie zijn moest, dan konden de vermoedens evengoed rusten op Timmermans omdat er een ruzie was tussen hem en het slachtoffer. Terloops dient gezegd, dat het Timmermans is geweest, die de eerste vermoedens ten laste van De Laere heeft geuit. De ruzie tussen het slachtoffer en Timmermans had voor oorsprong het feit dat hij haar meid wegnam om ze in zijn dienst te nemen. Het slachtoffer



was hierdoor geweldig getroffen en het bewijs hiervan kan gevonden worden in de hoogoplopende ruzies, die achteraf tussen hen plaats vonden. Ook werd door Timmermans een dreigbrief geschreven aan het slachtoffer in verband met de meid. Die ruzie is volgens mij wel een nieuw feit, dat door verdachte De Laere niet kon gekend zijn. Verder is er nog : 'het testament' dat berustte bij haar notaris en waarin Timmermans een bevoorrecht erfgenaam was. Dit testament werd gewijzigd door een eigenhandig testament.

Voor zover ik het slachtoffer ken, had zij niet zoveel vertrouwen in een eigenhandig testament, maar wilde dat de notaris de akte verleed. Ik veronderstel dat tante met haar eigenhandig testament zolang mogelijk gewacht heeft in de hoop dat Timmermans zich zou gedragen naar haar wensen. Het is tenslotte, wanneer zij geen hoop meer koesterde, dat zij haar toevlucht tot de notaris heeft genomen.

Timmermans, die rond dat tijdstip een regelmatige bezoeker was van het café van Standaert, kan van hem vernomen hebben dat het slachtoffer een brief had laten bestellen bij notaris Back, hetgeen vanzelfsprekend dan een wijziging van een testament kon voor doel hebben.

De doodslag kan aldus uitgelegd worden wanneer hij gepleegd wordt om te beletten dat het testament gewijzigd werd'.

*

Ingevolge de speurtocht van Dr. Gislen kwamen de tongen weer los en zij die iets over de moordzaak afwisten, fristen hun geheugen op.

Alleen Arthur Timmermans en Elisabeth Van Driessche hielden zich hierbij afzijdig.

Wat kwam men o.m. te weten?:

- Dat de geloofwaardigheid van de hoofdgetuigen ten laste (dus Timmermans - Van Driessche) aangetast wordt door het feit dat hun getuigenis werd tegengesproken door vijf onpartijdige personen en dit op zeer formele wijze.
- Dat Jeannette Standaert 'bang geworden was van Timmermans' .
- Dat het slachtoffer aan Jean Standaert gevraagd had een halve kg. goud zo te verplaatsen, dat anderen het niet zouden vinden!
- Dat Elisabeth Van Driessche aan een vriendin zou verklaard hebben : 'Als de mijne (bedoeld wordt Timmermans) komt te sterven dan zal alles wel uitkomen. Die weet alles' Er bijvoegende : 'Indien hij niet goed voor mij is , het wel vroeger zou kunnen uitkomen!'
- Dat Van Driessche tijdens de debatten voor het Assisenhof aan een gezworene zou verklaard hebben : "Als ge De Laere niet veroordeelt, gaat het om ons leven."
- Dat Jean Standaert een naamloos schrijven ontving met de volgende tekst : "Het is een publiek geheim dat gij de moordenaar zijt van Uw meter. Daar de zaak nog niet verjaard is, kunt gij nog vervolgd worden."

Het was voor de ingewijden geen verrassing meer op zekere dag te vernemen, dat Frans De Laere een vraag tot herziening van zijn proces aan het Hof van Cassatie had gericht. Bij het verzoekschrift was, zoals de wet zulks vereist, een met redenen omkleed gunstig advies gevoegd, getekend door drie eminente advocaten, met name mr. William Theelen, Mr. Leon Hayoit de Termicourt en Mr. Robert Logelain. De Tweede Kamer van het Hof van Cassatie, zetelend op 2 september 1955 onder het voorzitterschap van Raadsheer Valentin, verleende aan dit verzoek gunstig advies en beval het Hof van Beroep te Gent over te gaan tot een onderzoek over de aanvraag tot herziening 'ten einde na te gaan of de in het verzoekschrift aangehaalde feiten afdoende genoeg schijnen om aanleiding



te geven tot herziening van het arrest, gewezen door het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen op 8 november 1950.'

*

Op 18 oktober 1955 gaf de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent op zijn beurt opdracht aan de hoofdcommissaris van de Gerechtelijke Politie (de h. De Caestecker die spoedig overtuigd werd van de onschuld van De Laere) over te gaan in samenwerking met de Politiecommissaris van St.-Niklaas (de h. Cryns) tot een vooronderzoek betreffende de feiten die door De Laere als 'nieuw' werden aangevoerd.

Uit het Proces-verbaal van dit vooronderzoek blijkt evenwel –hoe ongelooflijk dit ook weer mag klinken- dat deze opdracht niet in samenwerking is geschied. Politiecommissaris Cryns heeft zijn medewerking inderdaad niet verleend. Hij heeft zelfs niet eens een verklaring afgelegd!

*

Het Hof van Beroep dat de zaak te behandelen kreeg, was voorgezeten door Eerste Voorzitter Leon Van Winckel. Als bijzittende raadsheren zetelden de heren Verougstrate en de Vreese. Het Openbaar Ministerie werd waargenomen door dezelfde Advocaat-generaal die voor het Hof van Assisen tegen Frans De Laere de doodstraf had gevorderd.

Nu dient gezegd dat weliswaar geen enkele wetsbepaling belet dat dezelfde magistraat, die de debatten voor een Hof van Assisen heeft bijgewoond en tegen de beklaagde de straf heeft gevorderd, weer als Openbaar Ministerie zou optreden in het onderzoek van de aanvraag tot herziening van het arrest dat door dat zelfde Assisenhof gewezen werd.

Maar, en elkeen zal dit ongetwijfeld met veel nadruk onderschrijven, het ware alleszins toch veel rechtvaardiger geweest dat Advocaat-generaal Van Houdt in dit zo delicate herzieningsproces geen stem had gehad.

Indien men de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 18 juni 1894 op de aanvragen tot herziening onderzoekt, valt het op dat de wetgever zich uitdrukkelijk heeft uitgesproken tegen de tussenkomst, in het nieuwe onderzoek, van magistraten welke bij het eerste onderzoek betrokken waren. De Kamercommissie heeft inderdaad een amendement verworpen waarbij bedongen werd dat, om ontvankelijk te zijn, een vraag tot herziening moest gesteund worden op een gunstig advies van de magistraten die de veroordeling hadden uitgesproken. Deze verwerping steunde zich op de volgende reden : 'qu'arriverait-il si ces magistrats, mis en demeure d'avouer qu'ils ont condamné un innocent, émettent deux avis différents ?'

De vraag kan zelfs gesteld worden of het niet rechtvaardiger zou zijn de nieuwe feiten voor onderzoek steeds te verzenden naar een Hof van Beroep dat er vroeger geen kennis van genomen heeft. De wet van 18 juni 1894 voorziet dit trouwens wanneer het gaat om een herzieningsproces ingevolge een tegenstrijdigheid van twee vonnissen of arresten. In dat geval moet de verzending verplichtend geschieden naar een ander Hof van Beroep.

Als dit geldt voor een dubbele veroordeling, hoeveel gewichtiger zijn dan de redenen niet om eenzelfde maatregel te eisen in een herzieningszaak waarvan de behandeling gesteund is op nieuwe feiten!



Wanneer we hierover akkoord kunnen zijn, dan zal elkeen ook des te sterker betreuren dat Advocaat- generaal Van Houdt, die in 1950 slechts op grond van vermoedens tegen Frans De Laere de doodstraf had gevorderd, in het herzieningsproces weer de zetel van het Openbaar Ministerie bekleedde. De h. Van Houdt was geen onbevooroordeelde partij, wat trouwens is gebleken uit een verklaring die hij, vòòr de aanvang der debatten, aan een paar journalisten heeft afgelegd. Waarom Procureur-generaal Bekaert de h. Van Houdt heeft bevolen of alleszins heeft toegelaten weer als Openbare Aanklager tegen Frans De Laere op te treden, kunnen we ook maar enkel gissen.

*

In Nederland deed zich dergelijk geval eveneens voor, maar het arrest werd vernietigd. Dat was in de zaak- Lans die einde 1928 te Rotterdam en in heel Nederland heel wat deining verwekte. Een bedrijfsleider werd na de kantooruren onthoofd bij zijn bureau aangetroffen. De procuratiehouder van de N.V. werd gearresteerd en voor de rechtbank ter verantwoording geroepen. Als Openbare Aanklager zetelde Officier van Justitie Mr. De Visser die tegen de beklagde -welke onschuld pleitte- twintig jaar eiste.

Wegens doodslag, verduistering en valsheid in geschrifte werd de verdachte dan veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf zonder aftrek. waarop zowel de Officier van Justitie als de beklagde in hoger beroep ging.

Voor het Hof in Den Haag zetelde als Procureur-generaal ... Mr. De Visser, dezelfde magistraat die voor de Rechtbank van Rotterdam twintig jaar had geëist en die inmiddels bij het Hof in Den Haag was benoemd.

Het arrest van het Hof -ditmaal twintig jaar gevangenisstraf- werd later evenwel vernietigd omdat Mr. De Visser ook voor de Rechtbank had gerekwireerd en derhalve geen onbevooroordeelde partij kon zijn.

De zaak werd dan voor behandeling verzonden naar het Hof te 's Hertogenbosch. De verdachte werd daar vrijgesproken. Het Hof achtte niet wettig en overtuigend bewezen dat de procuratiehouder schuldig was aan de moord op bedrijfsleider Lans op 29 november 1928.

*

In de geschiedenis van de Belgische rechtspleging is er nog een herzieningsproces bekend waarin als Openbaar Ministerie de Advocaat-generaal zetelde die tegen dezelfde beklagde voor het Hof van Assisen de doodstraf had geëist. Ook in deze zaak werd het verzoek tot herziening door de Openbare Aanklager ongunstig geadviseerd.

Het ging hier om de zaak welke indertijd het 'geheim van Tienen' werd genoemd. Charles Schmidt en de 22- jarige Lucie Van Rossum verbleven reeds sedert enkele dagen in het Hotel des Flandres toen de jonge vrouw op een namiddag dood in de kamer werd aangetroffen.

Enkele weken later bood Charles Schmidt zich aan op het levensverzekeringskantoor en eiste de uitkering van de premie welke hem volgens het afgesloten contract ten goede kwam. Geen kwartier later werd op klacht van het verzekeringskantoor een gerechtelijk onderzoek naar de dood van Lucie Van Rossum ingesteld. Daartoe werd overgegaan tot de opgraving van het stoffelijk overschot. De lijkschouwing wees uit dat de vrouw vermoedelijk aan haar einde was gekomen ingevolge een vergiftiging door koolzuurgas.

Charles Schmidt werd hierop gearresteerd en einde oktober 1892 voor het Hof van Assisen van Brabant wegens moord op Lucie Van Rossum ter verantwoording geroepen. Charles Schmidt loochende de zware beschuldiging waarop zijn raadsman, Mr. Medard Jacobs uit Leuven, uitriep : 'Die man is onschuldig, want er is geen misdaad gepleegd!'



De juryleden oordeelden er evenwel anders over en Charles Schmidt werd tot de doodstraf verwezen.

Merkwaardig was wel dat in die maanden meerdere dodelijke gevallen van koolzuurgasverstikking werden waargenomen. Bij nader onderzoek kwam Mr. Jacobs tot de vaststelling dat het hier telkens haarden betrof van het merk Choubersky. Aangezien de kachel op de kamer van Lucie Van Rossum in het Hotel des Flandres te Tienen eveneens een Choubersky was, stelde de raadsman van Charles Schmidt een deskundige aan om precies de oorzaak van de vele dodelijke ongevallen op te sporen. Deze deskundige kwam tot de verbluffende bevinding dat in deze haarden de giftige gassen zich ophoopten om door eigen kracht te ontsnappen.

Voor Mr. Jacobs ging het om een uiterst gewichtig nieuw feit, wat de onschuld van de ter dood veroordeelde ontegensprekelijk moest bewijzen.

Hij diende derhalve een verzoek tot herziening van het proces in en was overtuigd van de vrijspraak. De ingewikkelde herzieningsprocedure trad in werking en op 16 juni 1897 verleende het Hof van Beroep van Brussel ongunstig advies nadat het Openbaar Ministerie het verzoek tot herziening had afgewezen.

Voor het Hof van Verbreking werd door de raadsman van Charles Schmidt gewezen op het feit dat zowel in assisen als in beroep dezelfde Advocaat-generaal de functie van Openbaar Ministerie had waargenomen. Hij verzocht derhalve dat de zaak door een ander Hof van Beroep zou onderzocht worden, verzoek dat het Hof van Cassatie onontvankelijk verklaarde daar geen enkele wetsbepaling dit belet. Charles Schmidt bleef aldus veroordeeld.

*

Nog om een andere reden, van nog grotere kiesheid, had de Advocaat-generaal Van Houdt zich moeten onthouden in de zaak- De Laere te zetelen.

Velen herinneren zich ongetwijfeld nog de bijna historisch geworden 'kaakslag' welke wijlen Mr. Edmond Van Dieren in 1940 toebracht aan Auditeur-generaal Ganshof Van der Meersch. Dit weinig hoffelijk 'gebaar' zou de grote Vlaamse assisenpleiter Jaar later. Na de bevrijding erg duur te staan komen. Maar eerst vijf jaar later. Na de bevrijding van ons land. Na de opheffing van zijn parlementaire onschendbaarheid, werd Mr. Van Dieren op 25 november 1945 gearresteerd.

Tot dertigmaal toe werd hij in die weken naar het Auditoraat-generaal gevoerd waar hij telkenmale ondervraagd werd door de Substituut van de Auditeur-generaal, Advocaat-generaal Van Houdt, die een bureau had vlak naast dat van de h. Ganshof Van Der Meersch.

Op 11 februari 1946 werd zijn zaak behandeld voor de Vlaamse Kamer van de Krijgsraad te Brussel. Als Openbaar Ministerie zetelde Advocaat-generaal Van Houdt. Als uiterst strenge aanklager vorderde de h. Van Houdt tegen Mr. Van Dieren tien jaar hechtenis. Mr. Van Dieren werd door de Krijgsraad veroordeeld tot acht jaar hechtenis. In beroep voor het Krijgshof te Brussel, waarvan de debatten op 2 mei 1946 begonnen, was de zetel van het Openbaar Ministerie weer ingenomen door de h. Van Houdt. Ditmaal besloot de Openbare Aanklager zijn andermaal scherp rekvisitoor met weer een straf van tien jaar te vorderen, waarna de veroordeling, uitgesproken door de Krijgsraad, tot vijf jaar werd herleid.

Mr. Van Dieren voorzag zich in verbreking tegen dit arrest en op 31 maart 1947 werd de zaak voor de derde keer, ditmaal voor het Krijgshof te Gent, opgeroepen.



De h. Van Houdt fungeerde weer als Openbaar Ministerie en vorderde tegen Van Dieren vijf jaar. Het arrest luidde uiteindelijk : drie jaar hechtenis.

Voor de tweede maal werd dit arrest verbroken. Voor het Krijgshof te Luik, waar niet de h. Van Houdt maar Substituut Glenisson als Openbaar Ministerie zetelde, werd Mr. Van Dieren op 18 november 1947 vrijgesproken.

Voor het Hof van Beroep te Gent, dat de vraag tot herziening van het proces- De Laere moest adviseren, werd de beklagde o.m. bijgestaan door ... mr. Edmond Van Dieren. Advocaat-generaal Van Houdt was weken voordien daarvan reeds op de hoogte.

*

In zijn rekwisitoor merkte de Advocaat- generaal eerst en vooral op dat De Laere de moord op Jeannette Standaert nooit heeft willen bekennen!

Toch werd hij -stel je voor !- met zeven stemmen tegen vijf schuldig bevonden aan deze weezinwekkende misdaad.

De Advocaat- generaal trok geen enkel woord terug van zijn rekwisitoor eertijds gehouden voor het Assisenhof en stelde ten slotte vast dat de zogenaamde nieuwe feiten niet van aard waren om een herziening van het proces- De Laere te verantwoorden. Hij vroeg dan ook afwijzing van het verzoek tot herziening.

*

Ook Voorzitter Van Winckel kan niet volledig vrij gepleit worden van een zeker vooroordeel. Dit kwam o.m. tot uiting tijdens een confrontatie tussen Gerechtelijk Commissaris De Caestecker, die zoals men weet door het Hof van Beroep was opgedragen een onderzoek naar de nieuwe feiten in te stellen, en de kroongetuige Arthur Timmermans. Het heeft elke aanwezige toen zeer pijnlijk getroffen vast te stellen welke moeite Voorzitter Van Winckel zich getroost heeft om Commissaris De Caestecker er toe te bewegen een verklaring af te leggen waardoor deze aldus een onverdiende blaam op zich moest nemen.

Van dat ogenblik af wist elkeen welk lot Frans De Laere beschoren was.

*

Volgens Mr. Paul Naudts, eveneens raadsman van De Laere, werd Jeannette Standaert vermoord door iemand die bevoorrecht was door het notarieel testament en bevreesd was dat de vrouw dit om bepaalde redenen zou wijzigen, ofwel door iemand die op de hoogte was van het bestaan van een onderhands testament (waarbij Timmermans onterfd was) en vreesde dat Timmermans er zou in gelukken de sympathie van Jeannette Standaert weer te herwinnen.

Tot de vertrouwde en betrokken personen behoorde zeker niet Frans De Laere, aldus Mr. Naudts. Volgens Mr. Van Dieren werden tijdens dit herzieningsproces al de bezwarende elementen uit de akte van beschuldiging volledig ontzenuwd. Maar, aldus Mr. Van Dieren, De Laere moet hangen omdat hij zich bezondigd heeft aan eigenwaan. Hij heeft het inderdaad aangedurfd op de bezwaren te antwoorden : 'Ik ben onschuldig!' Mr. Van Dieren onderstreepte dan in welke bevoordeelde positie de Openbare Aanklager stond t.o.v. de verdediging.

Hij heeft immer de debatten voor het Hof van Assisen kunnen volgen. Wij niet. Maar aan de andere kant betekent dat een dualiteit. Want hij moest tegen De Laere rekwireren. Waar hij nu, als Openbaar Ministerie in dit onderzoek tot herziening, zou bekennen 'Ik heb mij vergist ...' , wie zou hem de steen werpen ? Hij en het vorig Hof hebben immers in geweten geoordeeld. Maar nu zijn er



feiten, die het Hof van Assisen niet kende. En het is met de magere ingrediënten, die het Openbaar Ministerie toen bezat, dat de akte van beschuldiging werd opgesteld.'

De bijl als eventueel moordwapen ter sprake brengend, verklaarde Mr. Van Dieren : 'Ik had mij voorbereid op een steekspel met de deskundigen, maar de voornaamste stuurde zijn kat ... hij gaf forfait. In sporttermen betekent dit dat hij zich niet in staat voelt de match te winnen ...'

Professor Albert Bessemans was inderdaad afwezig. Hij was met vakantie en volgens een mededeling van Voorzitter Van Winckel vertoefde hij in Zuid- Frankrijk.

Wat een gelukzak, riep Van Dieren uit, maar ik zou toch gekomen zijn, want het gaat hier om het leven van een mens!

Een proces van herziening, aldus zei een volksvertegenwoordiger welke zich bezig hield met de wijziging van de wet op de aanvragen tot herziening van veroordelingen, is een proces in het hoger belang van de waarheid en van de gerechtigheid voor dewelke het principe van het gezag van het gerechtelijk gewijsde moet wijken. Jammer genoeg deelde in het herzieningsproces- De Laere niet iedereen deze mening.

Op 21 juni 1956 adviseerde het Hof van Beroep het verzoek tot herziening van het proces inderdaad ongunstig.

Dat dit negatief advies in die dagen het effect had van een bom, hoeft niet te worden betoogd. De openbare mening stond er immers op dat Frans De Laere ten minste de kans had moeten krijgen voor een nieuw Hof van Assisen zijn eventuele onschuld te bewijzen.

*

Einde november 1956 kwam de zaak De Laere voor het Hof van Cassatie. .

Voor een Hof van Cassatie, dat samengesteld is uit een voorzitter en vier raadsleden, wordt zelden of nooit gepleit over de grond van de zaak, over de feiten van de misdaad dus. Wij wisten nochtans dat zowel Mr. Van Dieren als Mr. Naudts de rechten van de verdediging tot het uiterste zouden doen gelden. De verwachtingen stonden dan ook zeer hoog gespannen, en het was alsof er elektriciteit in de lucht hing van deze plechtstatige zaal die nog met kaarsen werd verlicht.

Nadat voorzitter de Bersaques in opvallend keurig Nederlands er op gewezen had dat het Hof van Beroep te Gent in zijn arrest een ongunstig advies had uitgebracht, kwam Mr. Van Dieren onmiddellijk tussen.

Van Dieren : Ik had gehoopt, mijnheer de Voorzitter dat Frans De Laere hier zou aanwezig geweest zijn.

Advocaat-generaal : Ik heb hiertoe geen enkele vraag gekregen.

Van Dieren : Ik heb nochtans een verzoek gericht en het afschrift bevindt zich in het bundel ...

De haast ijzige stilte welke hierop volgde, werd dan precies op tijd verbroken door Voorzitter de Bersaques die zei : Meester, u zult niet pleiten over de grond van de zaak.

Hiermede was de wagen dan voor goed aan het rollen.

Van Dieren : Maar ik mag toch pleiten over de bevoegdheid van het Hof.

Voorzitter. Neen, het Hof is onbevoegd om zich uit te spreken over de grond van de zaak. Het Hof moet zich enkel uitspreken over de regelmatigheid van de rechtspleging voor het Hof van Beroep te Gent.

U pleit dus enkel over de procedure. U moet bondig zijn want er staan nog 22 zaken op de rol.

Van Dieren : Mijnheer de Voorzitter, dat is niet mijn fout.

Voorzitter : U hebt het woord.



Het is wellicht de eerste keer, aldus begon Mr. Van Dieren zijn betoog, dat het Hof van Cassatie zich dient uit te spreken over het principe of tussenkomst nog mogelijk is in een zaak van herziening wanneer het arrest van het Hof van Beroep een ongunstig advies inhoudt. Het is volgens de wet dat het Hof zich over de regelmatigheid van de rechtspleging uitspreekt.

Het schijnt evenwel niet aanneembaar dat tijdens dit onderzoek naar de regelmatigheid der rechtspleging de verdediging geen gelegenheid zou hebben zijn bezwaren te doen gelden. Het zou inderdaad een zeer erge miskennis van de rechten der verdediging betekenen indien bij een rechtspleging, waarbij zulke hoge belangen op het spel staan, de verdediging zelf niet zou kunnen gehoord worden.

Zulke tussenkomst is ongetwijfeld nuttig en kan enkel een betere rechtsbedeling verzekeren. Procureur- generaal Hayoit de Thermicourt heeft trouwens deze betere rechtsbedeling bepleit. In zijn rede bij de opening van het gerechtelijk jaar 1954-55 betoogde de Procureur- generaal nl. dat aan artikel 95 van de Grondwet geen te strikte beperking moet gegeven worden. Dit blijkt nl. uit de verschillende wetten welke na het invoeren van de Grondwet goedgekeurd werden. Zo werden wel degelijk aan het Hof van Cassatie opdrachten gegeven waarbij ontegensprekelijk de grond der behandelde zaken diende onderzocht.

We staan hier in een soortgelijk geval, pleitte Mr. Van Dieren verder, het Hof is niet gerechtigd zondermeer een uitspraak te doen waarbij aan een geschil voor goed een eind wordt gesteld.

Wanneer het Hof nu vaststelt dat het onderzoek van het Beroepshof van Gent niet naar de eis van de wet is geschied, doet het geen uitspraak over de gegrondheid der aangevraagde herziening, maar bepaalt er zich toe een nieuw onderzoek te bevelen. Het Hof van Cassatie kan, bij het onderzoek van de aangeklaagde onregelmatigheden, er niet te buiten deze te toetsen aan de feiten en omstandigheden van de zaak zelf. Het Hof van Cassatie heeft dit trouwens reeds gedaan toen het de feiten, welke als nieuw voorkwamen, heeft onderzocht en kennis genomen van het door de wet geëiste advies van een college van drie advocaten bij het Hof van Beroep.

In deze zaak dringt zich een grondig onderzoek des te meer op daar, door het gunstig arrest van het Hof van Cassatie zelf, een ernstig vermoeden ontstaan is dat de eerste rechtspleging (bedoeld wordt het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen) tot een verkeerde uitspraak en tot de veroordeling van een onschuldige tot levenslange dwangarbeid heeft geleid en dat derhalve elk verzuim, elke nalatigheid en elke schending van de rechten der verdediging tot het nietig verklaren van de rechtspleging en tot de verzending voor een nieuw onderzoek, voor een ander Hof van Beroep, moet leiden.

Mr. Van Dieren wees dan met scherppte op de zeer gewichtige onregelmatigheid die erin bestond het onderzoek van de nieuwe feiten door het Hof van Beroep toe te vertrouwen aan dezelfde magistraat die de beschuldigingakte, welke verschillende onnauwkeurigheden inhoudt, tegen Frans De Laere had opgesteld en die de veroordeling van De Laere aan de jury had gevraagd wegens roofmoord, hoewel toen reeds bewezen was dan Jeannette Standaert geenszins het slachtoffer van een roofmoord is geworden en zulks niettegenstaande de jury Frans De Laere slechts met zeven stemmen tegen vijf schuldig had bevonden toch de doodstraf had gevorderd.

Aan diezelfde magistraat, aldus Mr. Van Dieren, werd de taak toevertrouwd het Beroepshof over de uitslag van dit onderzoek te adviseren.

Mr. Van Dieren gaf dan de geschiedenis welke leidde tot de wet op de herziening, welke na vele jaren strijd in 1894 tot stand kwam om dan te besluiten dat de aanduiding van bedoelde magistraat (het gaat hier dus om de Advocaat- generaal Van Houdt) een erge schending is van de rechten der verdediging, wat op zichzelf voldoende moet zijn het advies van het Hof van Beroep te Gent nietig te verklaren en een nieuw Hof met een nieuw onderzoek te belasten.



“De zaak is het onderzoeken waard, want de grootste twijfel is aanwezig nopens de schuld van De Laere, mijnheer de Voorzitter. Dit Hof is meer dan een , caisse enregistreuse!”

Nadat Mr. Naudts de memorie van verdediging had neergelegd, bracht Advocaat- generaal Janssens de Bisthoven dan advies uit in gebroken Nederlands.

- Mr. Van Dieren, zo begon hij, heeft me niet overtuigd. Het staat vast dat de wet niet toelaat dat het Hof van Cassatie de grond van de zaak beoordeelt. Er blijft daarom niets anders over dan het verzoek om herziening van het proces De Laere af te wijzen en dit op grond van het arrest van het Hof van Beroep te Gent.

Mr. Edmond Van Dieren had blijkbaar voor een muur gepleit, want het eerbiedwaardige Hof verwierp de aanvraag tot herziening en veroordeelde De Laere meteen tot de kosten. Het arrest luidde : “Gelet op het bestreden arrest, gegeven op 2 september 1955, waarbij bevolen werd dat door het Hof Van Beroep te Gent zal worden overgegaan tot het onderzoek over de aanvraag tot herziening van de veroordeling tot levenslange dwangarbeid, tegen aanlegger uitgesproken op 8 november 1950 door het Hof van Assisen der Provincie Oost-Vlaanderen, wegens moord op Standaert Jeannette ;

Gezien het onderzoek door het Hof van Beroep te Gent gedaan;

Overwegende dat, luidend artikel 445, van het Wetboek van Strafvordering het Hof enkel dient na te gaan of dit onderzoek overeenkomstig de wet is geschied;

Overwegende dat het Hof dus van de grieven betreffende de regelmatigheid van het vooronderzoek en van de procedure vòòr het Hof van Assisen, niet vermag te kennen;

Overwegende dat uit de stukken van de procedure niet blijkt dat enige wetsbepaling zou miskend geweest zijn tijdens het vooronderzoek over de nieuwe feiten;

Overwegende dat, wat de procedure vòòr het Hof van Beroep betreft, aanlegger de schending van de artikelen 317, 318 en 372 van het Wetboek van strafvordering inroept;

Overwegende dat uit de stukken van de procedure niet blijkt dat -zoals aanlegger beweert- het Hof van Beroep zou hebben beslist dat de rechtspleging vòòr het Hof van Assisen diende te worden toegepast of die rechtspleging werkelijk zou hebben toegepast;

Overwegende dat voormelde wetsbepalingen, waarvan aanlegger de schending inroept, die enkel de rechtspleging vòòr het Hof van Assisen betreffen, terzake niet toepasselijk waren;

Overwegende dat geen wetsbepaling belette dat dezelfde magistraat, die de debatten vòòr het Hof van Assisen had bijgewoond en tegen aanlegger de toepassing van de straf had gevorderd als Openbaar Ministerie zou optreden in het onderzoek van de aanvraag tot herziening van het arrest door gezegd Hof van Assisen geweest ;

Overwegende dat het Hof van Beroep soeverein beoordeeld heeft of de nieuwe onderzoeksmaatregelen, door aanlegger gevraagd, nodig waren en of de nieuwe feiten door hem ingeroepen afdoende genoeg waren om tot herziening aanleiding te geven;

Overwegende dat uit de stukken van de procedure blijkt dat de rechten der verdediging geëerbiedigd werden; dat het onderzoek vòòr het Hof van Beroep overeenkomstig de wet is geschied;

Gelet op het met redenen omkleed arrest, door het Hof van Beroep te Gent op 21 juni 1956 gewezen, waarbij dit Hof het advies uitbrengt dat er geen grond is tot herziening.

Gelet op artikel 445-4de lid van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 18 juni 1894;

Om die redenen , verwerpt de aanvraag tot herziening en veroordeelt aanlegger tot de kosten.

*



Enige dagen later deed mr. Edmond Van Dieren een beroep op de Minister van Justitie, de h. Lilar, om zijn persoonlijke tussenkomst te vragen om aan de zaak- De Laere een bevredigende oplossing te geven.

'Zeer kort samengevat, is de toestand van Frans De Laere de volgende', aldus schreef mr. Van Dieren.

'Hij werd in oktober 1948 aangehouden onder betichting een roofmoord te hebben gepleegd, in volle dag, in het centrum van St.-Niklaas.

Hij werd in 1950 te Gent veroordeeld tot levenslange dwangarbeid als plichtig aan die moord. De uitspraak van de jury luidde : plichtig met 7 stemmen tegen 5.

Het Openbaar Ministerie vroeg de doodstraf.

De ingebrachte bezwaren waren enkel van circonstandiële aard. Er was geen bekentenis en geen enkel getuige verklaarde De Laere -die in Temse woont en te Antwerpen arbeidde- de dag der moord te St.-Niklaas te hebben gezien.

Ik heb dan, verleden jaar, samen met Mr. P. Naudts, advocaat te Antwerpen, een vraag tot herziening ingediend. Het Hof van Verbreking oordeelde dat de door ons ingeroepen feiten, nieuw en belangrijk waren, en verzond de zaak voor onderzoek naar het Beroeps- Hof van Gent.

De aanduiding van dat Hof was, naar mijn bescheiden oordeel, reeds een vermindering der kansen op dewelke Frans De Laere recht had. Maar, hetgeen U, als praktiserende advocaat zeker even als ik niet aannemelijk zult achten, is dat het nieuwe onderzoek werd toevertrouwd aan dezelfde magistraat -de heer Advocaat- generaal Van Houdt- welke vòòr het Assisenhof de doodstraf had gevorderd.

Ik verhaast mij er bij te voegen dat de heer Van Houdt zelf geoordeeld had dat hij minder geschikt was om dat onderzoek te leiden, en aan de heer Procureur-generaal gevraagd heeft een ander Advocaat- generaal, voor die taak, aan te stellen.

De heer Bekaert is daar echter niet op ingegaan en heeft hem de opgelegde taak doen doorvoeren. De zaak werd dan vòòr de 1 ste Kamer van het Beroepshof te Gent behandeld en verwekte veel beroering.

Het advies van het Hof was echter ongunstig. Wij hebben ons dan naar het Verbrekings- Hof gewend en betoogd dat de te Gent gevolgde procedure niet regelmatig was geweest, en dat de zaak naar een ander Beroeps- Hof moest verzonden worden.

Maar wij hadden -of liever De Laere had weer geen geluk. Als Voorzitter van het Hof fungeerde de Heer Raadsheer de Bersaques, vroeger Raadsheer bij het Hof van Beroep van Gent. Het Hof verklaarde de rechtspleging regelmatig en verwierp derhalve de vraag tot herziening.

Res judicata pro veritate habetur, dat is een zeer eerbiedwaardige spreuk en zij komt, welzeker, ook met de waarheid overeen. Het zal U echter -en hier ben ik zo vrij, geachte heer Minister, mij tot de advocaat die gij zijt, waart en blijven zult, te richten- het zal U ook wel voorgekomen zijn dat gij de vier en twintig uren welke men heeft 'pour maudire ses juges' niet ongebruikt te laten voorbij gaan. Wat mij betreft, ik heb de stellige overtuiging dat De Laere volstrekt onschuldig is aan de hem ten laste gelegde moord en dat hij sinds 1948 onschuldig in de gevangenis verblijft, en ik ben dan ook bereid de beste der mij nog overblijvende krachten aan te wenden om deze onschuld te doen blijken ...'

Tot hier het schrijven van mr. Van Dieren.

*



Enkele maanden later werd Frans De Laere in voorlopige vrijheid gesteld. Wij hadden daartoe een petitie gericht tot de Senaat, bij de hoge vergadering aandringend dat deze, na onderzoek, de Minister van Justitie zou verzoeken Frans De Laere zijn vrijheid weer te geven.

De Laere werd in de echte zin van het woord aan de deur gezet.

Onvoorwaardelijk, want De Laere heeft geen genadeverzoek moeten ondertekenen. Hij heeft derhalve geen schuld moeten erkennen. Wel werd hem een voogd toegewezen, maar deze heeft zich nooit om het lot van de onschuldige- veroordeelde man uit Temse bekommerd. Het laatste woord in de zaak- De Laere was evenwel nog niet gezegd. Een nieuw herzieningsproces werd met verbetering door Frans De Laere voorbereid. Ditmaal zou Advocaat- generaal Van Houdt geen stem meer hebben.

De nooit- geïdentificeerde politieagent, die op het ogenblik van de misdaad voor het huis van de misdaad op wacht stond, zou dan wél aanwezig zijn. Wij zijn er inderdaad in gelukt deze zeer belangrijke getuige op te sporen. Zijn verklaring is meer dan onthutsend. Hij deelde ons mede dat na het vertrek van mevrouw De Roeck uit Vrasene en vòòr de ontdekking van de weezinwekkende misdaad door de 17-jarige Richard Van Duyse NIEMAND de juwelierszaak van Jeannette Standaert betreden of verlaten heeft. Op de witgekalkte scheidingsmuur van het kleine achterplaatsje waren toch bloedsporen aangetroffen, maar de weinig snuggere onderzoeksrechter heeft indertijd aan deze belangwekkende aanduiding géén waarde gehecht ... Het is niet tot een nieuw herzieningsproces gekomen. Frans De Laere overleed in 1976 in de armen van de burgemeester van Temse te Mechelen in de wachtkamer van zijn ... raadsman. Hij overleed als moordenaar!



DEEL 3.

Artikels uit de krant

“Het Vrije Waasland”, 13/03/1948.

Wie vermoordde op 17 April 1944 de juwelierster Mej. Jeannette Standaert ?

St. Niklaas leefde nog onder juk der Duitse bezetting.

Ietwat zenuwachtig verbeidde men een landing der geallieerden, men leefde in spanning.

Plots, 't was 17 April 1944, wordt Sint Niklaas in rep en roer gezet door een wrede moord, gepleegd in volle dag, te 16 u. namiddag, en dan nog wel in de drukste straat der stad, de Statiestraat.

En terecht vroeg iedereen zich af, hoe is het mogelijk dat zo iets kan gebeuren en nog meer, hoe kon de dader ontsnappen ? En toch!...

Want het is nu nagenoeg 4 jaar dat Mej. Jeannette Standaert, een oudere van jaren, die vooraan in de Statiestraat de van jaren her bekende juwelierszaak Standaert uitbaatte, op laffelijke wijze werd afgemaakt.

De zaak werd van meetaf kordaat aangepakt, maar niemand lukte er in een of de daders te pakken. Men vermoedde, ging over tot aanhoudingen doch de onschuld werd bewezen.

Voor de man van de straat geraakte de zaak in de doofpot, want een 5-tal maanden nadien kwam de bevrijding en in deze feestroes ging zoveel verloren. Echter werd er een oogje in 't zeil gehouden door onze wakkere B. O. B. -ers die voor elke onopgehelderde misdaad steeds op uitkijk staan.

WERD DE DADER GEVAT ?

We schrijven thans 10 Maart 1948 en zo plots herleeft deze moord in onze verbeelding.

Het zal niet zonder reden zijn als de B. O. B. overgegaan is tot de aanhouding van een zekere D. L. Fr. uit Temse op wie zware vermoedens wegen in deze beruchte zaak en gevankelijk naar Dendermonde werd overgebracht. Het blijkt uit de volksmond te Temse dat men waarschijnlijk wel een verdachte kerel heeft aangehouden. Thans zullen de B. O. B. en de heer onderzoeksrechter, die zich hierover nog niet uitlaten om het onderzoek niet te schaden, het wel uitmaken en zo er schuld moest zijn, zal de kerel wel door 't net vallen.

Want onze B. O. B. is niet aan zijn proefstuk.



“Het Vrije Waasland”, 02/06/1956.

Staat de afschuwelijke moord op Jeannette Standaert in een nieuw daglicht ?

STAAN WIJ VOOR EEN GERECHTELIJKE DWALING ?

Werd Frans De Laere uit Temse onschuldig tot levenslang veroordeeld ?

Op 17 april 1944 werd de 77-jarige Jeannette Standaert, juwelierster uit de Statiestraat te St-Niklaas, vermoord in haar woning aangetroffen.

De ongelukkige was met bijlslagen afgemaakt en stierf alvorens de naam van haar moordenaar te kunnen bekend maken.

Frans De Laere uit Temse verdacht.

Het onderzoek vorderde moeilijk.

Verschillende verdenkingen moesten opgegeven worden, totdat tenslotte het onderzoek in de richting liep van Frans De Laere uit Temse, aangetrouwde neef van Jeannette Standaert.

De Laere leefde niet op al te vriendschappelijke voet met zijn aangetrouwde tante, die hem zelfs de toegang tot haar huis ontzegd had.

Daarenboven scheen hij in geldverlegenheid te verkeren, zodat hij de centjes van nicht Jeannette, die er warm inzat, best zou kunnen gebruiken hebben. Het onderzoek bleef echter steken omdat politiecommissaris Crijns en de leden van de Rijkswacht, die het onderzoek leidden, van een Duitse Feldgendarm de wenk zouden gekregen hebben om De Laere met rust te laten. Men moet weten dat De Laere destijds in dienst was van het Devisen Schützkommando, en als dusdanig herhaaldelijk de Kommandatur bezocht.

We menen nochtans te moeten verklaren, dat, noch de politiecommissaris, noch de leden van de Rijkswacht met hun principes van rechtvaardigheid en doordrijvendheid, zelfs op aanzetten van een Duitse feldgendarm, het onderzoek niet zouden hebben uitgediept.

In omstandigheden van Duitse bezetting, en eenieder begrijpt dat, is het onderzoek veel moeilijker te doen, dan in tijden zoals we er nu beleven.

Wie was De Laere?

De Laere, zoals we hoger vermelden, was een veelbesproken sujet. Het pleit niet in zijn voordeel dat hij gedurende de bezetting hand in hand werkte met de Duitsers. In die zin heeft hij dan terecht 'n veroordeling opgelopen. De jaren strafzitting worden door velen genomen als zijnde betrek hebbende op het geval van Jeannette Standaert. **Maar hij had een veroordeling van 20 jaar.** Wat dus het bewijs levert dat men hem niet in de hoogte moet steken.

Nieuw onderzoek leidt naar veroordeling.



In 1948 werd het onderzoek tegen De Laere hervat en in 1950 werd verdachte tot levenslang veroordeeld, niet op grond van materiële bewijzen (die waren niet voorhanden), maar enkel op grond van zware vermoedens, voortspuitende uit de feiten : dat zijn keurig opgesteld alibi teniet werd gedaan door zijn vroegere vriendin ; dat men in zijn kolenkelder een bijltje had aangetroffen, dat misschien wel als wapen der misdaad gebruikt zou kunnen zijn (zekerheid hieromtrent bestond niet bij de deskundigen) ; en dat de huissleutel, die na de moord verdwenen was, een drietal weken nadien ontdekt werd onder een tapijt van de slaapkamer nadat De Laere er de meubels had uitgehaald die hij van zijn aangetrouwde tante geërfd had.

Een vorig huisonderzoek had uitgewezen dat de sleutel daar vroeger niet lag. Wat lag er meer hand dan te beweren dat De Laere die sleutel daar verstopt had ?

Het feit alleen dat De Laere zijn onschuld niet kon bewijzen als twee en twee vier is, werd hem noodlottig.

Met zeven stemmen tegen vijf verklaarde de jury hem schuldig aan doodslag op Jeannette Standaert. Het Hof van Assisen sloot zich bij deze geringe meerderheid aan en veroordeelde beklagde tot levenslang. Altijd heeft Frans De Laere volgehouden dat hij onschuldig was.

Nieuwe feiten.

Frans De Laere legde zich echter niet bij deze veroordeling neer en een drietal jaren geleden verzocht hij om verbreking van het arrest van het Assisenhof van Oost-Vlaanderen op grond van nieuwe feiten. Het Hof van Cassatie te Brussel verklaarde de vraag ontvankelijk en gelaste op 2 oktober 1955 het Hof van Beroep te Gent om een onderzoek in te stellen aangaande de gegrondheid en de ernst van de nieuwe motieven.

Met dit onderzoek werd verleden maandag een aanvang genomen.

Wanneer het Hof van Beroep heeft uitgemaakt dat de nieuwe feiten werkelijk steekhoudend zijn en het geding een andere wending kunnen geven (en het Hof zal wel niet anders kunnen), dan zal het Hof van Cassatie te Brussel het arrest verbreken en De Laere zal voor een nieuw Assisenhof moeten verschijnen, dat zijn veroordeling : ofwel zal bekrachtigen, ofwel hem vrijspreken.

Zou het bewaarheid blijven dat in het proces van 1950 er zekere leemten bestaan ? We kunnen moeilijk aannemen dat de gerechtelijke instanties dergelijks niet tot in het diepst zouden onderzocht hebben. Wel is het menselijk dat bepaalde zienswijzen een zekere afleiding hebben geschept. Laat ons het verder onderhoor afwachten om een zuivere waarheid te weten.

Zwakke argumenten.

Frans De Laere werd veroordeeld op grond van zwakke argumenten.

Vooreerst hebben wij de geschiedenis van het bijltje. Een commissie van drie deskundigen was aangesteld om hiermee proeven te doen. Slechts twee op de twaalf proeven toonden enige gelijkens met de verwondingen van het slachtoffer. Daarbij deed de verdediging terecht opmerken dat het bijltje na vier jaren lang dienst gedaan te hebben om kolen te kloppen al heel wat wijzigingen heeft kunnen ondergaan, zodat uit de proeven niets meer kan opgemaakt worden. Bovendien bracht het microscopisch onderzoek geen enkel bloedspoor aan het licht. Ook moeten slechts twee van de drie aangestelde deskundigen feitelijk het onderzoek geleid hebben.

Vervolgens is er nog de kwestie van de hulssleutel. die zoals gezegd slechts drie weken na de moord gevonden werd. De Laere werd er van beschuldigd deze sleutel verstopt te hebben onder het tapijt, toen hij de meubels kwam wegnemen.



Ook de verwerping van De Laere 's alibi schijnt op losse schroeven te draaien .Hij had dit gesteund op zijn vroegere vriendin Maria Smet, in wier appartement De Laere destijds zijn kantoor te Antwerpen had ingericht.

Tijdens het onderzoek echter geraakten beiden in onenigheid en Maria Smet verklaarde dat De Laere de dag van de moord niet bij haar te Antwerpen was geweest. Aldus deed zij het alibi van De Laere teniet.

Het is wel te begrijpen dat Maria Smet na zoveel jaren, zich niet veel meer van de zaken herinnert. We zijn ook overtuigd dat veel van de getuigen en tegengetuigen het moeilijk zullen hebben om nog verklaringen in dezelfde zin af te leggen als over 8 jaar.

Tegenstrijdigheden.

Nog andere onnauwkeurigheden en tegenstrijdigheden zijn nu aan het licht gekomen. Zo stond in het eerste proces vermeld dat de secretaire van het slachtoffer open stond en dat de sleutel er op stak. Later werd verklaard dat de secretaire opengebroken was.

Wat te denken van de getuigenis van Albert Vercauteren, die onder verontwaardiging getuigt dat zijn verklaring destijds door de B.O.B zo werd verdraaid, dat zij ten nadele van Frans De Laere uitviel ?

We betwijfelen het sterk dat de B.O.B. verklaringen zou verdraaien, des te meer daar doorgaans na het onderhoor, voorlezing gegeven wordt aan de getuigen, zodat deze hun verklaringen nog mogen wijzigen, en gebeurlijk er nog opmerkingen mogen aan toevoegen.

* * *

Het is duidelijk dat, om de zaak meer uit te diepen, F. Van Driessche, alsmede A. Timmermans, verder zullen onderhoord worden.

Het is bedroevend dat bepaalde pers van nu af reeds, zekere beschuldigingen uit, daar waar de eerlijkheid er toch op wijst, dat, indien iemand zelf nog niet is aangehouden, niet als beschuldigde zou kunnen verschijnen.

Laat ons verhoppen dat de verdedigers van De Laere niet werken enkel met de gedachte een politieke tegenstelling hoogtij te laten vieren, maar wel, een zaak die onrechtvaardig is beoordeeld, recht te zetten. Dan alleen wensen we hen bij voorbaat oprecht proficiat !

V.H.



“Het Vrije Waasland”, 23/06/1956.

Frans De Laere krijgt geen herziening

Donderdagvoormiddag hoorde Frans De Laere, uit Temse, verdacht van moord op de juwelierster Jeannette Standaert, uit St. Niklaas, zijn verzoek tot herziening afwijzen in de volgende bewoordingen :

<< Het Hof Van Beroep, al de feiten inziende en na iedereen onderhoord te hebben, verklaart dat zij geen aanleiding geven tot het bekomen van een herziening.>>

De verdediging kan nu alleen nog een laatste poging doen bij het Verbrekingshof



“Krant niet bekend, datum: vrijdag 25 september 1970”.

Frans De Laere (75) vecht wanhopig voor eerherstel

“Ik ben onschuldig”

Beschuldigd van roofmoord in St.-Niklaas

Straks vijfenzeventig jaar, bijna blind, straatarm, vecht Frans De Laere uit Temse onvermoeibaar voor rechtvaardigheid en eer.

Twaalf jaar lang zat hij in de gevangenis veroordeeld tot levenslange dwangarbeid voor een moord die hij – ik ben er overtuigd van – niet gepleegd heeft. Toen hij onvoorwaardelijk vrij kwam waren zij die hem in de afzondering leerden kennen zeker van zijn onschuld. Wie het dossier instudeert wordt getroffen door het rampzalig leven van deze oude man die waarschijnlijk het slachtoffer werd van een gerechtelijke dwaling... en van zijn slechte naam als << inciviek >>.

Het onrecht kan nog gedeeltelijk hersteld worden. Frans De Laere heeft al zijn hoop gesteld op de minister van justitie die de macht heeft om een herziening van het eerste proces aan te vragen... niet alleen omwille van nieuwe elementen in de zaak maar ook omdat de procedure in het verleden niet altijd rekening gehouden heeft met de rechten van de verdediging.

Op 17 april 1944, omstreeks 16u20 werd op 77-jarige Jeannette Standaert in haar woning aan nr.7 van de Statiestraat te St.-Niklaas vermoord.

Een onbekende trachtte haar te wurgen, sloeg haar met een scherp wapen zeven keer in het gelaat en klopte haar ten slotte met een stomp voorwerp de schedel in. De vrouw overleed slechts enkele uren later maar kon niets vertellen over haar moordenaar(s) de zware verwondingen beletten haar te spreken. De misdaad was gepleegd tijdens een luchtalarm: sirenegeloei had de burgers naar de schuilkelder gejaagd terwijl boven de stad een luchtgevecht gevoerd werd tussen Duitse en geallieerde vliegtuigen. Het onderzoek startte dus in moeilijke en nerveuze omstandigheden... die natrilden tot in het parket vermits het eerste proces verbaal vertelt dat de gerechtelijke politie van Gent om 14 uur aan het werk gezet wordt om een onderzoek te beginnen in een moordaffaire... die pas twee uur later gepleegd werd.

Jeannette

Jeannette Standaert was welstellend en populair. Te IJzendijke (Ned.) geboren kwam zij zeer jong naar St.-Niklaas waar haar vader een juwelierszaak begon die zij na de dood van haar ouders met succes verder exploiteerde .

Zij bleef ongehuwd. Ongetwijfeld is ze op 45-jarige leeftijd ooit eens verliefd geweest op een buurman, de h. Arthur Timmermans, maar het verschil in leeftijd – zij was jaren ouder – scheen haar een hinderpaal voor een gelukkige verbintenis. Toch is die Arthur Timmermans << in de familie >> gekomen. In 1918 trouwde hij met Leontine De Mey, een nicht van Jeannette Standaert. De aangetrouwde neef Timmermans en zijn vrouw woonden zelfs vier jaar in bij << tante >> Jeannette. Dank zij haar werd hij een welstellend juwelier en in 1939 stelde zij hem aan tot haar bijzonderste, bevoorrechte erfgenaam. Maar in 1944 – op het ogenblik van de moord – boterde het niet meer tussen tante Jeannette en haar aangetrouwde neef Arthur Timmermans. Oorzaak was



- ten rechte of ten onrechte – de jaloersheid om de charmes en de jeugd van de jonge Elisabeth Van Driessche, een 24- jarige meid die in 1940 bij Jeannette in dienst ging maar in 1943 – (toen de brave echtgenote van Timmermans, Leonie De Mey overleden was) – overwaaide naar het huis van de alleenwonende Timmermans. Deze laatste heeft altijd volgehouden dat er tussen hem en de meid geen enkele sentimentele verhouding was doch Jeannette Standaert dacht er ander over want zij verbood hem nog in haar woning te komen en zij maakte enkele weken voor haar dood een nieuw eigenhandig geschreven testament waarbij Timmermans voor een groot deel onterfd werd.

Koffie

Na de moord stond Timmermans boven iedere verdenking en het onderzoek geraakte niet van de grond. Men kon echter wel vermoeden dat de moordenaar(s) goede bekende(n) waren van het slachtoffer. De rechercheurs vonden immers in het huis van de misdaad een bijna leeggekookt potje water op het brandend gasvuur dat door het slachtoffer steeds gebruikt werd om koffie te zetten (met bonen) – een zeldzame lekkernij in oorlogstijd – wanneer familieleden op bezoek kwamen.

Jeannette Standaert leefde teruggetrokken, ontving niemand in haar woonkamer behalve enkele familieleden... Dus moest de misdaad door een familielid of ten minste door een goede bekende gepleegd zijn.

Diefstal moest de drijfveer tot de misdaad zijn, zo dacht men, vermits ongeveer 35.000 fr. baar geld uit de woning verdwenen << schenen >>. Ook had men de indruk dat de moordenaar snel te werk ging wat slechts mogelijk was als hij zeer vertrouwd was met de ligging en de inrichting van het huis.

Het onderzoek wees verder uit dat het wapen van de misdaad en de sleutel van de winkelvoordeur verdwenen waren. Betreffende het moordwapen besloten de wetsgeneesheren: “Het slachtoffer droeg op het hoofd een soort pruik” (een echt kussentje) dat de slagen heeft getemperd. De afmetingen van het wapen beantwoorden al aan al de in gebruik zijnde huishoudelijke hamers en ook aan de achterkant van gewone bijltjes”... Een getuige, een buurvrouw verklaarde dat zij rond het uur van de misdaad gekerm hoorde bij Jeannette Standaert en daarna de stem van een man. Kort nadien hoorde zij de bel van de winkeldeur rinkelen en zag zij een man, gevolgd van een vrouw, in de richting van de markt gaan... Veel meer achterhaalde men niet maar reeds op 22 juni 1944 schreef een van de onderzoekers “Arthur Timmermans, Elisabeth Van Driessche (de gewezen meid van het slachtoffer die nu in dienst van Timmermans was) en J. Standaert (een andere neef) verklaren dat zij sinds geruime tijd de indruk hebben dat hun neef Frans De Laere niet vreemd aan de moord zou zijn”.

Inciviek

Frans De Laere werd geboren te Ingelmunster op 20 oktober 1895. In 1919 huwde hij met Elisa Standaert (een nicht van tante Jeannette). Hij vestigde zich als bankbediende eerst in St.Niklaas daarna in Temse. Later werd hij makelaar in roerende en onroerende goederen en naast zijn zaak in Temse richtte hij te Antwerpen aan de Pacifikatiestraat een << Comptoir général de Financement >> op waar hij enkele dagen per week kwam. De journalist Jos Cels, die jaren geleden een boek schreef over het geval vertelt:

“Tijdens de bezetting wordt De Laere aangehouden door de Duitsers wegens verhandeling van goud en komt alsoz terecht in de handen van het Devisen Schutz Kommando. Hij wordt op de pijnbank gelegd en geeft uiteindelijk de namen prijs van de personen welke bij deze verhandelingen betrokken waren. Deze << verklikking >> zal hem bij de bevrijding duur te staan komen. Op 20 januari 1945 wordt hij inderdaad gearresteerd en door de krijgsraad tot 20 jaar veroordeeld, straf



welke later – wegens zijn smetteloos strafregister – door het militair gerechtshof tot tien jaar opsluiting wordt omgezet”.

Op 29 januari 1948 wordt De Laere als << inciviek >> in voorlopige vrijheid gesteld maar op 8 maart 1948 wordt hij opnieuw aangehouden, ditmaal verdacht van moord op Jeannette Standaert. Zo althans luidden de verdachtmakingen van Arthur Timmermans en de meid Elisabeth Van Driessche.

Bijl

Het onderzoek zou volgende << vermoedens >> verzamelen tegen De Laere:

1. Hij was een familielid en een bekende van Jeannette Standaert.
2. Zijn alibi werd niet bevestigd. De Laere beweerde dat hij de dag van de moord – 17 april 1944 – niet in St.-Niklaas geweest was maar in zijn bureau te Antwerpen in de woning van zijn toenmalige vriendin. Hij zij ook dat hij die middag met de vrouw een badmuts gekocht had en vervolgens koffie was gaan drinken in een gelegenheid in de stad. In 1948 (vier jaar na de moord) loochende de vriendin dit alibi. De verhouding was tijdens de eerste gevangenschap van De Laere afgebroken.
3. In de kelder van de Laere's woning werd een huisbijltje gevonden dat meestal door de familie gebruikt werd voor het hakken van het brandhout. Vier jaar na de misdaad bestudeerden de wetsgeneesheren dat bijtje en besloten zij “op de bijl kan nergens aanwezigheid van bloed vastgesteld worden. Het was niet mogelijk het volkomen zeker bewijs te leveren dat de schedelbreuk van het slachtoffer door de bijl veroorzaakt werd. Dat mag nochtans als waarschijnlijk worden beschouwd”.
4. Na de misdaad bleek de sleutel van de winkel deur van Jeannette Standaert's woning verdwenen en onvindbaar, al werd het hele huis ondersteboven gekeerd. Veertien dagen later vond de meid Elisabeth Van Driessche hem terug op een kamer van de eerste verdieping. Het gebeurde de dag dat alle erfgenamen van het slachtoffer – ook Frans De Laere en zijn vrouw – in het sterfhuis samengekomen waren om de meubels van het slachtoffer te verdelen en te kopen. De Laere had toen een klein bureau gekocht dat tijdens het gevecht tussen de moordenaar en het slachtoffer omgevallen was en waarvan een hoek afgebroken werd. Dat vond men zeer verdacht en meteen zegden enkele getuigen dat zij de indruk hadden dat De Laere – veertien dagen na de moord – van het eerste bezoek aan de woning gebruik gemaakt had om de sleutel op de eerste verdieping weg te gooien. Niemand heeft hem dat zien doen. Men veronderstelt het alleen maar.
5. Een gewezen politiemans van St.-Niklaas beweerde dat hij onmiddellijk na de moord in de richting van De Laere had willen zoeken doch dat een lid van de Duitse Feldgendarmarie hem verbod had opgelegd zich nog langer met het onderzoek bezig te houden. Die Duitse tussenkomst zou begrijpelijk geweest zijn omdat De Laere, zo zei men, tijdens de oorlog de gewoonte had tot twee keer per week op de kommandantuur te komen...

De verklaring van de politiemans betreffende dat Duits bevel kwam echter pas op 17 april 1948, precies vier jaar na de feiten.

De Laere loochende alle schuld betreffende de moord op Jeannette Standaert. Maar op 6 november 1950 verscheen hij voor het hof van assisen van Oost-Vlaanderen wegens roofmoord...

L.D.L.

(wordt voortgezet)



“Krant niet bekend, datum: Zat. 26 zond. 27 september 1970”.

Frans De Laere (75) vecht wanhopig voor eerherstel (2)

JURYLEDEN VAN OOST-VLAANDEREN WAREN VERDEELD OVER SCHULDVRAAG

Frans De Laere (75) uit Temse, vrijgekomen na twaalf jaar opsluiting wegens moord waaraan hij onschuldig beweert te zijn verscheen op 6 november 1950 te Gent voor het hof van assisen van Oost-Vlaanderen, onder het voorzitterschap van raadsheer Jacquart. Hij werd beschuldigd van moord met voorbedachtheid (* om diefstal te vergemakkelijken *) op de 77- jarige juwelierster Jeannette Standaert uit Sint-Niklaas. De feiten dateerden van 17 april 1944.

Na een uitzonderlijke procedure werd De Laere wegens doodslag – niet voor roofmoord – tot levenslange dwangarbeid veroordeeld. Nooit bekende hij. Twintig jaar later zegt hij ons: << Ik ben onschuldig! Ik had niets met de moord te maken. Ik zou willen leven tot ik volledig eerherstel gekregen heb en de waarheid aan het licht komt >>.

Zelfs de openbare aanklager – de zelfde als degene die in beroep tegen Irma Laplasse rekwireerde – gaf tijdens het proces in 1950 toe dat men geen bewijs had tegen De Laere... enkel vermoedens, : immers, vier jaar na de feiten vond men in de kelder van zijn woning te Temse een bijl die volgens de wetsgeneesheren kon gebruikt zijn en << waarschijnlijk >> gediend had om Jeannette Standaert neer te slaan.

: veertien dagen na de feiten zou de verdwenen sleutel van Jeannette's winkel deur terug naar het huis van de misdaad gebracht zijn door dezelfde Delaere.

: Tegen het eind van de bezetting zouden de Duitsers de politie verboden hebben hun vriend De Laere lastig te vallen.

: De Laere had geen alibi, wat meer is : hij heeft gelogen vermits hij beweerde de dag van de moord te Sint-Niklaas, in Antwerpen gebleven te zijn in gezelschap van zijn vriendin en deze dat formeel loochende.

Ten slotte was De Laere 'n familielid van het slachtoffer van wie geweten was dat zij alleen voor familie en bekenden haar woonkamer openstelde en koffie zette.

- Ik begrijp nog altijd niet, zegt De Laere nu, hoe ik op basis van die vermoedens en veronderstellingen kon aangehouden en vervolgd worden. Neem het geval Arthur Timmermans, ook een aangetrouwde neef van Jeannette.
- Hij is in 1954 overleden.
- Dat verandert niets aan het verleden. Objectief gezien waren er meer redenen om Timmermans te verdenken dan om mij lastig te vallen.



- Hij had een alibi.
- Het houdt geen steek; het wordt door het onderzoek tegengesproken.
- Net als het uwe.
- Hij had een alibi.
- Het houdt geen steek; het wordt door het onderzoek tegengesproken.
- Net als het uwe.
- Ik had geen reden om de moord te plegen.
- De diefstal van 35.000 fr.?
- Er was geen diefstal vermits het geld teruggevonden werd. Ik had geen drijfveer tot de moord. Men zou wel kunnen zeggen dat Timmermans een reden had om de dood van tante Jeannette te wensen. In 1939 was hij haar bevoorrechte erfgenaam. Enkele weken voor haar dood heeft zij hem praktisch ontferd omdat de meid Elisabeth Vanden Driessche haar verlaten had om bij hem te << dienen >>. Timmermans was boos om de nieuwe beslissing van tante Jeannette en om de onterving. Hij heeft bekend dat hij wist dat zij van plan was een nieuw testament te laten maken. Hij heeft haar een dreigbrief geschreven.
- Tante Jeannette leefde in onmin met Timmermans. Het is moeilijk te geloven dat zij voor hem koffie zette en hem in het salon ontving. Ze wilde niet eens meer dat hij over haar drempel kwam!
- Timmermans kwam er geregeld. Trouwens, van mij wordt gezegd dat ik familie en bekende was. Het is bewezen dat ik in geen dertien jaar meer bij tante Jeannette geweest was sedert we ruzie gemaakt hadden om geldzaken. Zou ze, na die dertien jaar ruzie, voor mij koffie gezet hebben?
- Bedoelt u dat Timmermans de moordenaar was?
- Ik weet het niet. Men kan hem zoveel, zelfs meer verwijten dan mij. Ik weet dat ik onschuldig ben.
- U zou de sleutel van het huis van de misdaad na veertien dagen teruggebracht hebben.
- Men vergeet dat de sleutel onder een tapijt in de kamer van de eerste verdieping van het huis Standaert gevonden werd door Elisabeth Vanden Driessche. Zij zei eerst aan een getuige dat ze die sleutel niet kende, en drie jaar lang heeft ze dergelijke sleutel gebruikt toen ze in dienst van Jeannette was. Zij en Arthur Timmermans uitten het vermoeden dat ik de sleutel daar zou gelegd hebben toen ik veertien dagen na de moord, samen met de andere familieleden, voor het eerst weer in de woning kwam. Als dader zou ik dus zo dom en zo onvoorzichtig geweest zijn, - en de dokters zegden dat ik zeer sluw ben – na de misdaad de compromitterende huissleutel mee te nemen zonder dat het verantwoord was vermits die deur niet eens dichtgemaakt werd. Daarna zou ik veertien dagen lang die gevaarlijke sleutel bij mij gehouden hebben om hem



daarna weer het huis binnen te smokkelen. Welk belang kon ik als dader daarbij hebben? Geen enkel.

- Meteen insinueert u dat sommigen er interesse bij hadden door het onverwachte terugvinden van de sleutel verdenkingen op u te laten wegen en meteen van anderen af te wenden.
- Ik zie geen andere verklaring. Daarenboven heeft niemand mij de dag van de moord in Sint-Niklaas gezien. Niemand heeft mij ook gezien op weg naar of terug van St.-Niklaas.
- Misschien had u geluk?
- Ik loop niet in een zak en ben in de streek zeer gekend. Men heeft mij die dag niet in St.-Niklaas gezien omdat ik in Antwerpen was en er bleef tot lang nadat de moord door iemand anders gepleegd werd. Stel u een ogenblik voor dat ik de moordenaar ben: vermits het gerecht beweerde dat de misdaad met mijn huisbijkl gepleegd werd moet ik dus met die bijl van huis vertrokken zijn en moet ik ze achteraf weer naar huis teruggebracht hebben. Ziet ge mij na de moord, met die bebloede bijl op zak of in een stuk papier of in een map de trein op gaan en naar Temse terugkeren. Dat alles zonder dat menéén vlek bloed op me gevonden heeft, zonder dat men één vingerafdruk van mij ter plaatse kon ontdekken?

Wetsgeneesheren

- Men heeft niettemin het wapen van de misdaad bij u thuis gevonden. Vier jaar na de feiten, ik geef het toe. De wetsgeneesheren oordeelden dat uw bijl hoogstwaarschijnlijk diende om vrouw Standaert neer te slaan!
- Het deskundig onderzoek werd in duistere omstandigheden gevoerd. Pas in juni 1949 – vijf jaar na de feiten – schreef een deskundige aan de rechter van instructie: <<...Ik kan u meedelen dat wij geen volkomen bewijs zullen kunnen leveren dat de slag met de aangeslagen bijl werd toegebracht. Gedeeltelijke overeenstemming hebben we nochtans vastgesteld tussen de teweeggebrachte en onze proefondervindelijke schedelbreuken zodat ons besluit ten laste van gezegde bijl zal pleiten. >>. Eensdeels zegt men dat er geen volkomen bewijs is, anderdeels pleit het toch tegen mij. In de handel vindt men duizenden bijlen identiek aan de mijne. Daarenboven is uit later getuigenissen van een deskundige gebleken dat mijn bijl slechts als het moordwapen kan beschouwd worden indien het tussen het moment van de moord en van de deskundige proeven niet meer gebruikt werd. Welnu, die bijl werd thuis praktisch elke dag in de kelder gebruikt. De politie heeft haar niet gevonden. Het zijn mijn huisgenoten die spontaan gezegd hebben dat die bijl n de kelder lag. Kan men zich voorstellen dat de moordenaar een wapen van de misdaad jarenlang in huis zou houden ten gerieve van het dagelijks gebruik?
- Ja, dat is mogelijk.
- Maar de deskundigen zélf zeggen dat alle proeven zonder waarde zijn indien de bijl na de misdaad nog gebruikt werd. Mijn bijl werd geregeld in de huishouding gebezigd. Dus...



- Ik geloof dat er geen bewijzen zijn van schuld. Maar er blijft het feit dat de Duitsers na de moord aan een politiemann verbod oplegden zich nog met het onderzoek in uw richting bezig te houden.
- Dat hebben de Duitsers niet gezegd. Geen van de toen in St.-Niklaas gekazerneerde Duitsers weet daar iets van. Ze kennen me niet.
- Misschien zijn ze het vergeten of willen ze u beschermen?
- Waarom zouden ze dat? Is het niet zonderling dat die nonsens verkocht wordt vier jaar na de feiten door een man die achteraf uit de politie moest verjaagd worden? Waarom kwam hij met dat verhaal niet voor de dag, onmiddellijk bij de bevrijding of toen ik als een inciviek werd aangehouden en veroordeeld. Waarom kon hij de Duitsers niet thuis wijzen? Het verhaal van de Duitse tussenkomst is niets dan laster... die mij twaalf jaar gevangenis en mijn eer gekost heeft...

We hebben de beweringen van Frans De Laere niet klakkeloos aanvaard. Uit het dossier blijkt echter niet dat hij thans zou liegen. Overigens, hoewel men bij het proces voor het hof van assisen van Oost-Vlaanderen, niet over alle gegevens beschikte heeft de jury sterk getwijfeld aan de schuld van de betrokkene. Van de 12 juryleden hebben slechts zeven gezegd dat hij schuldig was aan doodslag. Vijf anderen hebben gezegd dat hij onschuldig was. Daarom moesten volgens de wet de drie beroepsmagistraten van het hof meestemmen. Zij hebben hun stem bij die van de zeven juryleden gevoegd zodat De Laere slechts op het nippertje veroordeeld werd wegens doodslag. Want eensgezind oordeelde de jury ook dat er geen bewijzen waren van voorbedachtheid, dus van roofmoord. Waarom zou De Laere dan Jeannette Standaert vermoord hebben?

Sommigen menen een bewijs van zijn schuld gevonden te hebben in het feit dat De Laere zekere dag aan zijn vrouw zou gezegd hebben: << Moed houden.... Ik zal nooit bekennen >>. Is dat, zoals vooropgesteld werd, het bewijs van een koppig schuldig loochenen of is het niet eerder een aanwijzing dat de verdachte geen redenen had om te bekennen, daar hij onschuldig was? Geen wonder dat De Laere een herziening vroeg van zijn proces.-

L.D.L.

(wordt vervolgd)



“Krant en datum niet bekend”.

Frans De Laere hoopt op ministeriële tussenkomst (3)

MOORD OP JEANNETTE STANDAERT VAN ST.-NIKLAAS BLEEF GEHEIMZINNIG

In 1950 door het hof van assisen van Oost-Vlaanderen tot levenslange dwangarbeid veroordeeld wegens doodslag – (17 april 1944) – op Jeannette Standaert in St.-Niklaas, jarenlang opgesloten in de gevangenissen van Gent, St.-Gillis en Leuven, wist Frans De Laere, alhoewel zelf geen heilige, door zijn eenvoud en zijn hardnekkigheid enkele mensen, onder wie eerbare familieleden, van zijn onschuld te overtuigen. Het kwam zover dat hij, zoals de wet het bij uitzonderlijke omstandigheden beveelt, gesteund door een gunstig advies van drie advocaten, een verzoek indiende tot herziening van zijn eerste proces. Terwijl hij nog altijd in de gevangenis zat beval het Hof van Cassatie een onderzoek << om na te gaan of een nieuw proces verantwoord was >>. Het Hof van Beroep te Gent meende na vinnige debatten dat daartoe geen reden was. Aldus werd de vraag van De Laere afgewezen.

Men zal nooit genoeg herhalen!

Moeder Justitia is zeer menselijk: zij kan moeilijk een vergissing erkennen. En veel magistraten vereenzelvigen zichzelf met de wet en het gerecht.

Dank zij de wet van 1894 kan een veroordeelde een herziening van zijn proces aanvragen. Om succes te hebben moeten echter zoveel normen geëerbiedigd worden en zoveel plichten vervuld dat het zeer moeilijk, zonet onmogelijk wordt het gerecht te dwingen tot een mea culpa.

Nieuws

Om een herziening te bekomen – we spreken niet van genade of strafvermindering – moeten (naast andere proceduremogelijkheden) in de zaak nieuwe feiten opdagen waarvan de veroordeelde op het moment van het eerste geding niets wist. Het Hof van beroep moet die zogenaamde nieuwe feiten bestuderen en bij arrest een advies uitbrengen over de waarde en de ernst ervan. Op basis van dat advies beslist het Hof van Cassatie eindelijk of er ja dan neen een nieuw proces mag komen. Cassatie houdt zich niet bezig met de grond van de zaak, enkel met de nieuwe elementen. De Laere heeft heel die procedure gevolgd. Een nieuw proces kreeg hij niet...

Er waren in de zaak nochtans nieuwe feiten, onbekend toen het eerste proces behandeld werd:

- 1) zonder twijfel waren er felle ruzies geweest tussen Jeannette Standaert en haar neef Arthur Timmermans omdat die haar gewezen meid << in dienst >> genomen had.
- 2) De neef had zijn tante zelfs een dreigbrief gestuurd. Getuigen hebben die dreigbrief in handen van Jeannette Standaert gezien. Na de moord was het schrijven plotseling verdwenen.



- 3) Weinige dagen voor haar dood ontmoette Jeannette Standaert een notaris. Timmermans kon vermoeden dat zij, die hem met onterving bedreigd had, een nieuw testament zou opmaken. Dat zij tevoren reeds een eigenhandig geschreven stuk opgesteld had om hem te onterven wist hij niet. Timmermans moest bijgevolg veronderstellen dat het bezoek van de notaris aan tante Jeannette voor hem zeer nadelige gevolgen kon hebben. Mag men niet veronderstellen dat de moord op Jeannette Standaert mogelijk gepleegd werd door iemand die meende te kunnen beletten dat zij haar testament zou wijzigen?
- 4) Arthur Timmermans wist dat Jeannette Standaert met een onmiddellijke buur overeengekomen was hard op de scheidingsmuur van hun woning te kloppen indien er gevaar of onraad dreigde. De dag van die moord was die buurman afwezig, wat bijna nooit gebeurde. Timmermans wist dat de buurman niet thuis was.
- 5) In 1952 verklaarde de meid Van Driessche: << Als Timmermans sterft zal alles wel uitkomen op zijn sterfbed. Die weet alles >>...

Niemand mag zeggen dat Timmermans de moordenaar van Jeannette Standaert is. Ter zake bestaat geen enkel bewijs. Maar het loont de moeite al de hoger aangehaalde punten nauwkeurig te onderzoeken wanneer men weet dat precies die Timmermans een van de bijzonderste getuigen was ten laste van Frans De Laere.

Afgewezen

Men zou kunnen veronderstellen dat bij de minste schijn of het kleinste vermoeden van vergissing de hele magistratuur opspringt om de waarheid te achterhalen, dat niemand van de vroegere juryleden of rechters nog rust kent eer men met een nieuw proces en nieuwe rechters de zaak weer grondig en sereen heeft onderzocht. Al was het maar om hun eigen geweten te sussen... Het Hof van Beroep te Gent is over dat alles makkelijk heen gegliden. Het heeft de nieuwe feiten zeer summier en slechts gedeeltelijk onderzocht, argumenten van de verdediging onbeantwoord gelaten... en koudweg gezegd dat er geen redenen waren om het eerste proces te herzien. Misschien worden sommigen het beoordelen en bestraffen zo gewoon dat ze niet meer rillen bij de gedachte aan een mogelijke vergissing. Het Hof van Cassatie is natuurlijk op het advies van Beroep ingegaan zodat De Laere schijnbaar reddeloos verloren was.

Maar de oude man legt zich bij de nederlaag niet neer. Als een relikwie draagt hij op zak de uitspraak van Meunier en Delfosse (Revue nouvelle 1950) << Indien de rechtvaardigheid de bestraffing van de schuldige vergt, is het ook waar dat zij nog véél meer eist: zij kan géén rust kennen indien het gerechtsapparaat slecht of vals functioneerde >>

<< Het is geen wonder dat het Hof van Beroep in Gent mijn verzoek om een nieuw proces afgewezen heeft, zegt hij. Ten slotte ben ik door magistraten van dat zelfde Hof van Beroep schuldig verklaard en veroordeeld vermits de juryleden niet voldoende in aantal waren om mij direct schuldig te verklaren. Daarenboven zetelde bij de herzieningsprocedure als openbaar aanklager de magistraat die ook openbaar aanklager was in het eerste proces. Die mensen kunnen mekaar of zichzelf toch niet tegenspreken en afkeuren om mij plezier te doen? >>

Menselijk

Inderdaad, voor het Hof van Assisen in 1950 zetelde als openbaar aanklager de h. Van Houdt. << Op basis van vermoedens >> overtuigd van De Laere's schuld eiste en bekwam hij diens veroordeling. Wanneer in 1956 het Hof van Beroep te Gent de nieuwe gegevens moest



onderzoeken (dat betekent: eventueel zeggen dat de rechters zich misschien of waarschijnlijk vergist hebben) werd de h. Van Houdt weer als aanklager aangesteld. Dat was niet in strijd met de wet, wel met het idee van hoofsheid, sereniteit, objectiviteit en grootsheid die men bij dienaren van moeder Justitia mag veronderstellen. Hoe eerlijk, sereen, integer en geleerd ook, een magistraat kan moeilijk harakiri plegen in het deemoedig erkennen van een mogelijke vergissing. Van een magistraat die met enthousiasme want zonder aarzelen de zwaarste straf vroeg tegen een verdachte mag men menselijkerwijze niet verwachten dat hij enkele jaren nadien andersom zou gaan praten. Magistraten zijn (gelukkig) ook slechts mensen met een lovenswaardige fierheid en trouw aan de eigen stellingen; men mag van hen niet het onmogelijke eisen. Ongetwijfeld heeft de h. Van Houdt in eer en geweten gehandeld bij de herzieningsprocedure, maar voor de buitenstaander, voor de man die << het gerecht ondergaat >> zal steeds de gedachte blijven dat in deze zaak niet helemaal objectief is tewerk gegaan en dat bijgevolg de rechten van de verdediging in hoge mate geschaad werden.

SCHAAR

Volgens De Laere zijn er trouwens nieuwe elementen in de zaak die meer dan andere feiten wijzen op zijn waarschijnlijke onschuld. Zo zou men volgens verklaringen van een bepaalde getuige vernomen hebben dan iemand << die het kan weten >> bekend heeft dat de moord op Jeannette Standaert gepleegd werd, niet met een bijl – de bijl van De Laere zoals altijd beweerd werd – maar met een schaar.

De Laere denkt niet dat hij nog de kans maakt langs de gewone procedure een nieuw proces te krijgen. Hij wil niet weten van eerherstel of genade, hij wil dat de hele zaak overgedaan wordt opdat zijn onschuld zonneklaar zou bewezen worden. Daarom is zijn enige hoop gevestigd op de minister van Justitie die, zonder tussenkomst van een adviserend college van drie advocaten, de vraag tot onderzoek naar de motieven van een mogelijke herziening kan stellen.

Persoonlijk geloven wij in de onschuld van De Laere. Als wij goed ingelicht zijn was de openbare aanklager die tegen hem rekwireerde dezelfde als de substituut van de auditeur- generaal die in beroep tegen Irma Laplasse pleitte. Pater Van Isacker is momenteel bezig aan een nieuwe studie van de zaak Laplasse waaruit blijkt dat er weinig of geen bewijzen zijn dat die vrouw iemand zou verklikt hebben. Niettemin werd zij ter dood veroordeeld en terechtgesteld. Wat De Laere's schuld betreft heeft men minder bewijzen dan tegen Irma Laplasse. Hij werd (gelukkig) slechts tot levenslang veroordeeld. Hij leeft nog en het kwaad hem wellicht aangedaan kan nog gedeeltelijk hersteld worden.

Daarom is hij niet de enige die op de minister van Justitie vertrouwt...

(L.D.L.)

(SLOT)



“ WEEKSPIEGEL datum niet bekend”.

Omdat in dit weekblad het volledige boek van Jos Cels ‘DE ZAAK DE LAERE’ (zie DEEL 1 uit dit boek) letterlijk werd overgenomen (in verschillende afleveringen) wordt hieronder alleen de nog niet in dit boek aanwezige info vermeld.



De h. Frans De Laere uit Temse, toen hij in 1948 voor het assisenhof van Oost-Vlaanderen verscheen. Uiterst rechts zijn verdediger, wijlen mr. Maillet uit St.-Niklaas.

DE H. DE LAERE







Wetsgeneesheer Piret tijdens zijn verklaring op het Assisenhof van Oost-Vlaanderen.



Krant en datum niet bekend".



Frans De Laere, eenzaam en moedig vechter tot dé laatste dag.
(Eigen foto)

Te Mechelen overleed de 78- jarige Frans De Laere uit Temse. Hij stierf zoals hij de laatste 25 jaar had geleefd: eenzaam en vechtend voor wat hij meende zijn recht te zijn. Hij stierf schielijk in de kille wachtzaal van een advocatenstudie - de zoveelste wachtzaal in de lange rij van 25 jaren verbeten, uitputtende strijd, - slechts begeleid door twee vreemde mensen, de zoveelste ook die zich voor zijn zaak hadden willen inzetten, omdat ook zij geloofden, dat hier een hulpeloze, eenzame oude man leed onder een verschrikkelijk onrecht. Hij stierf berooid. Zijn laatste woorden, " voor een dokter, dàar heb ik geen geld voor" zijn kenschetsend voor een man, die sedert zijn veroordeling voor de moord op de Sint-Niklase juwelierster Jeannette Standaert zonder enige



financiële middelen heeft gevochten voor de herziening van zijn proces en de erkenning van zijn onschuld...

Frans De Laere Zonder eerherstel dood

In 1948 aangehouden voor de moord van 17 april 1944 op de juwelierster Jeannette Standaert, in 1950 door het Oost-Vlaamse Assisenhof op grond van lange dwangarbeid, vocht Frans De Laere nu al meer dan 25 jaar voor de herziening van zijn proces. Het was een eenzaam gevecht. De Laere bezat een volledige eigenhandig geschreven kopij van zijn lijvig dossier, waarvan het regelmatige, sierlijke handschrift als een symbool zou kunnen gelden van het eindeloze geduld en doorzettingsvermogen waarmee hij heeft gevochten. Hij beter dan wie ook kende al de tegenspraken, nalatigheden, slordigheden en onregelmatigheden van een meer dan onverkwikkelijk gerechtelijk dossier...

Vier jaar opsluiting wegens collaboratiefeiten werden onmiddellijk gevolgd door zijn aanhouding voor de 4 jaren tevoren gepleegde moord op Jeannette Standaert, zodat De Laere inde bloeitijd van zijn leven, 16 belangrijke jaren in de gevangenis doorbracht. Wanneer hij in 1960 zonder voorwaarden of commentaar in vrijheid wordt gesteld is hij 64, geknakt en moe, financieel volledig aan de grond. Een lange lijdensweg begint.

Het word aankloppen en smeken bij de mensen die op enigerwijze hun invloed kunnen laten gelden om een herziening van zijn proces te bekomen. Want dat is voortaan het enige levensdoel dat hem nog recht houdt. Het worden jaren van eindeloos wachten, geslingerd tussen vernedering en ontgoocheling, tussen doffe wanhoop en vertwijfelde hoop. Het blijkt immers niet zo makkelijk om het gerecht te bewegen een dossier terug op te nemen, waarvan zelfs een leek na een oppervlakkige studie kan zien, dat het niets minder is dan een schandaal!

Verbitterd

Frans De Laere was beslist geen populaire figuur, hij was een eenzaat, sedert zijn invrijheidsstelling. Ook in gesprekken met diegenen die voor hem ijverden viel veel een verbeterd woord, een snauw. Maar voor wie hem genoeg kende, klonk dit meer als een wanhopige snik... Want wie De Laere in zijn jarenlange strijd hebben gevolgd en hem met de regelmaat van een klok zagen verschijnen, met de eeuwige, vervaalde, verkleurde, schijnbaar tijdloze deukhoed – als een beeld van zijn jarenlange geduld – met het onafscheidelijke gammele aktetasje onder de arm, de ogen achter de dikke brillenglazen nog steeds waakzaam en levendig, zij weten dat deze man was geworden tot één samengebalde brok wanhoop en verbittering.

Het is nu allemaal vergeefs gebleken... Het dossier De Laere kan gesloten worden. Met Frans De Laere verdwijnt een man die zijn gebrek aan invloed, zijn armoede compenseerde door een oneindige moed, een nimmer tanend geduld, een felle strijdvaardigheid.

Guy Van Bruyssel